

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Manna Animæ Sev Exercitium Facile Simul Et Fructuosum
Illis, Qui Quoquo Modo Vacare Orationi Desiderant**

Segneri, Paolo

Dilingæ, 1699

Majus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-48281](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-48281)

M A J U S.

I,

SS. Apostoli Philippus & Iacobus.

*En Domini DEI tui cælum est, & cælum cæli, terra, & omnia
in ea sunt, & tamen Patribus tuis conglutinatus est Dominus
amavit eos Deut. 10. v. 14.*

1. **C**onsidera, quàm pulchrum sit Firmamentum, hoc est, *Cælum* illud, quod oculis contraeris tot stellis exornatum. quanto verò pulchrius Firmamento sit Emyreum, quod est *Cælum cæli*. si tam altè evolare animo non præsumis, demitte oculos ad magnam illam regionem, quam inhabitas, Terram scilicet. & quidquid in eâ fingi potest fecundum, suave, salubre, opulentum, elegans, pulchrum, admirandum: *Terra, & omnia qua in eâ sunt.* torum hoc *Domini DEI tui est.* Ipse hæc omnia formavit, nec aliâ vi quàm simplicissimæ voluntatis nutu: *Anima ejus, quodcumque voluit, hoc fecit.* Job. 23. v. 13. Unde colligis manifestè illum re nullâ indigere. Quemadmodum mundum istum uno verbo produxit, ita producere posset alios innumeros. *Alia multa similia præsto sunt ei.* Job. 23. v. 14. *Et tamen* (quæ sola causa mirandi) *Et tamen* hic idem DEUS non solum captus est amore hominis, sed tali a-

more, ut cum ipso colligatus firmitati, quæ dici possit, maxime *tamen Patribus tuis conglutinatus Dominus, & amavit eos.* Ecce tunc arcto fœdere ligatus sit Abraham, Jacobo, Josepho, & aliis similibus veteris Patriarchis. numquid non poterit agere cum ipsis non ut Dominus sed ut Amicus? Unde à Moyses hæc dicitur illis Patriarchis. *Conglutinatus esse Dominus,* quia eos amavit uti propria anima amatur, id quod intelligi debet sub his verbis, *amavit* quæ proximè sequuntur, juxta illud quod alibi de Jonathâ scriptura dicit. *Anima Jonathæ conglutinata est animo David, & dilexit eum.* quomodo *quasi animam suam.* 1. Reg. 18. v. 1. forte DEUS noluit hanc appendicem adjungi, ne minus diceret. quandoquidem post aliquot fluxum seculorum tempus futurum erat, quo Christus in Cruce moriens eos Patriarchas amare nosceretur non solum ut propriam animam, sed longè amplius

calam & hanc daret pro ipsis. Inten-
tiam manserunt voces illa, *amavit eos*,
quasi mutile, quia tunc non totum
capitulum potuit, quod modò constat,
quando ille animam suam pro nobis
posuit. 1. Jo. 3. v. 16. Porro si ita est,
nate correare tenuitas tua, quia quam-
enque sis miser, & infelix, nihil re-
fert. Dominus te amat, non quòd
illum tui habeat indigentiam, sed
quoniam ad id sua illum bonitas inclinat.
Et ideo tu quoque dic ipsi cum fidi-
cia, ex hoc ipso capite securum te red-
di, quòd dignetur esse tuus, quia te
non indiget, *DEUS meus es tu, quia
honorum meorum non eges.* Pl. 15. v. 2.

2. Considera sanctissimos hos Pa-
triararchas modò memoratos fuisse Pa-
tres Antiqui Testamenti, Patres novæ
Legis erant Apostoli, qui illis Patriar-
chis successerunt: *Pro Patribus tuis
nati sunt tibi filij.* Pl. 44. v. 17. at isti
filij tantò majores extiterunt illis suis
Patriaribus, quantò Testamentum no-
vum antiquo est præstantius. Unde
si illis *Conglutinatus est Dominus, &
amavit eos*, modo, quo diximus, tuum
est judicium, quid his ageret. Illi
cum ultis compositi servi dicebantur:
isti verò cum prioribus comparati A-
mici vocabantur. *Jam non dicam vos
servos sed amicos.* Jo. 15. & idcirco
etiam his non illis contigit esse Prin-
cipes terre: *Constituit eos Principes
super omnem terram:* Pl. 44. v. 17.
nunquam assequi satis potes, quanta
fuerit excellentia Apostolorum. non
solum superat eorum dignitatem, qui
pertineat ad Antiquum testamentum.

sed etiam illorum, qui ad novum spe-
ctant. quia si in ceteris sanctis abun-
davit Gratiã, in his etiam superabun-
davit. *Gratificavit nos in dilecto filio
suo secundum divitiarum gratia ejus, quæ
superabundavit in nobis.* Eph. 1. Et
sic fieri equidem potuit, ut alij ma-
jora sustinerent & atrociora pro DEO
Martyrij tormenta, quàm ipsi, ma-
jorem paterentur inopiam, majorem au-
stera pœnitentiæ rigorem exercerent:
at mensura meritum non sumitur à
rigore operum, sed ab affectu operan-
tis. & is in Apostolis vehementior ex-
titit, quàm in quovis alio sanctorum
ita, ut, quemadmodum generosè pro
DEO tot sustinerent arumnas, quæ
illis quotidie occurrebant, ita plures
semper ac majores, ut res posceret,
acceperant: *Quis nos separabit à
charitate Christi?* Rom. 8. v. 35. Ne-
que dicas amorem æquè intensum po-
tuisse etiam in aliorum cordibus do-
minari, quia fieri hoc non potuit, nisi
DEUS daret gratiam. hæc autem
cum detur ad mensuram: *Unicusque
nostrum data est gratia secundum men-
suram donationis Christi.* Eph. 4. v. 7.
nemini (B. Virgine excepta, & uti cre-
dibile est ejus sponso Virgineo) ne-
mini, inquam, data fuit major quàm
Apostolis, qui futuri erant duodecim
lapides pro fundamento positi, qui sus-
tinerent Ecclesiam: *DEUS posuit
primum quidem Apostolos.* 1. Cor. 12.
Unde sicut in gratia, ita & in ceteris
donis sapientiæ, Pietatis, Prudentiæ,
Fortitudinis &c. eximium aliquid ha-
bebant. quia ipsi dicuntur habuisse

Pri-

Primitias Spiritus. Rom. 8. nec ignoras Primitias esse præpingues maximè que æstimabiles fructus, qui ab agro proveniunt. Sanctus Israel: Domino primitia frugum ejus. Jer. 2. v. 3. & ideo harum curam Christus ipse gessit, non alijs credidit, ut adimpleret, quod DEUS Aaroni summo Sacerdoti dixit: Ecce! dedi tibi custodiam primitiarum mearum. Rom. 18. Nunc igitur concludere, an non dici possit: Conglutinatus est illis: & amavit eos. Sufficiat dicere, si nõ sit error manifestus, ut docet Doctor Ang. esse temeritatem maximam dicere, ulli alij Sanctorum arctius fuisse conjunctum quàm ipsis. Unde cum de alijs disputare non liceat: Quis eorum videatur esse major, quia Spirituum ponderator est Dominus. Prov. 16. v. 2. non solum licitum sed debitum est Apostolos omnibus anteferre? Pro Patribus tuis nati sunt tibi filij: constitues eos Principes super omnem terram.

3. Considera, si hæc ita sint, quanta sit injuria, quam isti tam sublimes Ecclesie Principes à pluribus accipiunt, & forsitan etiam à te, dum ad eò parùm laboras illorum merita cognoscere, eorum memoriam venerari, nomen invocare. si aliud ad amandum non moveat, moveat sumus amor, quo Christus illos cõplexus est. Et quis melior ordo Charitatis esse possit? amar magis eos, quos cognoscit esse à Deo

magis dilectos. hunc ordinem lo servat, hunc etiam servare oportet. quinam verò isti à magis dilecti, nisi hi ipsi, quos tu minus amas? gloriosi? *Patribus tuis conglutinatus est. vit eos. Dicit cogita, amavit, addito proprio termino vel modum moris, quia sine modo amavit non habes hanc regulam pro fura amoris. Amor tuus proportionitate mensuratur, & ideo magis sequia, jam his, jam illis DEI devotus potius pro gratijs, quam ras consequi, quàm gratis proptis etiam ante quàm nasceretur ergo parùm obligarum te ceteris tam inclytis, quorum doctrinæ, moribus, rebus gestis, & provigibus magis salutem tuam de quàm cuiquam sanctorum! Iam illos fuisse Patres tuos: *Patribus conglutinatus est Dominus. & idem simili glutino illis jungere, tantum magis, quod existerint Patres tuum malè erga ipsos affectis, si ames non amore duntaxat Appretivo, ut loquimur, sed tenero, quod esse solet filiorum erga Patres, nihil rini degeneres & ingrati. Beatus si isti responsuri affectu Paterno impetrent, ut is etiam tibi conglutini velit amore si non æquali, saltem singulari.**

II.

*Cam metu & tremore vestram salutem operamini : DEUS est enim ,
qui operatur in vobis velle & perficere pro bonâ voluntate.
Philip. 2. v. 13.*

1. Considera salutem tuam opus esse continui laboris. unde si eam velis consequi, non somno & delicijs indulgendum, sed laborandum constanter usque ad mortem. Et hoc est, quod primò ait Apostolus : *Operamini non solum pro vestrà salute, sed vestram salutem, quia salus tua non est opus, cuius pars aliqua ad te, altera ad DEUM spectet. Sed tota simul ad DEUM, tota ad te pertinet, & idcirco oportet te totam ex parte tuâ, seu sine cessatione operari : Qui perseveraverit usque in finem, hic salvus erit.* Mat. 24. v. 13.

2. Considera, quòd non solum debeas operari salutem tuam usque in finem, sed etiam cum magna sollicitudine, quia sicut usque in finem semper es incertus de successu, ita usque in finem tremere oportet : hoc enim volunt verba illa. *cum metu & tremore. Timens & tremens.* Mar. 3. Timor nasci debet ex gravitate periculi, tremor ex facilitate. Vide imprimis gravitatem periculi. O quanti momenti res agitur ! nisi salutem in tuto colles, actum est pro tota aeternitate, non est remedio locus. *aterrum fremes in inferno. Oculi impiorum deficient circumspiciendo, sicut ubi se rima aliqua aperiat, vel locus*

fugiendi è barathro tam penali : sed omne effugium perijt : *Oculi impiorum deficient, & effugium peribit ab ijs.* Job. 11. v. 20. Spectata gravitate periculi, quæ utique timorem incutiet, etiam facilitatem spectata, quæ non solum faciet timere, sed & tremere, itaque tremere, ut terror usque ad ossa penetret. *Pavor tenuit me, & tremor, & omnia ossa mea perterrita sunt.* Job. 4. v. 14. Infra te hiare infernum vides, qui turmatim emittit atros spiritus ad insultum. Circa te vides Mundum fallacem, qui plenus est laqueis, etiam absconditis, quibus insidiatur. Supra te vides cælum, quod meritò tibi insensum fortè non amplius patrocinabitur. Intra te occurrunt tumultuantes affectus, qui etiam ipsi contra spiritum fœderantur, ut in certamine succumbat. Quibus ita se habentibus, quis non trepidet ? oportet sanè amisisse fidem, si in his omnibus insensatum est cor. Eccl. 16. v. 19.

3. Considera, qua in te consistere debeat hic terror, dum aliàs in bonis exercendis operibus versaris, uti ponitur hoc loco, quia de illis sermo est, qui operantur. an ut anxie turberis, ut animum despondeas ? minime : nam Anxietas ad illos pertinet, qui non

Manna

Segneri

VII

non operantur, aut non nisi malè operantur: *Angustia in omnem animam hominis operantis malum.* Rom. 2. v. 9. In eo versari debet, ut humillimè de te semper sentias. quare? quia quantumcunque opereris, semper necesse est, ut DEUS te faciat operari. & ideo pergit Apostolus: *DEUS est enim, qui operatur in vobis, & velle & perficere, pro bonâ voluntate.* Tantum operaris, quantum DEUS dat tibi gratiæ ad operandum. ex te solo nihil potes: & hinc vides, quàm meritò timere & tremere oporteat in conspectu ejus, dum cognoscis ab ipso esse, quidquid operaris boni. *si continuerit aquas, omnia siccabuntur.* Job. 12. v. 15. Adde, quòd hanc gratiam, quam largitur, non largiatur ullo obstructus debito, sed merâ charitate & munificentiâ suâ: *pro bonâ voluntate*: aliâs gratia non foret. atque idcirco suspendere potest hunc imbrem pro libitu: *Transylit Austrum de celo, & induxit in virtute suâ Africum.* Pl. 77. v. 26.

4. Considera, quantumvis possit Dominus, cùm voluerit, negare gratiam, quam dat ad operandum, hoc est, gratiam efficacem. nunquam tamen omittitur, quin det, si ex parte tua fideliter conferves; quia dat equidem *pro voluntate*, sed *pro voluntate* etiam *bonâ*, hoc est, non malevolâ, non malignâ, sed ad benefaciendum maximè propensâ: *Expectat Dominus, ut miseretur vestri.* Isa. 30. v. 18. Sufficit proinde, ut tibi ipsi non desis, ut operam, & auxiliū jungas, ut illi pe-

culiari modo semper te commenda-
quia hoc demum est, quod pro
nibus elicere cupit è metu & tre-
tuo, ut ipsi semper adsis. Eri-
bene advertis, metus iste & tre-
in te requiritur pro majore for-
tura. facit enim, ut illico vocetur
DEUM: *Josaphat timore perterritus
se contulit ad rogandum Dominum*
Paral. 20. v. 3. hic efficere debet
illum invocet, ut suscipiat, ut
atque adde ut inter tempestates
veris. Quodocunque desierit
te commendare, perijisti. Præmi-
tia tribuunt etiam non peccato:
primam, si S. Augustino credimus,
nulla datur nisi postulanti: *Petenti
dabitur vobis.* Mat. 7. v. 7. Hinc
quòd Dominus promiserit, eodem
modo se super Ecclesiam effudit
spiritum gratiæ & spiritum orationis.
*Effundam super habitatores Ierusalem
spiritum gratiæ, & precum.* Zach.
v. 10. quia sine spiritu gratiæ non
ret spiritus precum, nec sine spiritus
precum spiritus gratiæ. quæ quæ
res salutem tibi procurat? *metus
& tremor*: hic enim facit, ut
res, dum singulis momentis ad
periculum naufragandi. Ideo
tuas & tremas, bono sis animo.
Divinus est spiritus, qui dicit: *Deus
homo, qui semper est pavidus.* Job.
28. v. 14.

5. Considera hanc necessitatem
randi in immensum crescere, quod
DEUS sit is, qui æqualiter operatur
*in nobis velle & perficere operatur
le per gratiam prævenientem*: &

vultu perficere per gratiam concomi-
 tantem. Gratia præveniens est, quæ
 ipse primum te excitat ad bonum. &
 quomodo excitat? duobus modis, &
 illuminando intellectum, & volunta-
 tem inflammando. Illuminat intel-
 lectum, cum facit, ut ad vivum ap-
 prehendas necessitatem, convenien-
 tiam, utilitatem operandi bene. &
 voluntatem inflammat, dum cordi
 eos motus infundit, qui efficaciter
 stimulant ad amorem illius, quod ap-
 prehendis. atque hic est modus, quo
 DEUS in te operatur velle, vi quasi
 compellendo ad bonum, sed vi, quæ
 dignitati tuæ conveniat, scilicet amo-
 ris. Gratia concomitans est, quæ
 postea te comitatur usque ad perfe-
 ctionem operis. & ideo quoad sub-
 stantiam est conservatio quædam ear-
 rum illustrationum, & impulsuum,
 quas initio DEUS dedit ad operan-
 dum, aut fortè etiam incrementum,
 dum miro affectu per gratiam memo-
 ratam semper adstat, regit, protegit,
 ut tot inter tempestates, quæ suis de-
 que vertunt instabilem cymbam
 liberi arbitrij, non extinguantur il-
 lustrationes, non debilitentur impul-
 sus, quibus sustinetur. & hac ratione
 Dominus operatur in te non solum
 velle, sed & perficere, atque sic ope-
 rat, quidquid ipse operaris: *omnia
 opera nostra operatus est nobis Dominus
 DEUS noster.* II. 26. v. 12. Quod
 si na est, an non agnoscis te consti-
 tutum in continua necessitate oran-
 di? si gratiâ suâ præveniat, si ve
 sequatur, semper hoc facit, quod fa-

cere non tenetur, quia semper miseri-
 cordiam præstat: *Misericordia tua
 præveniet me.* Ps. 58. v. 11. *Miseri-
 cordia tua subsequetur me.* Ps. 22. v. 6.
 6. Considera hunc locum Apосто-
 stoli, quem meditaris, esitam paucis
 verbis comprehensam, fuisse instar
 pharetra, unde continuo deprompta
 sint spicula ad configenda tot mon-
 stra errorum, qui exorti sunt, & etiam-
 num oriuntur in populo Christiano.
 Ajunt nonnulli opera non esse neces-
 saria ad salutem, sed sufficere solam
 fidem. Sed quid ita, dum Apосто-
 lus verbis tam disertis opera requi-
 rit? *vestram salutem operamini.* Di-
 cunt alij, cuilibet firmissimè creden-
 dum, se esse in gratia, se esse acceptum
 DEO, justificatum, & certissimò de-
 stinatum ad gloriam. Sed quâ ratio-
 ne hoc credent, si Apóstolus etiam il-
 lis, qui studiosè curant operari salu-
 tem, non solum timorem, sed & tre-
 morem præcipit? *Cum metu & tre-
 more vestram salutem operamini.* Fin-
 gunt alij sine auxilio Divino solius li-
 beri arbitrij virtute hominem posse
 salutem adipisci. Sed quomodo, si
 teste Apóstolo, *DEVS est, qui ope-
 rat in nobis?* Alij è contrario, homi-
 nem non habere liberum arbitrium,
 sed ab influxu stellarum, fortunâ, fa-
 to, Providentiæ necessitate cogi. Sed
 quomodo istud, si, ut ait Apóstolus,
*DEVS operatur in nobis, non extra
 nos?* alij affirmant progressum bo-
 norum operum esse à DEO, à nobis
 solis initium, sed quomodo, si *DEVS
 operatur in nobis non tantum perficere,*

sed & velle? Rursus vice versâ alij
initium operis esse à DEO, nobis ve-
rò ejus prosecutionem adscribendam,
sed quomodo, si *DEVS* non solum
operatur velle, sed & *perficere*? De-
nique nonnulli dicunt DEUM opera-
ri in nobis omne bonum, sed ex me-
ritis nostris. quid ita, dum Apostoli
sententiâ etiam *operatur pro bonâ vo-
luntate*? Non potest ullum meritum
gratiam antecedere, cum ab ista sit
omne meritum. Unde vides, quot
sunt verba, tot esse sagittas hic suppe-

ditas ab Apostolo contra
jam animo prævisa. Tu vero
oraculum, æstima, adora, & in
mo mentis sinu reconde, ut
majore studio hoc agas, quod
agendum est, negotium salutis.
etiam hoc agenti tamen iterum
est, tremendum, trepidandum
de te misero fieret, si non ageretur
*justus vix salvabitur, impius
cator nbi parebunt?* i. Per-

4. v. 18.

* * *

III.

Inventio sanctæ Crucis.

*Sicut exaltavit Moyses serpentem in deserto, ita exaltari oportet
filium hominis, ut omnis, qui credit in ipsum, non perdat
habeat vitam aternam.* Jo. 3. v. 14.

1. **C**onsidera illum serpentem æ-
neum, quem Moyses è stipite
suspensum in deserto erexit pro salu-
te aspicientium, fuisse typum mira-
bilem Christi pro te crucifixi. quia,
sicut serpens ille fictitiis non fuit
reus ullius illatæ mortis tot inter fu-
nera à veris serpentibus profecta, &
tamen illi fuit pendendum è Cruce, ut
pro omnibus satisfaceret: ita omni-
no in Christo accidit, unde statim
conjunct *sicut & ita*, ne, dum vides
illum è trunco suspensum, fortè putes
alio modo pendere quàm ejusmodi
serpentem. Pendet ibi non ut iste
duntaxat sine causâ, sed indebitè, ini-
què, & contra omnem legem justitiæ:

*Factus pro nobis maledictum, non
timuit.* Gal. 3. - Ecce serpentem ille
apparebat serpens, non erat. Falsus
est serpens opere fusorio virtute
ceterum in seipso non modo nihil
habebat noxij veneni, sed nec habere
poterat. Ita omnino Christus in
modo in se nil habebat noxæ, quæ
præferrebat, sed nec habere poterat.
Si illum aspicias in Cruce in forma
peccatoris, *In similitudinem carnis
peccati.* Rom. 8. v. 3. in se talis non
fuit, sed quasi talis fieri voluit vigens
hoc est, ardentissimæ charitatis, pro
causa, ob quam pendet è Cruce, illa
ipsa est, ob quam serpens ille ignitus
pendit. ille suspensus est, ut mori
à se

serpentibus ejus aspectu sanarentur. & Christus crucifixus est, ut simili aspectu sanarentur, qui etiam ipsi mortu serpentum fauciati erant, sed longè peiorum, quales erant tot illorum cupientes pestiferæ, quæ mortem illis afferebant. Itaque etiam tu quamprimum provolutus in genua obtutu fuge in isto tuo Salvatore, ut te sanet, & simul erubescet, quod videas tui causam modum in stipite pendere instar vilissimi latronis illum Dominum, qui eodem tempore in throno excelso consideret Rex gloriæ.

2. Considera, licet Christus in cruce appareat peccator, qui non est, haud quaquam probro sibi ducere, quod penderet in Cruce, imò in eo se credere exaltatum. *Sicut exaltavit Moyses serpentem in deserto: ita exaltari oportet filium hominis.* Poterat crucifixionem suam mille aliis appellare nominibus acerbitatis, atrocitatis, ignominie, & tamen exaltationem nominavit. hæc erat nomenclatio, quam ferè usurpabat. *Et ego si exaltatus fuero, omnia traham ad me ipsum.* Jo. 12. v. 32. *Cum exaltaveritis filium hominis.* Jo. 8. v. 28. *Oportet exaltari filium hominis.* Jo. 11. v. 32. Adeo honori sibi ducebatur pro te pati. nonne vel hoc solum sufficit ad excutiendum tibi ruborè? Ita est, voluit hac ratione etiam exprimere genus mortis tam notæ, tam publicæ, & manifestæ, qualis est ex altissima trabe suspensum mori. & hæc duabus potissimum causis electa fuit.

Primo ut nemo illam unquam revocare posset in dubium. nam idem

foret de morte atque de resurrectione dubitare. Deinde ut constaret illum æqualiter pro omnium salute mori: *Ut omnis, qui credit in ipsum, non pereat.* Non ait: *Aliquis*, sed *Omnis*. Serpens ille à Moyle exaltatus in deserto, fuit elatus in sublime, ut omnis populus illum posset aspicere, & eodem modo per sanari. Idem de se ipso Christus disposuit: *Christus ad justitiam omni credenti.* Rom. 10. In alto mori voluit, ut ostenderet se non magis mori pro salute vicinorum, quam procul existentium: *Pacem iis, qui longè, & pacem iis, qui propè.* Eph. 2. v. 17. Penderet in loco omnibus conspicuo, ita, ut non nisi de se ipso queri posset, quisquis in communi omnium servatore figere obtutum vellent. Quid igitur facis? an aspicere illum soles? innumera sunt, quæ animam tuam adhuc opprimunt, infirmitates. Scire cupis, cur ab illis non convalescas? quia oculos non bene defigis in JESU, qui amore tui nudus summa cum ignominia & dolore penderet in ligno Crucis.

3. Considera serpentem in deserto fuisse exaltatum, ut inter tot homines esset pro signo. *Fac serpentem ancum, & pone eum pro signo, qui percussus aspexerit eum, vivet.* Num. 21. v. 9. Ita Christus est in Cruce pro signo, quamquam in alto esse positum pro signo tribus modis intelligi potest. Est servire pro vexillo, servire pro scopo, servire quoque pro monstro seu portento horrore. omnia tria significata Christo conveniunt. Est Christus in cruce sua quasi vexillo, pro signo, quia eodem

fuit exaltatus, ut esset quasi Labarum militare Christianis. hoc erant gestura nobilissima personæ, hoc principes, Reges, Monarchæ, ut palam demonstrarent, quæ sua esset gloria, nempe Christus crucifixus. *Qui stat in signum populorum, ipsum gentes deprecabuntur.* II. II. v. 10. 2. Est Christus in Cruce sua quasi scopo, *pro signo*. quia eò fuit exaltatus, ut ipse exciperet sagittas nobis debitas. *Posuit me quasi signum ad sagittam.* Thr. 3. v. 12. debebant istæ jam dudum exhauriri, sed nec dum cessant. Ecce quot etiamnum sagittis perunt Regem gloriæ, quia vident illum infami ligno suspensum, quantumvis amore ipsorum pendeat. Ita faciunt hodie Turcæ, ita Judæi, Gentiles, Hæretici, quin etiam tot falsi Catholici, qui leges insanæ suæ Politicæ illis præferunt, quas Christus pronuntiavit, in continendo, cedendo, ignoscendo. quasi leges istæ forent abjectissimæ, quia ab eo nobis relicta, qui demum probrosè in patibulo expiravit. sed ò quàm infelices sunt isti! postea agnoscent, quid sit inde traxisse mortem, unde vitam poterant sperare.

3. Christus in Cruce pendet ut portentum horrois, *pro signo*, quia eò fuit exaltatus, ut verifectatores ejus ope quotidie possent terrefacere & in fugâ avertere copias infernales: *Signum est portentum erit super Ægyptum, & super Æthyopiam.* II. 10. v. 3. Tibi quid est JESUS crucifixus? vexillum an scopus? si scopus: cave ò infelix, quia veniet dies, quo etiam contra te portentum fiet horrois.

4. Considera, quàm eximia charitas, quam Christus Dominus exhibuit, dum in Cruce infans exaltari voluit. adeò fuit exaltatus, ut etiam excesserit. audi loquentem *portet exaltari filium hominis, ut non pereat, sed habeat vitam æternam.* Et quid ejus intererat nos mori an idcirco decessisset aliquid dignitudine, gloriâ, sanctitate? fuit non minus beatus, quàm est, & tamen de salute nostrâ quasi de re, quæ ad ipsius vitam maximè pertineat. si saltem dicitur portuisse illum pro omnibus in Cruce, ut vicissim nos pro illo mori in Cruce, non adeò mirum retur, quamvis reverâ esset ad personam dignissimum, spectatâ infirmitate, quæ intercedit inter eum, & gregarium, inter pastorem gregem, Principem, & subditum Pontificem maximum, & Ecclesiam suam. Dicere verò: *Oportet mori in Cruce, ut nos vivamus,* nimirum est, quod capi nullo modo potest. hoc enim est agere personam Ducis, Pastoris, Principis, Patris, nimum amantis. & tamen sic non est: *Oportet exaltari filium hominis, ut omnis, qui credit in ipsum, non pereat, sed habeat vitam æternam.* igitur ratione id considerans non stupefactus? serpens ad protegens caput totum corpus telis objicit, & idcirco dicitur symbolum prudentiæ. *Estote prudentes sicut serpentes.* Christus fecit contrarium. ut corp

salvaret, hoc est, reliquam partem hominam, caput seu se ipsum exposuit. a deo in amando etiam excessit ipsius prudentiæ regulas, quas nobis præscripsit. & quale est cor tuum, si non respondeat amori? Tuam tibi serva prudentiam, si erubescas cum ipso quoque evadere in Crucem, & illie mori nudum in summâ humilitate, mori in summâ obedientiâ, mori in summâ abnegatione tuarum cupiditatum effrenium. & hoc erit verè credere in Christum: nam si dicas te credere, & non imiteris, credis ipsum, credis & ipsi, sed non credis in ipsum. Credere in ipsum, ut S. Augustinus loquitur, est in ipso fundare omne suum bonum, nec erubescere ejus sequelam etiam manifestam. & illi, qui hoc agit, promissit hîc Christus vitam æternam: *Ut omnis, qui credit in ipsum, non pereat, sed habeat vitam æternam.* non ait: *qui credit ipsum, aut credit ipsi, sed credit in ipsum.* credere ipsum etiam demonibus commune est. *Et demones credunt, & contremiscunt.* Jac. 2. v. 19. Credere ipsi etiam illi consueverunt Christiani, qui solo intellectu adherent: credere in ipsum tantum veri sectatores solent, qui ipsi etiam voluntate adherescunt.

3. Considera ad perfectè imple-

IV.

Vidi stultum firmâ radice, & maledixi pulchritudini ejus statim.

Job. 5. v. 3.

1. Considera, nomine stulti, de quemcunque impium, sed divitem, uti ex Hebræo colligitur. neque novum est,

dam similitudinem inter exaltationem Christi, & illius ænei serpentis, in quo dudum antè fuit adumbratus, superesse, ut etiam ipse sit exaltatus in deserto. at Christus pro majore suâ ignominia disposuit, ut hoc fieret in facie & ante portam civitatis tam populosæ, qualis erat Jerosolyma, tempore Paschali. sed ne putes etiam in tantâ populi frequentia illi defuisse desertum. heu nimium quantum desertum pro ipso fuit mons Calvaria, ubi se desertum vidit ab Apostolis, desertum ab Angelis, desertum ab ipso Patre suo cœlesti. ubi aliud non audit nisi sibila serpentum, hoc est, blasphemantium, qui ejus desertum magis horridum fecerunt. nec ardens sitis defuit, quâ suspicaret vilem aquæ haustum, nec tamen obrineret. Utinam hoc desertum hodie demum finiatur: sed heu! quam multum illum relinquunt in cruce pendulum, quin vel aspectu oculi dignentur. Nūquid solitudo factus sum Israeli? quare ergo dixit populus meus: *Recessimus, non veniemus ultra ad te?* Jer. 2. v. 31. ne tu quoque tam ingratum te exhibeas illi, qui pro amore tui in Cruce pender derelictus. Beatum te, si illum vivâ fide continuo respicias: miserum vero, si tergum illi obvertere præsumas.

Lanna

Seon

VII

11

est, impium divitem stultum appellari; hoc enim nomine Christus ipse illum nuncupavit: *Stulte hanc nocte animam tuam repetunt a te: & quæ paras, cuius erunt?* Luc. 12. v. 20. & reverà quæ major possit esse stultitia, quàm habere in manu censum, quo comparate tibi liceat paradisum, & nolle in hunc finem impendere? sed potius dare canibus, & parasitis, vel hominibus relinquere, qui ingrati morti tuæ quasi thesauro inhiant? si tu esses de horum numero, opus non est ultra progredi. quia stultitia, quam committis, digna est, ut in illâ considerandâ vel unam horam sapienter occuperis. si talis non fueris, progredere, & videbis, quàm sit infelix ille stultus, cuius felicitati forsân tu quoque aliquando invadebas.

2. Considera illi, qui vidit hunc divitem impium, apparuisse instar annose arboris, quia videbatur egisse in terrâ radices firmas, solidas, extirpatu difficiles, quod est proprium plantarû sublimium: *Vidi impium firmâ radice.* Quid igitur ad hunc aspectum fecisse putas? an complacuit? imò è contrario tantæ pulchritudini indoluit, & maledixit: *Et maledixi pulchritudini ejus statim &c.* sed hoc loco intelligere oportet, quid velit, cum ait: *maledixi.* fortè facere illi voluit, quod Christus infructuosæ ficulneæ, quam jussit illico exarescere? nequaquam. aut significare voluit, quod illi dicat, vel certè cupiat malum? haud fanè. Conveniunt equidem omnes isti sensus terribili huic voci: *Maledixi.* at non

in præfenti loco, ut discas non tibi, quod tui muneris non est. Quotumcunque dives sit impius, quæcernis ita cumulatam à DEO, quò nulla ex triplici hoc genere dictionum, quas memoravimus, oneranda in ipsum est, sed peragendus DEUS, ut illius misericordiam conferat respiscendi. Maledicere modo imperandi, ut Christus soli DEO convenit, aut ejus Vicario. Maledicere modo rioso relinquatur mordacibus, maledicere modo imprecatorio gnis. Tu verò quantumcumque ni videas accidere impio, nisi ex præscripto virtutis, quæ cert nihil cuiquam facere, quod ipsi fieri nolis: *Quæcumque enim ut faciant vobis homines, & vobis illis.* Matth. 7. v. 12.

3. Considera, quo ergo sensatur is, qui vidit hanc arborem, maledixisse. in sensu non imperantis dicentis, aut desiderantis, sed prænunciantis malum. Aliud non fecit, qui visæ arbori maledixit nisi quòd pessimè intus in animo auguratus. *Maledixi,* id est, *ominatus sum pulchritudini ejus.* hanc enim est genuina vocis hujus illius significatio, prout in illo alio, in Balac Balaamo dixit: *Ut maledixi inimicis meis, vocavi te.* & tu è contra *benedixi.* Num. 23. v. 11. quia Balac vocaverat prophetam spe audientium nostros hostium eventus, & nos prosperos, de quo Vates ille selescepsabat dicens: *Numquid lo qui poterat*

quid, nisi quod DEUS posuerit in ore
meo? Num. 23. v. 38. En igitur, quid
egerit, qui arborem vidit specie tam
pulchrâ, malè illi ominatus est, hoc est,
pernitiâ iavit fulmen aliquod horren-
dum ipsi imminere, tempestatem ali-
quam, turbinem, vel impetum repen-
tine inundationis. Modus iste ma-
ledicti di impiis fortunatis non est lici-
tus duntaxat, sed salubris, quia facit,
ut non capiatis amore miserè illius fe-
licitatis. Id quod David nos docuit,
cum dixit: *Noli emulari in eo, qui pro-
spicitur in viâ suâ. quam ob rem? ob
appurium sinistrum, quod adjungitur.
Quoniam adhuc pusillum, & non erit
peccator.* Pl. 36.

4. Considera, cur videns arborem
tam bene radicam, firmâ radice, illi
ominatus sit mala tam portentosa.
hanc ipsam ob causam, quia vidit tam
bene radicam. Felicitas impii signum
est semper malum, sed tunc pessimum,
cum est radicata, hoc est, stabilis &
consistens, quia signum est DEUM in
hac vitâ sustinere hunc impium, tueri,
prosperare, quia longè acerbioribus
supplicis illum vult plectere in alterâ:
*Domini patienter expectat, ut, eum ju-
dicij dies advenierit, in plenitudine pecca-
torum puniat.* 1. Mach. 5. v. 14. Ple-
tuntque malorum felicitas brevis est:
unde scribitur: *Adulterina plantatio-
nis non dabunt radices altas.* Sap. 4. v. 3.
poro cum longa est, ô quàm evidens
signum est damnationis! nunquam
habes causam, cur illam cuiquam
invidas, tunc verò minimè, cum ma-
ximè videtur invidenda ob firmita-
tem, quia tunc maximè est luctu-
osa.

5. Considera eum, qui vidit illam
arborem, non dici malè ominatum nisi
de specie tantum, de frondibus, de flo-
ribus, non de fructibus, quia isti non a-
derant. *Maledixi pulchritudini ejus sta-
tim.* Talis est gloria impii, tota ad
speciem composita, cui nihil subest
substantiâ, & idcirco minus est digna
invidiâ: *Fœnum agri, quod hodie est,
& cras in clibanum mittitur.* Mat. 6. v.
30. Ita est, sola species sufficit ad tra-
hendum amorem spectantis, etsi nulla
illam bonitas comiteretur. & ideo fi-
cut cum aspicias mulierem speciosam,
ne ejus amore capiatis, cogitandum
est, illam brevi fore pabulum vermi-
um, fœdam, squallidam, illuvie & pe-
dore mortuali oblitam, ita cum vides
felicitatem malorum, cogitandum est
attentè excidium, quod illis à DEO i-
rato imminet. quicumque radicen-
tur in terrâ: *sicut olera herbarum cito
decident.* Pl. 36. v. 2.

6. Considera illum, qui vidit stul-
tum felicem, nihil interposuisse moræ,
sed illico fecisse anguria tam funesta.
*Vidi stultum firmâ radice, & maledixi
pulchritudini ejus statim.* quia in hoc
totum consistit, quo se sapientem mô-
stravit. si multum fuisset cunctatus,
rem fecisset, quam quisque facilè tem-
poris progressu faceret. Ille ipse stul-
tus tempore procedente cognoscet, fe-
licitatem suam non fuisse dignam in-
vidiâ, eam detestabitur, eam abomi-
nabitur, & cum cæteris sui similibus
dicet: *Quid nobis profuit superbia, aut
divi-*

R.P. Pauli Segneri *Manna Anima.*

Kk

divi-

divitiarum jaactantia quid contulit vobis? Sap. 4. v. 8. Tota utilitas in eo vertitur, ut id cito cognoscas. quò quis citius cognoscit, eò sapientior est. & ideo, qui loquitur hoc loco, sapientissimus exitit, quia quod egit, agere celerius non potuit: *Maledixi pulchritudini ejus statim.* Exemplum sume non haesitandi in materiâ adeò incertâ.

aliàs periculum incurris, ne periculis falsâ felicitate malorum cognoscas esse falsam, ita ut non exprobrari tuam tibi ignorantiam cique: *Non zelus gloriam & ceteris: non enim scis, quia vera sit illius subversio.* Eccli. 9. v. 16.

V.

Cum consumaverit homo, tunc incipies. Eccli. 18 v. 6.

1. **C**onsidera primum sensum hujus Divinae sententiae, nempe in vitâ spirituali semper agendum ad modum incipientis. unde non dicit: *Cum consumaverit homo, tunc incipere se putabit, sed tunc incipiet.* quia verò semper incipere te oportet, hoc est, eo agere fervore, quò olim coepisti servire DEO. sed imprimis stabilienda sunt prima quasi fundamenta fabricae tuae spiritualis, axiomata fidei, horror peccati, amor poenitentiae, timor DEI, ita ut in dies in perfectione proficias, sed semper illi insistentes semita, quâ initio incedebas: *Ambulemus in novitate vitae.* Rom. 6. v. 4. ne putes, ut aliqui, te fieri posse impeccabilem. O quantum deciperes te ipsum! in quocumque statu quantumvis sublimi & excelso peccare potes, & graviter peccare. Ideo incipies etiam perfectus à peccato te tueri, & agere poenitentiam, quasi nihil hoc tenus egisses: *Perficiens sanctificationem in timore DEI.* 2. Cor. 7. v. 1. Timor DEI est principium san-

ctitatis: *Initium sapientiae timor domini.* & tamen vult Apostolus timor DEI sit complementum sanctificationis: *Perficiens sanctificationem in timore DEI.* & quare, nisi quia etiam in tute provectus debet incipere? *consumaverit homo, tunc incipiet.* sic non agit, va illi! *cum consumaverit* sese reputando jam satis perfectum *tunc incipiet*, eos facere lapsus, nec in juventute fecisset.

2. Considera alterum sensum horum, nempe finito uno opere divini mox aliud inchoandum quin punctum aliquod temporis perdat. *Cum consumaverit homo, tunc incipiet.* finita actione, ad contemplationem procede, finita contemplatione, redi ad actionem, semper cum ipso reputans nihil posse periclitari quàm esse otiosum. *Mala malitiam docuit otiositas.* Eccli. 31. v. 1. non cernis, quid agricola faciat? semper versantur in opere vel viliando, vel seminando, vel mendo,

do, vel excutiendo, vel mille modis subigendo terram, & sic etiam sani peribunt. qui minimum laborant, maximè infirmantur. vis servare sanitatem spiritus? perpetuò labora, quia ortum est origo omnium malorum. *In operibus operibus tuis velox esto.* ab uno opere transeundo ad aliud, idque quam fieri potest. celestimè, & *omnis infirmitas non appropinquabit tibi.* Eccl. 31. v. 27. tu verò quantum fortè consumis temporis in vanitate, in confabulatione, in quiete inutili? unde mirum non est, si spiritus langueat. an credis non strictissimam DEO reddendam esse rationem tanti temporis, quod vitæ tuæ diebus dissipasti, & fortè dissipare pergis? In morte cognosces, cum DEUS tanquam ingrato id exprobrabit: *Vocavis adversum me tempus.* Thir. 1. v. 15. tunc ostendet tibi, quantum agere potuisses boni eo temporis spatio, quod dare tibi potius placuit, quam tunc aliis, & non egisti. Itaque noli id amplius stultè perdere: *Fili confervat tempus.* quia tempus est unū è donis, quorum pretium non cognoscitur, donec illa nobis adimantur. E- quid igitur facere convenit, ne id perdas? ab uno opere quam citissimè transeundam ad aliud: *Cum consumaverit homo, tunc incipiet.*

3. Considera tertium sensum horum verborum, nempe cum magnum feceris in vitâ spirituali progressum, tunc manifestu tibi fore te esse in principio. Nunc fortè tibi videtis jam esse consummatis in perfectione. sed unde hoc o-

ritur? quia es ex incipientium numero. cum fueris consummatus, tunc cognosces, te non esse, qualem in præsens te putas: quia semper clariùs ad- vertes, quantum adhuc desit, ut per- tingas ad veram mortificationem, ad veram humilitatem, obedientiam, re- signationem. & ideo tu quoque dices cum sancto Davide: *Nunc coepi.* Pl. 70. Scholares, qui Athenas venita- bant studiorum causâ, primò satis do- cti sibi videbantur: sed annorum pro- gressu minùs doctos se aestimabant, de- nique cum absolutis studiis domum redirent, se nihil scire a sebant, quia tunc primùm intelligebant, quid sit esse verè doctum. & hoc erat signum maximum profectus. Quod in hu- manis scientiis, id longè magis accidit in Divinis: *Accedet homo ad cor al- tum, & exaltabitur DEUS.* Plal. 63. quanto magis elevaris ad eas cogno- scendas, tantò cernis te ab illis longius abesse. Et ideo *cum consumaverit ho- mo, tunc incipiet.* Cum quis consu- matus fuerit in virtutibus, tunc tem- pus est, ut illis aquirendis dare operam incipiat, quia tunc eas nosse incipit. Ceterùm si credas illas jam à te esse a- quisitas, multùm falleris: *Iustitia tua sicut montes DEI.* Pl. 35. non sicut mons: sicut montes. quia quò amplius scandis, tantò plus superest scanden- dum. an nunquam per montes iter facere solebas? cum finem attigisse credis, tunc primùm incipiunt, adeò ut temporis progressu advertas, quam procul abis ab illis culminibus, ad

quæ paucis passibus te perventurum putabas. Unde sapientissimè, planèque Divinè Christus ait: *Cum feceritis omnia, quæ præcepta sunt vobis, di-*

cite: servi inutiles sumus. Luc. 10. quia adduci non potest, ut de dicat se esse servum inanis nisi omnia fecerit.

VI.

Memor esto, quoniam mors non tardat. Eccl. 14. v. 12.

Considera, quidquid mali committitur à Christianis, inde plerumque nasci, quòd sibi persuadeant, mortem non tam citò superventuram, ut dicitur. Mirum non est. Sunt servi pigri, quis autem nescit, dum isti suspicari possint, etsi planè non sciant, herum suum tardiùs rediturum in urbem, hoc abunde sufficere, ut sint omnino segnes in curandis domesticis negotiis? In hunc omnino modum faciunt Christiani: modò imaginari sibi possint, Dominum longiùs abesse, nisi alia pejora faciant, saltem otio se permittunt, comædiis, crapulis, diverticulis. Dixi: si non pejora faciunt; quia plerique ex hac noxiâ persuasionem sumunt animos omnem sequendi licentiam. Audi, quid illa adultera dixerit, cum amatorem suum ad obscena solatia invitaret. *Non est vir in domo sua: abiit viâ longissimâ.* Prov. 7. v. 9. Dives epulo, torum se daturus deliciis, augendis opibus, cumulandis bonis, opprimendis pauperibus, in lectulo suo ita dicebat: *Anima mea habes bona posita in annos plurimos.* Et servus ille infamis, qui sumpto baculo cepit percutere omnes ancillas domesticas, ut penum sibi & cellam a-

periret, consumeretque quidam annonæ & vini condebat, cur id fecit? quia dixit in corde *moram facit Dominus venire.* Mat. v. 48. Neque istud solum, sed admodum hæc damnosa persuasio, ut Christiani omnem vitam suam sequantur, ita etiam facit, ut in diem emendationis differant, ut non desistant ab artibus scelestis, ut debita non præstent in plebis & Monasteriis, ut inimicitias interatas non deponant, ut Confessione & Eucharistiæ Sacramenta non querant, ut denique in perditionem prolabantur, prout accidit in illo nescio seculo Noëmi, quando tamquam mundi sine poenitentia interit, credebat tam subito non posse supervenire diluvium, prout Deo illi minabatur. *Non cognoverunt donec venit diluvium, & tulit eos.* Mat. 24. v. 39. Mirum ergo non deatur, quòd sapiens tam discretus ait: *Memor esto, quoniam mors non tardat.* nimium quantum refert habere vivacissimè impressam animo opinionem istam, mortem non tardat. Nihilominus non dicit: *scias*, sed ait: *Memor esto.* injuriam tibi fac

et, si docere vellet rem usque adeo exploratam. posito igitur, quod scias, Iohannem reficitur memoriam: *Memor esto.*

2. Considera Christianos non multum habere difficultatis, ut meminerint venturam mortem: at plurimum habere difficultatis, ut velint meminisse eam cito venturam. Hic dolor, hic terror, & ideo mille modis se ipsos fallunt, adeo, ut *veniat mors super illos, eos surripiat, eos occupet, ut descendant in infernum viventes.* Pl. 54. v. 16. ibique sunt prius, quam miseris se illic esse advertant. Ideo dicit sapiens: *Memor esto, quoniam mors non tardat.* si non tardat, signum igitur est, quod non sit ventura, sed iam veniat, imò festinet, sine diverticulo, sine mora, quod totum necessarium est credere, si non tardat. & de hoc quis dubitet? quisquis tardat in via, necesse est moram illi injici ab aliquo impedimento intrinsecus vel extrinsecus objecto. sed horam nullo mors impeditur: quia, quoad interitum, periculum non est illam unquam ambulando fatigari, non spiritum, non robur perdit: imò est instar rapidi torrentis, vites acquirit eundo, & quod magis progreditur, crescit magis, quia vitæ plus aufert. *Quid defraudat vitam? Mors.* Eccli. 31. v. 24. Quoad externum, non solum illa tinere non potest detentionem ullam violentam, cum libertatem à DEO habeat commendi facultatem, sed neque fortuitam, quia nullâ circumstantiâ ligatur, non loci

non temporis, non modi. Procedit manu Regiâ: *Et calcet super eum quasi Rex interitus.* Job. 18. v. 14. si locum spectes, manu Regiâ procedit, quia ubique comprehendere te potest, terrâ marique, domi, forisque, in collibus, in plano, in hortis, in sylvis, in desertis, ita ut ubique cum libertate regnet. Si tempus spectes, manu Regiâ procedit, quia quavis horâ apprehendere te potest, uti de die, ita de nocte: non respicit cunctiæ, non metuit fortunam, non flebitur adolescentiâ, non parcat infantiâ, ita ut omne tempus sit suum. Si modum spectes, eadem procedit manu nempe Regiâ, quia non magis restringitur ad unum, quam ad alterum, non ad febres, non ad convulsiones, non ad Catarrhos, non ad venena, calculos, gangrenas, vel genus aliud infirmitatis. non ferro, non igne opus est, solo dente, quo intus te rodit, finire vitam non advertenti potest: *Consemetur velut a timeâ.* Job. 4. v. 19. Nunc igitur vide, an esse aliquid possit, quod ipsam impediatur? & si nihil est, quâ igitur ratione tardaturam imaginariis? *Memor esto, quoniam mors non tardat.*

3. Considera, satis sciri ista, quæ hæcenus diximus, sed hoc mirum, quod, quantumvis sciantur, tanta tamen sit necessitas eorum reficandi memoriam. *Memor esto, quoniam mors non tardat.* Quis est, qui non probe sciat se esse mortalem? Scio, quia morti trades me, ubi constituta est domus omni viventi. Job. 30. & tamen

Kk 3 Ecclesia

Ecclēſia certum anni diem conſtituit, quo magnā cum ſolemnitate de eo admonēat omnes tam viros quā ſeminas, parvos & grandes, peccatores, & juſtos, doctos & rudes, quaſi quique ejus eſſet oblitus. *Memento homo, quia cinis es, & in cinerem revertēris.* Divini verbi præcones è cathedris aliud non agunt, quā ut mortem populis inclament. & ipſa facta pagina quot tubis hanc in horas memoriā nobis inſonant? *Memorare noviffima tua.* Ecclē. 7. v. 40. *Memento noviffimorum.* Ecclē. 36. v. 10. *Memor eſto judicij mei: ſic enim erit & tuum.* Ecclē. 58. v. 23. ut adeo fateti neceſſe ſit, non eſſe ſuperfluum quemlibet admonere, quòd ſit mortalis: quantò igitur minus erit ſuperfluum admonere, quòd citò ſit moriturus? cujus quique ſtudet, pro viribus ceu cogitationis moleſta abolere memoriā. Sed non eſt iſta regula, quā ſequaris. vera regula eſt conformare ſe providentiſſimæ diſpoſitioni Domini, qui ubiq; ingerere nobis voluit imaginem mortis: *Replevit omnia morte.* Sap. 12. v. 26. & ideo quotcunq; vides, illius contemplationi aſſueſce. Si in horum deſcendas, & ibi flores aſpicias, qui cum vix pauci cæperunt, jam demifſo capite langueſcunt: *Memor eſto, quoniam mors non tardat.* Si pomarium intres, & ibi cernas arbores, paulò antè tantā ſoliorum pompā ſuperbas, nunc amiſſo flore, & frondium honore incultas & horridas: *Memor eſto, quoniam mors non tardat.* Si in agros egre-

diaris, & illic videas ſegetem veſcentem in horas falcem expectantem: *Memor eſto, quoniam mors non tardat.* Si ad fontem vadas, & adrem quam, quæ tam longo circuitu ſiſit alicubi naſci & erumpere cœnt, ſubitò reſorberi, & demerſi tenebris: *Memor eſto, quoniam mors non tardat.* Si ad focum accedas, & obſerves ligna primò quaſi obſtinatè remitti, demum vero in ta ardere, & in cinerem reſolvi: *Memor eſto, quoniam mors non tardat.* Si per feneltram proſpiciens ſolentem deas declinando in vespem: *Memor eſto, quoniam mors non tardat.* Si in tuo conclavi vel ſecreto cubiculo clauſus advertas candelam quæ lumen tibi miniſtrat, paulò conſumptam ſub oculis emortuam: *Memor eſto, quoniam mors non tardat.* Hæc & innumera alia imagines, quaſi totidem ſpecioſe larvæ, quibus latentem mortem intuentur, cum non ſemper in Tempore cemetarijs ſpectare nudam poſſis, qualis cernitur in ſepulchris. an putas ex his ipliſ te fructus plura referre poſſe? ſi alium non referre vivam ſervabunt recentemque mortis proximè imminentiſ memoriā, quæ ſola ſufficit homini Chriſtiano ad abſtergendam ab animo omnem umbram vanitatis, à corde omnem cogitationem, ut ſtatuar vitam omnem conſecrare.

VII.

Abominabile Domino cor pravum, & voluntas ejus in ijs, qui simpliciter ambulant. Prov. 11. v. 20.

1. Considera, quantâ miseratione digni sint secularium nonnulli, qui tanto studio addiscunt scientiam DEO adeò exosam, qualis est fissa Politica, pro fine habent utilitatem privatam, & huic pallium præterdant emolumentum publici, charitatis, decentiæ, honestatis, & quod consequens est, majoris gloriæ Divinæ. *Abominabile Domino cor pravum*, hoc est cor illud tortuosum, quod nequitiam regit, adulterat, inaurat? *Est, qui nequiter humiliat se, & interiora ejus plena sunt dolo.* Eccl. 19. v. 24. sed quid illi prodest? potest hac ratione fallere homines, quis dubitet? sed non DEUM. Nunquid DEUS decipitur ut homo vestris fraudulentis? Job. 13. v. 9. neutriquam profectò, quia DEUS omnes habet perspectos. *Homo videt ea, que parent, DEUS autem intuetur cor.* 1. Reg. 16. v. 7.

2. Considera, quare cor istud non solum dicatur exosum DEO, sed abominabile. *Abominabile Domino cor pravum*, quia penitus adversatur modo procedendi, quem DEUS usurpat. DEUS est veritas, & ideo omnino convenit, ut horreat duplices, fictos, fraudulentos, perverfos: *simulatores & callidi provocant iram DEI.* Job. 36. v. 13. *Simulatores in*

ostentandâ virtute, *callidi* in regendo vitio *provocant iram DEI*, non solum incurrunt iram, sed provocant. Ita vides nullum peccatorem, quantumcumque esset, in hac terra tam acerbè habitum à Domino, sicut hypocritas. In uno solo sermone octies ingeminavit: *va vobis.* Mat. 23. Vocavit sepulcra, vocavit viperas, vocavit filios diaboli, sed præcipuè amabat illos vocare stultos, ut qui crederent sufficere DEO posse speciem pietatis vel corticem sine nucleo. *Stultus, nòne qui fecit, quod desoris est, etiam id, quod desintus est, fecit?* Luc. 11. v. 24. Sed quidquid de hoc sit, summum peccatoris malum quodnam est? est præterea præterdere gloriam justi. & hoc est, quod maximè habent homines, quos duplices appellamus: unde cum alij peccatores ordinarij soleant nominari bestie, usurarij lupi, superbi Panteræ, luxuriosi Porci, crudeles Tygrides, iracundi Canes, desides Cuniculi, loquaces Ranæ, soli duplices Monstra vocantur à S. Augustino, quia monstrosâ quadam unione in se ipsis conjungere volunt vicia hætenus enumerata cum virtute, quam præferunt. Quid mirum, si DEUS illos non solum horreat, sed abominetur? Horret bestias inter Christianos, abominatur monstra

monstra : *Abominabile Domino cor pravam.*

3. Considera, quantum Dominus abominatur duplices, tantum vice versa amare illos, qui cum sancta simplicitate procedunt. *Voluntas ejus in ijs, qui simpliciter ambulant.* In his suas habet delicias, in his gustum, cum his maxime conversari amat : *Cum simplicibus sermocinatio ejus.* Prov. 3. v. 32. quoniam isti sunt veri filij : *simplices filij DEI.* Philp. 2. v. 15. quæ præcipua dos filiorum : referre vultum Patris. Ideo DEI Filius vocatur speculum, vocatur figura, forma & imago Patris æterni, quia illum perfectissimè repræsentat. Jam verò simplices hoc habent respectu DEI, præ omnibus illi sunt similes, quia præcipua Divinitatis dos est simplicitas. nihil omnino habet compositionis in se ipso, nihil deceptionis vel fraudis : *Scio DEVS meus, quod simplicitatem diligas.* 1. Paral. 29. v. 17. & ideo mirum esse non debet, quòd ad simplices toto feratur affectu. *Voluntas ejus in ijs, qui simpliciter ambulant.* sunt ejus filij speciales : & ideo voluntatem suam eorum potestati permittit : *voluntas ejus in ijs.* ideo blandè illos tractat, juvat, protegit in omnibus eorum gressibus : *Protegit gradientes simpliciter.* Prov. 2. v. 7. Afficere huic virtuti, quia, ut desint alia, in extremo judicij die nullam metues confusionem vel probrum, uti hypocrita : *Qui ambulat simpliciter, ambulat confidenter.* quia non dubitat talem se appariturum, qualem se monstrabat. *Qui*

autem depravat vias suas, marcescit. Prov. 10. v. 9. quæritur, quidam do, cum detrahetur larva, utrum in aliquo theatro? in foro publico in conspectu totius mundi.

4. Considera, quòd dicitur : *Voluntas ejus in ijs, qui simpliciter ambulant non ineptè, non inconsiderate, non prudenter, quia Dominus amat verè virtute, non inertia, an simplicitatem prudentiæ advertere, verò semper ut sorores judicet.* *Estote prudentes sicut serpentes, simplices sicut columbe.* Matth. 10. hæc duo nunquam intelligenda ut ab invicem separata, & idem dicitur, ut sis absolute prudens serpens, nec absolute simplex columba, sed ut sis utrumque simul, ut à nimia prudentiâ unius, & simplicitate alterius tu sumas dium, in quo semper invenitur sistere virtus moralis. Simplex debet tollere prudentiæ excessum quem habet, cum degenerat in stultitiam : & prudentiâ debet tollere simplicitati excessum, in quem incidit, cum transit in ineptiam. Vere prudens esto sicut serpens in cogitandis fraudibus, ut eas possit discernere : *Videte, quomodo canis ambulat.* Eph. 5. v. 15. sed procul ab illo columba ab illis committendis. Hæc dicere voluit, cum ait : *Voluntas ejus in ijs, qui simpliciter ambulant.* est ambulare in scripturis sacris, in sensu potius metaphoricò quàm proprio sumitur? Est certo modò vivere scriptum, atque procedere :

novitate vita ambulemus. Rom. 6. v. 4. ambulantes inordinatè. 2. Theff. 3. v. 6. ambulantes inquietè. 2. Theff. 3. v. 11. atque aded illi simpliciter ambulavit, qui in cunctis suis operibus, verbis, cogitationibus nunquam à veritate deflectunt: *Majorem horum non habeo gratiam, quam ut audiam filios meos in veritate ambulare.* 3. Jo. 4. Veritas non requirit, ut te ipsum omnibus aperias, sed precipit, ne mentiaris, ita ut ad tempus dissimules, cautè & circumspicè agas, sed nunquam simules, agendo astutè: *Abdicamus occulta dedecoris, procul arcendo omnem suspicionem malitiæ, impuritatis, immunditiæ etiam occultæ, quæ possit præjudiciam afferre of-*

ficio nostro, sed non ambulantes in astutiâ. 2. Cor. 4. v. 2. non id procuremus modis astutis, sed per hoc solum, quod te ipsa sumus, quales cupimus videri. Ita dicebat Apostolus, ut qui prudentiam serpentis junxerat simplicitati columbæ, & sic te quoque dicere oportet in statu tuo. Relinque mundo, quantamcunque vult, astutiam, relinque figmenta, relinque fraudes, & unice tibi serva dorem illam, quam Christus Sponsæ suæ Magdalene Pazziæ ore proprio toties commendavit, & munditiem appellavit, munditiem cogitationum, munditiem verborum, munditiem operum, quarum prima opponitur astutiæ, altera fictionibus, tertia fraudibus.

VIII.

Induite vos armaturam DEI, ut possitis stare adversus insidias diaboli: quoniam non est nobis collectatio adversus carnem & sanguinem, sed adversus Principes & Potestates, adversus Mundum Rectores tenebrarum harum, contra spiritualia nequicia in caelestibus. Ephes. 6.

1. Considera Luciferum, quantum vis contra te armet totum suum exercitum tam numerosum, nihil tamen evincere vi posse. *Resistite diabolo, & fugiet à vobis.* Jo. 4. v. 7. Si resistas, non solum abibit, sed fugiet, tantum illi incutis terrorem. Cogita illum esse instar crocodili, fugit persequentem, persequitur fugientem. Solum ergo te vincere per insidias potest dolose persuadendo, ut

illi consentias. Unde Apostolus ait: *Induite vos armaturam DEI, ut possitis stare adversus insidias Diaboli: non ait: adversus vim. ait: adversus insidias.* Sed quis non videt, ob hoc ipsum promptius sumenda arma? si dæmoni vincere te posset vi precipitando etiam nolentem ab illo gradu integritatis & innocentia, quem tenes, minus foret malum tuum. pessimum est, quod id obrineat per insidias

LI

fidias

fidias inescando, alliciendo, efficiendo, ut te ipsum præcipites: *Mitte te deorsum.* Unde tibi lapsus imputatur ad culpam. verum est has ejus insidias tam graves esse, ut vis quædam dici possint, & ideo admonet, ut te armes. Ecce! quàm sint graves: non petit Apostolus, ut de illis solennem referas triumphum, ipsi sufficit, ut non vincaris: *Induite vos armaturam DEI, ut possitis stare adversus insidias diaboli.*

2. Considera sigillatim, quæ sint insidie inimici, ne erres, uno potius modo te armando, quàm alio. Istæ insidie sunt innumera: *Multa sunt insidie dolosi.* Eccl. 11. v. 32. Sed demum ad hoc unum omnes reducuntur, quod induat speciem amici, nunquam apertâ fronte congreditur, proponendo peccatum, ut est, sed semper reatum larvâ aut voluptatis, aut quæstus, aut gloria. Si propensum ad voluptatem videt, larvam præterdit voluptatis. si videt intentum lucro, præterit lucrum. si gloria cupidum advertat, honoris speciem illi tribuit, nunquam peccatum oculis nudum objicit, quia non ignorat fore, ut abhorreas. & si advertat te virtutis studium profiteri, quid agit: *ut perficiat simulationem.* 11. 32. v. 6. illud ut virtutis opus representat: & hoc malorum maximum est, tunc enim fœdus ille se transfigurat in angelum lucis. 2. Cor. 11. v. 14. & tunc est, cum difficillimè agnoscitur: *Quis enim revelabit faciem indumenti ejus?* Job. 41. v. 4. Ideo in eo statu ma-

ximè tinendum est vitium, quod virtute habetur, ut si pro luce habeas maledicentiam, pro firmitate proterviam, pro sapientia cupiditatem, nihil agnoscas cum tempore, quia primum omnis vitij tentatio est, id habere pro vitio.

3. Considera his positis, præcipuum armorum genus, quod arripientibus se orationem: hæc enim est, quæ omni aliâ re lucem præbet deceptoribus: *In his omnibus deprecatur spiritum, ut dirigat in veritatem tuam.* Eccl. 37. v. 19. post hæc stantèr insistendum exercitio, quia ista ad lucem addit periculum usum, & facilitatem excoget multa remedia, quæ sint salutaria in multis expertus, cogitabitur. Eccl. 34. v. 9. Ecce armaturam tuam, verum est, illam dici potius Deum quàm tuam: *Armatura DEI est tui sicut illam propria manu: Induite vos, a DEO accepisti.* & cave diligenter, ne superbas. an non audis esse finem indumento? *Induite.* itaque illi liare te potest, cum voluerit, contumacisne, cur exercitium omnium verum armatura dicatur: quia curat & protegit.

4. Considera paulò pensatius, quales sint illi tui inimici invisibiles, ut magis intelligas necessitatem se per excubandi in armis. primo sunt inimici visibiles, ut erant Agrii, Ammonitæ, Amorrhæi: *est nobis colluctatio adversus carnem & sanguinem.* sed sunt inimici invisibiles.

bles. Quid amplius? sunt spiritus, qui nihil habent materiae, unde scias eos unde quaque penetrare: penetrant in oculos, penetrant in aures, in memotiam, in phantasiam, in intellectum, in voluntatem, & ubique statuunt insidias. Præterea servant acies maxime ordinatas, in his *Principes & Potestates*. quia scire oportet, ex omnibus choris cecidisse Angelos rebelles DEO: qui proinde eundem servant ordinem, eandem Hierarchyam, idem regimen, sed intentum ad malum. & cur servant? quia alias turbam facerent, non exercitum, & sic essent parum apti ad pugnam. In fine mundi finito certamine cessabit ordo, & solus remanebit horror. quia ordo in inferno esse quidem tantisper potest, sed habitare non potest: *Nullus ordo sed sempiternus horror inhabitat.* Ita est, eosdem tenent ordines, quos habebant, sed non eadem nomina, nisi quæ indifferentia sunt ad significandū bonum & malum, qualia sunt *Principatum & Potestatum*: *Principes & Potestates*. & ideo Apostolus alia non usurpavit quam ista. Principatus inter Dæmones dicuntur, qui præcipui sunt ad promovendam malitiam. Potestates vocantur, qui sunt præcipui ad eam puniendam. Ceterum nomen Angeli, & nomen Archangeli, quod legatum significat, illud quidem in minoris istud verò in majoris momenti rebus, equidem ipsis convenit, sed non nisi cum addito vel Satanae, vel Abym, vel Averni, vel Tenebrarum, nomen Seraphini cor significat Dei amo-

re succensum. & hoc illi non convenit, qui odit. nomen Cherubini mentem significat ejusdem cognitione illustratam: & hoc illi non competit, qui cum non videt. nomen Thronorum exprimit sedem DEI, & hoc illi non congruit, qui per modum scabelli substernitur pedibus: *Donec ponam inimicos tuos scabellum pedum tuorum.* nomen virtutum exprimit virtutem DEI, constantiam, animositatem. sed hoc illi nequit convenire, qui non est capax virtutis, sed doli tantum. nomen Dominationum equidem illis adscribere non movoluit, sed non adeo proprie, quia Dominatus speciem præfert libertatis, quæ illis miseris convenire non potest, qui instar mancipiorum, *rudentibus inferni detracti* ad carenas & compedes damnati sunt. Unde Apostolus non tam dominationes, quam Rectores hujus mundi appellare voluit, hoc est eorum, qui vivunt secundum dictamina & desideria mundi, *Mundi Rectores*. quare Rectores? quia illos regunt & circumducunt pro libitu, quia contradicant, quin repugnent. Qui autem illis viriliter resistunt, hi sunt, qui mundo valedixerunt. Visâ varietate exercitus etiam arma considera, quibus omnes sunt instructi. Et quæ sunt hæc arma? *spiritualia nequitia*, id est, substantia maxime decocta, quam vulgò spiritum vocamus, subtilissimum callidissimumque malitiæ; quia vix invenies, qui eos æquet arte fallendi. Denique etiam locum specta ad configendum illis maxime opportunum, ex alto pun-

gnant : in caelestibus : quia supra te sunt, & ideo etiam undique te circumspiciunt, te obsident, te infestant, ut vix ab illis possis te tueri. Invenis illos in exercitiis contemplationis, in confessionibus, in Communionibus sacris, in operibus sanctissimis : in caelestibus. Rebus ita constitutis numquid arma erunt necessaria, quibus accingaris?

5. Considera te forsitan dictis haecenus percussum non crediturum, quod satis virium habeas ad resistendum exercitui inimicorum tam malignorum, sed maeste animo, quia non sine causâ dixit Apostolus totum illorum regnum consistere in tenebris : *Mundi Rectores tenebrarum harum.* ut primum veniunt ad lucem, amissum est Regnum. In eo igitur vertitur salus tua, ut scias illos in lucem protrahere per integerrimam conscientiae manifestationem. Haec si desit, miserum te! pronissimum est te perire. necesse igitur est, ut initio monui, armari oratione, necesse est armari exercitio virtutum. sed quid arma juvant, si in tenebris non discernis inimicum, aut si vestitu vel voce deceptus amicum reputes? Speras fortassis fieri posse, ut ex te ipso vel ope luminis quod DEUS

suppeditat in oratione, aut illi per & praxi, quam aquis exercitio virtutum, illum plenè discernas; videris ter falleris, quia DEUS vult, ut quam omnino confidas in te, quamcunque fueris perfectus, ut exerceas obedientiam, exerceas humilitatem, manifestando aliter tuas infirmitates, quemadmodum manifestavit suas etiam discipulis, quidem adeo rudibus, adeo imperitis, quando in horro dicere non erubescit. *Tristis est anima mea usque ad mortem.* an ignoras etiam veteranos Ducum dedignari cogere consilium militum, & audire sententiam juniorum, qui? atque hoc est, quod facere oportet in casu nostro. ne dicas conscientiae arbitrum esse hominem, qui horret daemones, ne ejus nequitiam rechneras, & dolos aperias, arguet tunc tunc fugit. Daemones est similes serpenti: amat tenebras. videris, ut aperiatur quamprimum? aperiatur illi, si denudaveris absconsa illius, non sequeris post eum. Eccl. 27. v. 19. si lum aperias, necesse non erit illi sequi: non persequeris, quia ipse prior aufugiet.

I X.

Dico vobis: omnis, qui me confessus fuerit coram hominibus, et filium hominis confitebitur illum coram Angelis sui. Luc. 12. v. 9.

1. Considera hunc summum esse honorem, quem Dominus promittit etiam tibi, qui tamen es vilissimus terra vermiculus. Promittit confiteri coram tantâ multitudine Angelorum, qui in extremo die Judicant

thronum stipabunt, sicut tu illum
fideliter fueris confessus coram homi-
nibus. Quod tu illum confitearis,
intelligi potest, quia ipse tuus est Dux,
tuus Protector, tuus Princeps, tuus
Magister: sed quod ipse te confitea-
tur, res esse videtur non modò nova
sed quæ percipi non possit. Rectè i-
gitur antequam ad illam asserendam
te accingat, gravissimam habet causam
permittendi quasi specie jurantis: *di-
ci solet*. Confiteci Christum vide-
tur hoc loco plus significare, quàm nõ
erubescere, ut Luca 9. v. 26. dicitur:
videtur insuper significare de eo glori-
ari, & vi hujus liberè protestari, quod
illum habitas pro eo, qui revera est,
Magistro, Principe, Protectore, Duce
tam digno. Et istud est, quod pari-
ter ipse faciet illo supremo die. de te
scilicet gloriabitur declarando in con-
spectu tot sublimium spirituum, quod
dignum te judicet, considerandi in eorũ
thronis magnificis tanquam verum
suum discipulum, verum subditum,
sequacem militem. majore isto ex-
cogitari in mundo honor potest: *Ser-
vum meum es tu Israel, quia in te gloria-
bor*. Il. 43. v. 3. sicut dicitur: *Mul-
ier diligens corona est viro suo*. Prov. 12.
v. 14. ita tu Christo tuo eris corona,
& corona locuples gloriæ. *Eris corona
gloria in manu Domini*. Isa. 62. vers. 3.
Hunc manu præferet, quando ad Ju-
diciũ venerit, cũ fidelissimã designa-
tione orationum meritorum: eandem
capite referens ad paradysum revertetur,
cũ omnibus tuis meritis debitã
mercedem reddet ut justus Judex.

Tanti facis, si mortalium aliquis de te
glorietur: & nihili facies, si de te glo-
rietur ipse DEUS?

2. Considera, ut merearis honorem,
opus esse disponere te ipsum prius
confitendo JESUM: quod æquum
omnino & rationi consentaneum est.
sed quo modo facienda ista confessio?
facienda est *Corde, ore, & opere*. quia
si intus tantum glorieris in corde, for-
titer sustinendo fidem Christi, cererum
illam profiteri erubescas, & idcirco
nec loquaris, nec agas more Christia-
no, quem honorem illi asseres? Nul-
lum sanè, sed probum potius, quia
turpius est non recipere obsequium
debitum à fidei, quàm ab extraneo.
Unde consultò dicit: *Qui confitebitur
me coram hominibus*. Non ait abso-
lutè: *Qui confitebitur me*. sed adjun-
git: *coram hominibus*. ut intelligas,
deponendos esse omnes humanos re-
spectus, ita ut non solùm intra qua-
tuor cubiculi tui parietes, sed in pla-
teã, in aulã, in Templo, in quovis loco
quantumvis publico gloriam tuam in
eo collores, quod Christum sequaris
crucifixum. dic JESU tuo liberè: *scias
omnis terra, quia tu es Dominus DEUS
noster*. Bar. 14. v. 2. *Vota mea Domino
reddam coram omni populo ejus*. Pf. 115.
v. 4. *Vota mea reddam in conspectu om-
nis populi ejus*. ib. v. 18. *Confitebor
Domino nimis in ore meo, & in medio
multorum laudabo eum*. Pf. 108. Hoc
enim verò, hoc est facere confessionem
Domini perfectam: *Confessus es bo-
nam confessionem coram multis testibus*.
1. Tim. 6. v. 12. Porro confessio tua
L 1 3 cum

Lanna

Seonem

VII

VII

VII

VII

VII

VII

cum nihil habeat testificationis, quid momenti habere potest? erit equidem laus, quam DEO tuo reddas, erit cultus, erit fides, sed non erit Confessio. Confessio, quam hoc loco Christus requirit, est Depositiō quaedam: at in iudicio non censetur esse depositio, cui testes defunt. Dominus te confitebitur in præsentiā omnium Angelorum suorum, qui rerum aliarum numerum excedunt: *coram Angelis suis.* Et tu confiteri illum renuis in præsentiā aliorum hominum, tuorum sociorum, notorum, qui sunt adeo pauci? *coram hominibus?*

3. Considera, cum præsiserit Dominus: *Qui confitebitur me coram hominibus,* videri subjungendum fuisse: *Confitebor & ego eum coram Angelis meis.* sed hac vice non sic dixit. dixit: *& filius hominis confitebitur eum coram Angelis suis.* De se, quasi de tertio locutus est, quod ferè solebat, præsertim cum de se aliquid valde honorificum referendum erat. imò verò eo non contentus, tunc maximè se deprimere consuevit, tribuendo nomen tam humile, tam vile, quale erat istud filij hominis. Ecce quanti erant tituli Orientis, Magni, Justi, Fortis, Altissimi, Admirabilis, Salvatoris, Potentis, Pij, quos illi concordibus animis Prophetæ tribuerunt, quodnam verò eorum unquam usurpavit? ordinariè *filium hominis* se vocavit, quamvis etiam ob alias tres causas toties eo titulo usus est. primò ut demonstraret, carnem suam non fuisse de novo conditam, sicut illam Adami, qui proinde appella-

ri homo potuit, sed non filius hominis, itaque Incarnationem suam non accepit: *Adisti DEVS Filium suum ex muliere.* Gal. 4. non solummodo prout hunc locum legere non noluerunt, sed etiam fallaciter inde ut hoc nomine exprimerent parentelam, quam cum hominibus habebat, tanquam frater illorum, quod non foret, nisi existeret filius minimis, suā quoque à primo Patre gine derivatā. *Qui sanctificavit Christus, & qui sanctificavit homines, ex uno omnes, id est, ex Adamo.* propter quod non dicitur eos fratres appellare dicens: *rabo nomen tuum fratribus meis.* 2. Unde vides illum saepe homines vocasse fratres suos, nunquam Angelos: *Confitebitur eum coram Angelis suis.* hinc finit, non addit fratres, sicut cum de hominibus loqueretur: *de ad fratres meos.* Jo. 20. v. 17. *Et dicit fratribus meis.* Matt. 23. Tertio, ut insinualet fideliter esse promissā olim antiquis Patri facta, quibus juravit Messiam esse illum stirpe descendurum. *De ventre tuo ponam super sedem tuam.* Ps. 131. v. 11. Quam in rem necesserat Christum non esse solum hominem, sed esse filium hominis. Itaque rationes præcipue, propter quas non usurpavit hunc titulum, gratas quia aliud non sonabat, nisi res modò tibi utiles, sed gloriosas: appa- ita prius ille te confessus est, quia ipsum inciperes confiteri, vide exp

quantum illi respondere reuearis. si ille demittere se uoluit pro bono tuo toties se appellando filium hominis, & tu illum exalta altissima uoce in clamando DEI Filium: Tu es Christus filius DEI uiri, qui in hunc mundum uenisti. O quam grata illi erit talis confessio! fac eam intra te ipsum, cum in sanctissimo Sacramento corde illum recipis, fac eam, cum illum ueneraris

X.

Spiritus adiuuat infirmitatem nostram. Nam quid oremus, sicut oportet, nescimus. Sed ipse Spiritus postulat pro nobis gemitibus inenarrabilibus. Rom. 8.

Considera, hominem principio statim à peccato suo quatuor accepisse plagas, easque omnes oppido fatales. Prima fuit in parte intellectuali, quæ lesa est. I. per oblivionem circa præterita, unde memoriâ excidunt beneficia à DEO recepta, promissiones factæ sanctis, comminationes inentata sceleratis, atque adeo ipsa ingratitude, quam inde à primis annis aduersus illum usurpare non dubitauimus. II. per inconsiderantiam circa presentia, quæ facit, ut non possimus uera bona discernere à falsis. III. per imprudentiam circa futura, quæ causa est, ut neque prospiciamus mala nobis imminencia, nec malis provideamus. Altera plaga fuit in Voluntate, quæ induci non potest, ut amplectatur uera bona, quæ cognouit, & falsa aspernetur. Tertia fuit in concupiscibili, quæ semper repugnat

dominio rationis, ut uilissimis uitis in prædam cedat. Quarta in Irascibili, quæ refugit opera uirtutum, pro ut illa habent aliquid austeri uel ardui, ut adeo ex his plagis homo contraxerit quatuor infirmitates gravissimas, scilicet Ignorantiæ, Malitiæ, Concupiscentiæ & Debilitatis, quæ, quoties homo peccat, horribiliter recrudescunt, nec perfecte sanantur, etiam cum immunis est à peccato. & hoc tamen non est summum malorum. summum est, quòd nesciat agere cum medico. quia solus DEUS iuare illum potest, & tamen agere cum DEO nescit, recurrere ad DEUM, commendare se DEO, uerbo nescit orare. Hæc ignorantia, si rite ponderemus, Infirmitas nostra est maxime deploranda, & ad hanc tollendam datus imprimis est Spiritus Domini, hoc est, Spiritus sanctus, de quo hoc loco Apostolus loquitur, cum
ait :

Lanna
Seon
VII

ait: *Spiritus adjuvat infirmitatem nostram*, & ut constat, hanc infirmitatem non esse aliam, quam illam lucuosam ignorantiam, de qua sermo nobis est, mox adiungit: *nam quid oremus, scire oportet, nescimus*. Utinam post longa orationis spatia ad hanc usque horam demum didiceris orare, si nondum didicisti: ecce quis iurare te debeat: *Spiritus adjuvat infirmitatem nostram*.

2. Considera in quo maxime consistat hæc ignorantia orandi. consistit in duobus. primò nescimus, quid petendum à DEO: *Quid oremus*, deinde nescimus modum petendi: *sicut oportet*, quia licet in genere sciamus; in particulari nescimus. scimus generatim *quid oremus*, quia Christus id docuit mirificâ illâ oratione Dominicâ, sed in particulari nescimus. I. scimus in omni re primò spectandum finem ultimum, qui est DEUS, ipsius bonum, seu gloriam, tum nostrum, seu beatitudinem postulando. sed nescimus in particulari, quia quod ad ipsius gloriam attinet, quam verbis illis petimus: *sanctificetur nomen tuum*, nescimus, quæ sit illa gloria, quam nunc malit. Credemus illam gloriam velle ab aliis, & velle potius à nobis, credemus illam velle à nobis, & eâ velle potius ab aliis. *Numquid tu adificabis mihi domum ad habitandum?* 2. Reg. 7. v. 5. & quoad beatitudinem nostram, quam verbis illis petimus: *adveniat regnum tuum*, nescimus, quando expediat illâ dari nobis. Putabimus expedire nobis, ut vivamus, & expedire nobis mori. Putabimus expedire,

ut moriamur, & expedit nobis *Quid eliga, ignoro*, *Coarctor animi* *bus* &c. Philipp. 1. v. 23. II. Scimus generatim, petito sine, & quomodo, & media postulemus à DEO, conducunt ad finem, vel dicitur modum meriti, uti sit adimpletus sanctissimam voluntatem, & directè per modum auxilii, ministrando necessaria tum corporis tum animæ sustinenda. nescimus in particulari: quia quomodo impletionem voluntatis, *scimus tua*, nos semper tam enucleamus, quæ sit ejus voluntas, quam bis vult impleri. Existimabimus tamen à nobis, ut nos impendamus, & ille vult, ut nos applicemus temptationi, existimabimus petitis, ut nos impendamus Cooperationi, & ille vult, ut nos applicemus: *Est via, quæ videtur iusta*; *novissima autem ejus ducit ad mortem*. Prover. 14. v. 22. & provisionem eorum, quæ vitiosa sunt, *Panem nostrum quotidianum da nobis hodie* &c. nescimus in particulari, quæ sit mensura panis quotidiani, quæ nobis conveniat tam corpus quam quoad animam. Putabimus melius nobis esse pati penuriam, & fortè melius est abundare, & melius esse abundare, & melius est penuriam pati. *Quid esse est homini majora se quaerere, quod conducat sibi in vita numero dierum peregrinationis sue?* 7. v. 1. III. Scimus generatim petitis mediis à DEO, quæ proficiunt

consecutionem ultimi finis, pariter
petendum, ut tollat obstacula, quae nos
impediunt. eorum tria sunt genera;
Peccata, Tentationes, Adversitates.
Peccata ipsi fini recta opponuntur;
Tentationes & Adversitates mediis,
illa quidem praecipuis, istae vero mi-
nis principalibus. tum vero nihil praeter
scimus in particulari, quia quan-
tum ad peccata, de quibus dicimus:
Dimitte nobis debita nostra, verum e-
quidem est, his absolute DEUM no-
strum nobis tolli, sed nescimus sigilla-
tim, quae praeter alii illum tollant, quae
magis sint plangenda, quae magis sub-
jicienda confessioni. *Delicta quis in-
telligit?* Pl. 18. v. 13. Quantum ad
tentationes, de quibus dicimus: *Et ne
nos inducas in tentationem*, verum est,
istis esse propositum nos abstrahere ab
implenda voluntate Divina: sed nescimus,
quae sint nobis nocivae: dum alia
possunt esse utiles. *Sufficit tibi gratia
mea: nam virtus in infirmitate per-
ficitur.* 2. Cor. 12. v. 9. Et quantum
ad adversa, de quibus dicimus: *Libera
nos a malo*. verum est, quod ista spo-
liant nos velint istis bonis, quae ad su-
stentandam vitam tam corporis quam
animae sunt opportuna: sed nescimus,
quae sint nobis detrimento, dum alia e-
conterario possunt esse lucro. *Vos cog-
noscitis de me malum, sed DEUS vertit
illud in bonum.* Gen. 50. v. 20. Unde
videt nos licet toties & tam bene insti-
tutos a Christo ad orandum, nescire
tamen in particulari, quid oporteat pe-
tere: *Quid oremus, nescimus.* Vix
generatim scimus: adeo spissa sunt te-
nebrae, quibus involvimur. *Viro,
cujus abscondita est via, & circumdedit
eum DEUS tenebris.* Job. 3. v. 23.

Et id, quod diximus de substantia pe-
tendorum, etiam intelligendum est de
modo: *sicut oportet*, quia id scimus
universim: cum hoc saltem dixerit Ja-
cobus, ut, *quis postulat, postulet in fide
nihil habitans.* Jac. 1. v. 6. sed nescimus
in particulari, cum non omnino nobis
constet, utram nobis infirmitas illa fides,
quae requiritur, illa reverentia, illa re-
signatio, tanta est pravitas nostri cor-
dis. *Pravum est cor hominis, & inscru-
tabile, & quis cognoscit illud?* Jer. 17. 9.
Quis igitur adjuvabit infirmitatem tuam,
ut ores quid oportet, & sicut oportet: jam
audisti: *Spiritus Domini, Spiritus ad-
juvat infirmitatem nostram.*

3. Considera, quae sit causa, cur
Christus, dum orandi formam dare
nobis voluit adeo perfectam, non de-
scenderit tamen ad preces particula-
res, sed, ut diximus, in genera-
libus se continuerit. Causa fuit, quia
orandi formam relinquere voluit om-
nibus communem. & hoc posito,
uti cernere potuisti, excogitari nequit
alia quoad petitiones tam recta, quoad
dispositionem tam ordinata. Ceterum
ipse fuit protestatus, postquam in cae-
lum ascenderit, inde in nomine suo
descensurum, qui omnia suggerat a
se nondum manifestata. & hunc esse
oportebat Spiritum sanctum. *Hac
locutus sum vobis apud vos manens.
Paracletus autem Spiritus sanctus, quem
mitteret Pater in nomine meo, ille vos do-
cebit omnia.* Jo. 14. ut adeo Spiritus
san-

Mm

sanctus hoc præcipue sine in nos descenderet, nempe ad complenda pulcherrima, quæ Christus nobis dedit, documenta. Ita Christus ipse voluit, ut ostenderet ad adjuvandam ignorantiam nostram in orando, quæ est illa tam gravis infirmitas infesta nobis, non sufficere qualemcunque sapientiã quantumvis sublimem: sed opus esse amore: *spiritus adjuvat infirmitatem nostram*. præterquam quod Christus mundo sit datus à Patre quasi Magister, ut universali disciplinã omnes erudiret. *Dedi eum præceptorem gentibus.*

Isa. 55. v. 4. Spiritus sanctus facit vobis impetratus à Christo quasi beneficia grandes. *Suggeret vobis omnia, quæ dixerit vobis.* Jo. 14. unde spiritus sancti munus est non tantum illas capacitati singulorum, sed & generati. Porro ne animus nimia mole opprimatur, fatius erit hic facere præsentis meditationi. *Secundum dicemus, quis sit modus, quem adjuvat Spiritus sanctus, ut in oratione adjuvet, & reliqua exponamus.*

XI.

Sed ipse Spiritus postulat pro nobis gemitibus inenarrabilibus. Rom. 8. l. c.

Considera, ut interruptam resumamus meditationem, quis sit modus, quem tenet Spiritus sanctus, cum ad orandum nos adjuvat. Adjuvat nos ope suã speciali, quam nobis præstat tam quoad substantiam orationis, quam quoad modum illius. Quoad substantiam adjuvat nos dando quosdam vehementissimos impulsus ad ea sigillatim desideranda, quæ revera nobis conducunt. Et quoad modum adjuvat nos infundendo nobis illam fidem, quæ requiritur in postulando, illam reverentiam, illam resignationem, & illos ceteros affectus, quos facilius experiri quam exprimere quisque potest. Unde dicitur: *Ipse spiritus postulat pro nobis gemitibus inenarrabilibus.* *Postulat ad substantiam spectat,*

Gemitibus ad modum. Ne mireris quod dicatur: *Postulat*, dum postulare nos facit. numquid etiam cis eum locutum in Prophetis, in Martyribus, in Scriptoribus sacris, in Martyribus istis hoc dicitis? nempe quia Spiritus sanctus fecit eos loqui. *Non vos estis, qui loquimini, sed Spiritus Patris vestri, qui loquitur in vobis*, hoc est, qui loqui facit. porro sicut ipse loqui dicitur, quia facit loqui, ita & postulare dicitur, quia facit postulare. Idcirco est illa differentiam illam, quæ fuit inter Prophetas, Præcones sacros, Martyres, cum solum ex se ipsis loquebantur, & cum loquebantur quasi animati à Spiritu sancto, etiam omnino intercederent inter eos, qui pariter ex se orant, quod modo exanimi, & eos, quibus

hæc anima, quæ in ipsis viget, & postulat, hoc est, postulare facit gemitibus inenarrabilibus. Quos ardores illi sentium, quos sensus, quæ deliquia, quos affectus cordis amantis? si explicare illos possent, non forent inenarrabiles. Beatum te, si datum tibi sit eos aliquatenus experiri. si non est datum, roga amabilissimum hunc Spiritum, ut eos tibi largiatur, ita tu quoque intelliges aliquantum, qui sint gemitus columbarum: *Quasi columba meditans gemitum.* II. 59. v. 11.

2. Considera de Spiritu sancto dici: *Postulas*, non solum, quia postulare nos facit, sed quia ipse per se postulat tanquam Advocatus noster, qui intra nos loquitur per viam amoris. *Spiritus paracliticus*, at quo modo loquitur? lingua occultissimâ etiam nobis secretâ, reconditâ: unde dicitur: *gemitibus inenarrabilibus*, quia postulat pro nobis illi ipsi contrarium, quod nos impulsi, aut decepti à proprio spiritu, postulamus etiam non advertentes *contra nos*. Quoties, uti tu ipse notare potes, in particulari petis aliquid, quod tibi videtur bonum, & quidem modo petis, quo oportet, & tamen non hoc impetras, sed oppositum? cuius beneficio? Divini Spiritus, qui, cum videat id, quod postulas, damnosum tibi fore, mutavit, ut sic loquat, supplicem libellum, illud postulando, quod profuturum sciebat. si cupias segullatim nôsse, qui hoc fiat, dicam tibi. Tu aliquando magnis precibus rem quandam certam postulas, sed simul habes perfectam resignationem,

quamvis non satis tibi cognitam, vi cuius id potiùs desideras, quod ille dispoverit, quàm quod ipse petis; & hoc tuum desiderium est occultissima lingua Spiritus sancti, qui in te loquitur, quia est desiderium, quod totum ab amore procedit: & sic cum Voluntas Divina contraria tuæ magis tibi prodest, illam contingit adimpleri & non tuam, quam verbis manifestas. Exemplum à Christo sume, de quo scribitur: *Exauditus est pro reverentiâ suâ.* Heb. 50. Semper ille fuit exauditus, etiam cum rogavit, ut transfiret calix ad eum amarus passionis imminentis, quia si non est exauditus est secundum repugnantiam, exauditus est secundum reverentiam. Repugnantia, quam per naturam sensit in gustu calicis, plurimum prævalebat illa reverentia, quam habebat ad Patrem per amorem: & ideo omnino conveniebat illum potiùs secundum hanc quam secundum illam exaudiri. *pro suâ reverentiâ*, non *pro suâ repugnantia*. Hæc solum differentia in Christo fuit, quod ille verbis etiam expressis significaverit istam suam maximam resignationem: *Veruntamen non quod ego volo, sed quod tu.* tu verò sæpe non exprimas, sed non est, cur ideo tristerris, quia si reverà illa cordi insit, Spiritus Domini, qui in te loquitur, eam exprimit: *Postulat pro te gemitibus inenarrabilibus.* & ideo sæpe exaudiris, non secundum spiritum inferiore, quo postulas, sed secundum superiore, cuius virtute solum illud desideras, quod magis convenit: *Qui autem*

Mm 2

scri-

Lanna

Seon

VII

scrutatur corda nempe DEVS, scit, quid desideret Spiritus, nempe Spiritus suus celestis, qui in te loquitur, quia secundum DEVM postulat pro sanctis, siquidem iste postulat in favorem Sanctorum contrarium illi, quod non nunquam ipsi postulant ad propriam perniciem. Ipsi postulant, quod est secundum hominem, & ille postulat, quod est secundum DEVM. Rom. 8. Quod si ita est, vide, quantum conferat hæc perfecta resignatio in Voluntatem Divinam. hæc enim facit, ut semper exaudiaris secundum id, quod magis tibi profit.

3. Considera hanc resignationem in Voluntatem Divinam haud dubie etiam à Christo fuisse traditam in oratione Dominicâ, cum dicere iussit: *Fiat voluntas tua sicut in celo & in terra.* sed hoc non sufficiebat. nam alia res est resignatio in Voluntatem Divinam, quæ in generalibus consistit, & alia, quæ ad particularia descendit. cum universim & confusè apprehendis resignationem in voluntatem Divinam, facile erit, non negaverim, illam exercere, at cum illam in particulari cogitas, in illâ captivitate, in illâ infirmitate, ignominia, mendicitate, o quam difficilis accidit! ideo ad hanc habendam opus est Spiritu sancto, quia necessarius est ingens quidam Amor Divinus, qui intus ita disponat animû, ut, si videres ante oculos posita cuncta mala recensita, nihilominus animosè clamares: *fiat voluntas tua*, hic enim verò effectus est non tantum sapientia, sed amoris Divini. Hinc est, quod vulgo hominum, ut qui non tantopere

DEVM amant, suadeatur, ut particularia postulent, quia ista recedunt feros. atque ita Christus multo cuit, ut dicerent: *fiat voluntas tua*. Perfectioribus suaderetur, ut regularia postulent: unde non debet Christus dicere Apostolis: *Ne bibere calicem, quem ego bibo*. eos tentando in re adeo mollescit, quid amplius in oratione Spiritus supra id, quod Christus cuit. Ingerit desiderium tam mens, tam vivum eorum, qui placent, ut homo non formidatiam in particulari repræsentare, etsi non semper sit necesse, ut præsentet. Illud verò quidam *Qui scrutatur corda, scit, quid desideret Spiritus*. Quamvis ista resignatio perfecta aliquando etiam illum laceram habet, non læret DEVM, qui Spiritus revelat, tunc scilicet, cum postulat, ut audisti, *pro nobis gemi inenarrabilibus*. & sic tu quoque audiris *pro tuâ reverentiâ*, non pro repugnantia. Exaudiris imperit contrarium illi, non quod vis, sed velles. Exaudiris juxta debet illud absolutum, quod dicitur *Voluntas, & non secundum alterum* perfectum, quod *Voluntas* appellatur.

4. Considera Spiritum sanctum agere hoc modo, quem dicunt omnibus, qui faciunt orationem, in his tantum, qui ex sua parte quantum possunt eam benefacere. de dicitur adjuvare: *Adjuvavit mentem nostram*. necesse igitur est, ut facias, quidquid potes pro deo

ne cui ad orandum bene, ut re præparata, ut recedas, ut re colligas, ut cum attentione applices. cum infirmitas tua plus non potest, tunc ipse est auxilium præstare: *DEI quippe est adiutor.* 2. Par. 25. v. 8. non est totum facere. Dici equidem semper potest totum agere, & dici cum veritate potest, quia quantumcunque ex parte tua facias ad orandum bene, parum est comparatum illi, quod faciet in te Spiritus sanctus; & ideo semper dicitur: *ipse postulat.* ipsi tribuetur oratio tua, ipsi adscribetur, & merito dicitur ipse deum esse, qui eam pro te facit: sed ipse Spiritus postulat pro nobis, hoc est, locum nostrum gemitibus in carceribus, sed quid hoc mirum? cum abbas satis constiter omnes esse & tribui cause suæ primariæ. ita Navarchus dicitur in tuto navigium collocasse, quantumvis non solus ipse collocavit: magno numero concurrerunt nautæ, qui in hunc finem plurimum laborarunt. Unde collige, quanta sit necessitas Divinissimum hunc Spiritum in te ipso possidendi: tanta scilicet,

quanta est necessitas orandi, & orandi bene, non gravis tantum sed extrema. Ad hunc finem toties illum humilibus precibus invoca, quoties orare statuis. sæpe recita hymnorum aliquem, qui ad ipsum diriguntur: *Veni sancte Spiritus. Veni creator Spiritus.* Dic ipsi, ut tibi assistat, dic, ut illuminet, ut accedat, vel potius ut ipse in te orationem auspiceretur: & quantumvis ex temporis diuturnitate jam contraxeris consuetudinem orandi, ne credas unquam futurum, ut ejus auxilio non indigeas etiam speciali. non enim dicitur in orando tollere infirmitatem, sed adjuvare. semper super sunt reliquæ quatuor plagarum, quas initio peccando accepimus, & ita semper remanet Ignorantia, quæ fuit prima infirmitas hinc orta, sed nulla nocentior quàm ignorantia orandi, & tamen ista quodammodo curari potest, at perficari non potest: *nam quid oramus, sicut oportet, nescimus.*

scimus.

* * *

XII.

Sapientia humiliati exaltabit caput illius, & in medio Magnatorum confedere illum faciet. Eccl. 11. v. 10.

Considera plurimum inter se differre esse humiliatum & esse humilem. quidam humiliantur à DEO variis flagellis, quibus ipsos castigat, infirmitatis, ignominie, paupertatis; neque tamen sunt humiles, quia vel

sub ipsis flagris perversi sunt, & insolent, prout apparuit in Pharaone, cui Dominus dicere demum debuit: *Usquequò non vis subjici mihi?* Exod. 10. v. 3. Hi nunquam exaltant caput, quia non possunt inducere animum,

M m 3

ut

ur faciant, quod DEUS ab ipsis exigit, nempe ut humiliati se humilient, *subficiantur*. qui exaltare illud cupit, necesse est ut in humiliatione sua se demittat: atque hæc est vera sapientia, humillimè se demittere: *Humilia valde spiritum tuum. Eccli. 7. v. 19.* sic enim *Sapientia humiliati exaltabit caput illius, & in medio magnatorum confedere illum faciet.* Quis scit, an non DEUS, ut te humilem redderet, non semel hoc medium usurpaverit? si usurpavit, bene examina te ipsum, & dic, quid videtur? an obtinuit, ut superbiam tuam sibi faceret subjectam?

2. Considera, quamvis verba ista sensum hæcenus relatum haud dubiè præferant, verisimile tamen esse, quòd præterea alium contineant altiorum, magis que reconditum, qui magnos animos facere tibi possit operandi bene. quis ille sensus? si prudenter gubernare te possis post peccata hæcenus à te commissa, non solum nihil allaturum damni, quòd commiseris, sed, si ita fas est dicere, etiam majori tuo lucro servitutum. Et quando cum veritate dici potest, quòd Dominus humiliet tuum spiritum vanà sui ipsi, virtutis sue, sensus & sapientie estimatione inflatum? quando permittit scèdè in peccata gravia prolabi. tunc enim verò, tunc dicere cum rubore potes: *Ego autem humiliatus sum nimis. Pl. 88. v. 11.* quia ita te habes, sicut qui turpiter cecidit prælio. O si posses cognoscere, qualis esses, videres te omnino vulneratum à dæmonibus, maleq; constitutum, & vicinum mor-

ti! *Tu humiliasti sicut vulnere perbum. Pl. 88. v. 11.* Jam ista humiliatione, quam DEUS misit, prudenter gerere & modè possis, beatum te! *Sapientia humilia exaltabit caput illius.* nam ista non solum faciet, ne moriaris illo modo misere miserabili, quod te manebat ut levato de terra capite, quod jam erat sub ictu securis, mittere & ex damnato, qualis eras, rebelli probo evadas ad thronum, & sanctorum primos confideas. *in medio magnatorum confedere illum* sed necesse est, ut dixi, bene gerere ipsum: *Sapientia humiliabit caput illius.* opus est sapientia vides, quantus iste sit saltus transire ad solium.

3. Considera, qualis sit ista sapientia, quâ gubernare te ipsum post lapsum, ut demum te exaltasse mediam tenere viam, quæ cunctis rebus ista vera est via, trita per sapientiam, & sic negotium contemptum debes præsumere, non per dissidentiam te ipsum perdere existimes peccata tua leve malum periisti. oportet illa reputare, ut verà sunt, malum gravissimum, & obstupescas, quòd terra pro eo te nutriat, non dehiscat sub pedibus. Ex alia parte necesse est, ut quantum te dignum veni a agnoscas, magis eam speres, non tuo merito ob ejus summam clementiam, quod nunc est, quia benignus, quia pro mortuus sicut pro quocunque carissimo amico suo. *hæc ita agas, sapienter*

quia affirmatio peccati faciet, ut ad
penitentiam accendaris, atque ita ca-
put de terrâ elevet. Fidia in DEO
laet, ut non contentus penituntine
etiam alpires ad gloriam innocentum,
atque ita evadas in numerum Magna-
tum, non aquiescendo vitæ tepidæ,
quam fortè ante culpam agebas. Hac
aurem ratione nonne vides, quantum
humiliatio tua tibi profutura sit? *Ro-
mus est, quia humiliasti me, ut discam
justificationis tuæ.* Pl. 18. v. 71. Hoc
mirum est cooperari ad finem, ob
quem DEUS tanquam sapiens Medi-
cus illam permisit, qui alius non erat,
quam ut è malo permissio eliceret ma-
jus bonum, hoc est, vitam, quæ habe-
ret plus Spiritus, plus sanctitatis, &
fervoris. *Non enim humiliasti ex corde
Dominus.* Thr. 3. v. 3. si hoc fecit non
ex corde, sed ex arte fecit, nempe, ut
disceris justificationis ejus.

4. Considera heri omnino posse,
ut post gravissima peccata, quæ perpe-
trasti, evadas ad gradum Magnatorum,
seu innocentum, si velis; quia Domi-
nus non spectat peccata præterita,
quando sinceris lacrymis sunt depla-
rata, sed præsentem justitiam: *Pecca-
torum tuorum non recordabor.* Il. 43. v.
23. & sic quæri non potest, utrum Deus
magis amet è duobus, penitentem, an
innocentem, quia neque innocentem
magis amat, quia est innocens, neque
penitentem, quia est penitens, sed
magis amat illum, à quo magis ipse
nunciamatur. Ego diligentes me di-
ligo. Homines penetrare non pos-
sunt ad interiora cordis. *vident ea, qua*

parent. & idcirco quid faciunt? vident
facta tua præterita, & ex his conjiciunt
futura: uade magis tibi fident, si sem-
per fidelem experti sint, quam si ali-
quando deprehenderint perfidum.
non sic DEUS: *Dominus autem intus-
etur cor.* Intimum perspicit cordis
tui penetrare, in quod te abdis, & ideo
si ad veritatem verè dolentem, motum, in-
tatum, adeò, ut deinceps serid famu-
lari illi cupias, illico tibi fedit, te su-
scipit, tibi blanditur, te amplectitur, &
denuo consignat in manus omnes a-
moris sui thesauros, quasi nunquam à
se projecisset: *Miserere eorum, &
erunt, sicut fuerunt, quando non projece-
ram eos.* Zach. 10. v. 6. An non pen-
nitens fuit Petrus? an non penitens
fuit Paulus? & ecce! an non inter Ma-
gnates regnent: imò Magnatum sunt
maximi, & fortè majores ipsis inno-
centibus, quibus datum est nomen Ma-
gnorum. Nunquam finas ita te cir-
cumveniri ab inimico, ut falsis terricu-
lamenti persuadeat, nullam tibi su-
peresse spem altius emergendi, si te so-
lo, & infirmis pedibus incedendum ti-
bi foret, esset, cur ambigeres, sed non
ita est, Dominus suis brachiis te susti-
nebit usque ad vitæ exitum. *Usque ad
senectam ego ipse, & usque ad canos ego
portabo. Ego feci, & ego feram.* Il.
8. v. 4.

5. Considera, maximum honorem,
quem in hac materiâ præstare DEO
possis, in conversari, ut illi omnino
credas, quia ista tibi non dicit sine a-
nimo exequendi, imò id maxime desi-
derat. O si scires, quanto studio in-
hunc

hunc finem te ambiat; omnes aditus inquirat, omnes accessus probeat, causas omnes & occasiones beneficiendi indagat: *Inveni, in quo ei propitius.* Job. 33. v. 24. unde cum te geris hoc modo, quem dixi, penitus illi confidendo, o quantum se credet à te exaltatum! & hinc ecce! alium sensum huius sententiæ magis reconditum: *Sapientia humiliati exaltabit caput illius.* vult dicere, sapientiã illius, qui lapsus in peccatum regere se potest eruendo ex malo majus bonum, hoc est, confessionem ferventem, Christum fore exaltandum. Iste verum tuum caput est, nonne sic est? *Caput illius.* Et hic ad exaltationem suam refert, quod sibi aperiatur campus, post humiliatiõnem tuam dandi veniam, te ditandi, te deliciis cumulandi, faciendi denique, ut, ubi abundavit delictum, abundet & gratia. Ipse enim est, de quo tam

diserte scriptum est: *Exaltabit caput vobis.* Is. 30. v. 18. quid ipsius querimus? Ecce grande bonum quod facere de presenti poterit DEO te permittas; exaltatum Dominum tuum JESUM. Quis gloriosus erit triumphus, quæ misericordia demum referet de summa miseriã, modò agere debenas! & cum ipse adeò se videtur altatum in eo, quod tantopere an dubium esse potest, quin non at in omnibus, quæ desideras, videat confidere cum Magnatib. gni sui? Id quod alterum est hoc quod tibi afferet generosum partum servitii Divini. *Sapientia humiliati exaltabit caput illius.* En pro bonum, quod est exaltatio Christi in medio Magnatorum consilium faciet: en alterum, quod est gloria humiliati.

XIII.

Statutum est hominibus semel mori, & post hoc iudicium. Hebr.

1. **C**onsidera legem moriendi in homine dici *statutum*, ad innuendum, hanc legem in ipso non esse naturalem, ut in ceteris animalibus, sed positivam; quia, licet etiam ipse, tanquam è contrariis elementis compositus, ex naturã suã tenderet ad corruptionem, & consequenter ad mortem, nihilominus vi originalis Justitiæ à DEO concessæ fuisset immortalis. *Creavit DEUS hominem inextinguibilem,* quia semper vividus, semper

hilaris, semper agilis, semper multis seculis vixisset in terrã, deinde de terrã translatus esset in celum. Quod morti in obnoxium est, quia miser dote suã excidit, toto scilicet præcepto, quod illi verò deo discretis denunciavit, *cautissime in quacunque die comederis, morieris.* & ideo decretum illud in omnes transivit: *In omnes homines mors transit.* Rom. 9. sicut in omnes transivit talis doni iactura. ita vides, quod

modo vere sit *statutum*, hoc est, firmū
 Decretum, forte, universale, seu quod
 omnes complectitur. *Quis est homo,*
qui vivat, & non videbit mortem? Pl.
 88. Verum est, morituros quosdam
 brevissimo tempore, prout illis con-
 tingit, qui vivent ad improvisum
 Christi Judicis adventum; qui forte
 morientur ex merito horrore, & tum il-
 lico resurgent. & ideo acutè dicit Plal-
 tico resurgent. & ideo acutè dicit Plal-
 tico: *Quis est homo, qui vivat, &*
non videbit mortem? ut significet om-
 nes denique sensucos mortem, sed
 non omnes a qualiter. Quidam, vix,
 ut sic dicam, eam videbunt. Ceterum
 si omnibus est resurgendum, juxta il-
 lud: *Omnes quidem resurgemus* 1. Cor.
 15. quis dubitet omnibus quoque mo-
 riendum? *Statutum est omnibus semel*
mori.
 2. Considera hanc vocem *semel* si-
 gnificare Tandem: *Qui pervertis gra-*
datur viis, concidit semel. Prov. 28. v.
 28. & ideo noveris, quantascunque
 adhibeas industria & ingenii vires,
 denique te moriturum. *Statutum est*
hominibus semel mori. Non audisti to-
 ties dici de Lamech: *vixit septingentis*
annis, & genuit filios & filias, & mor-
tuus est. de Malalaël: *vixit annis*
plusquam octingentis, genuit filios &
filias, & mortuus est. de Mathusalem:
vixit plus quam nongentis, genuit fi-
lios & filias, & mortuus est. & sic de re-
 liquis tot ante secula mortuis. idem ti-
 tulo accidet eo solum discrimine, quòd
 vix terminus intra paucos annos con-
 stingeret: *Paucitas dierum tuorum*
finitur brevi. Quà igitur ratione po-
 r. P. Pauli Segneri *Manna Anima.*

res vivere ad eò affixus terræ: cogit
 migratione tuam, serio & frequenter
 cogita illam denique adfuturam. *Sta-*
tutum est hominibus semel mori.
 3. Considera hoc vocabulum *semel*
 non solum significare tandem, sed et-
 iam unâ vice, *Semel locutus est Deus.*
 Plal. 61. v. 12. & ideo bene attende:
 quia, si vel semel malè agas hunc actū
 moriendi, hoc est, si in peccato mori-
 ris, ad eum erit semper, non est repara-
 tioni, non est remedio locus, nec cor-
 rectio errori. An nescis nos dilabi in-
 star aquarum, quæ non retro vertunt
 cursum? *omnes morimur, & quasi a-*
qua dilabimur in terram, quæ non rever-
tuntur. 2. Reg. 14. v. 14. Idcirco be-
 ne considera, quem accipias cursum:
 quippe si terribile est mori, longè est
 terribilius non posse reverti, ut iterum
 moriaris. *statutum est hominibus semel*
mori. Verum est, in hoc Decreto
 quantumvis universali hac in parte a-
 liquando fuisse dispensatum: *Jordanis*
conversus est retrorsum. hinc est, quòd
 Apostolus simpliciter dicat: *statutum*
est hominibus, & non omnibus homini-
bus semel mori. *statutum est hominibus,*
 si particula *semel* sumatur in primo
 sensu pro Tandem. sed non perinde
statutum est omnibus, si sumatur in se-
 cundo, prout idem est ac unâ vice. &
 quia Apostolus ad suum propositum
 in posteriore potius quàm priore sensu
 accepit, uti ex contextu patet, idcirco
 dixit *Hominibus,* non dixit *Omnibus.*
 Lazarus à Christo suscitatus denno est
 mortuus. sed quis ignorat has esse di-
 spensationes aliquando factas in De-
 creto

Manna
 Segneri

creto non sine grandi miraculo? non credo te fore tam fatuum, ut hoc somnies, ne dum speres, quia ista sunt miracula, quæ monstra vocantur: *In vitâ suâ fecit monstra.* ita Ecclesiasticus de Elifæo dixit, quia puerum ad vitam revocavit, quamvis non absque magni impendio laboris. 4. Reg. 4. v. 31. Quid agis igitur, dum nondum fatagis illum transitum reddere securum, qui non fit nisi unâ tantum vice: *semel.* & tamen vide, quò transeas: transis in mundum alterum. quid tergiversamur? transis in domum, quæ dicitur æternitatis: *Ibit homo in domum æternitatis sue.*

4. Considera, si omnia cum morte finirentur, non fore illum transitum adeò tremendum. sed hoc terribile, quod proximè Judicium sequatur: *statutum est hominibus semel mori: & post hoc iudicium.* illud, inquam, iudicium, quod vel æterna præmia, vel æterna supplicia decerner. hoc iudicium omnino necesse est post mortem fieri, *post hoc.* quia sicut de statuâ ferri nequit sententia, donec elaborata sit, neque de scripturâ, donec sit perlecta: ita neque de homine iudicari potest semper vario, donec absolverit vitæ suæ filium. Expende igitur, quid de re futurum sit, quando in eo ipso loco, in quo expirabis, stare videbis illud horrificum tribunal, quod vel eminus conspectum tot sanctos ad sepulchra compulit. Illic solus sine propinquis, sine famulitio, sine comitatu, sine auxilio, imò sine corpore adeò dilecto nudus spiritus apparebis in conspectu Omnipotentis Iudicis, qui nullâ ha-

bitâ ratione natalium, nullo dote dignitatis, opum respectu taliter dicabit, qualem in illo rerum ex merito reperiet. *Judicabitur vias suas.* Stipabunt lacus diversifed oppidò diversi, unus quæpère laboravit, ut te protegeret, verò, ut te persequeretur, *Abi Domini, & Angelus Satanæ.* quuterque expectabit, quæ sit ponda sententia remunerationis vana, ut illam exequatur. Tu vult facies? nulla est spes reliqua Judicem placandi, qui fortè tibi jam monstrat irascentem: tuncibus, non excusationi est locus, nec breve temporis momentumpereit ad invocandam clemenciam, quia illo ipso momento, quo speris, etiam absolvetur iudicium, quillo liceat provocare. *Statutum est hominibus semel mori, & post hoc iudicium.*

5. Considera, etiam postquam tuus homo fuerit, in multis rebus ipsi, ut ita dicam, adhuc fore sapientem. Est enim superstes in multis hominum, qui sæpe delusi illamant bonum, cum sit malus, aut versâ reputant malum, cum sit bonum. Est superstes in cineribus, qui ad lapido honorifico inferuntur tumulo, aptius jacerent in fimeto, aut jacerent in fimeto, cum honesto tumulo effereferendi. Est superstes in operibus suis literariis, quæ continuo percunt varios effectus, sicut opera divini parturiunt effectus adeò sanctos, opera Chrysostomi effectus sanctos. Ideo istud iudicium, de-

hoc loco dicitur, non poterit esse tam perfectum, tam absolutum, quale esse oporteret: quia tunc homo solum in se vivere desinet. expectandum, dum vivere desinat etiam in eo, quod habuerit extra se. & tunc denuo judicabitur. *Statutum est hominibus semel mori, & post hoc iudicium.* hoc iudicium non erit particulare, ut primum fuit, sed Universale: & ideo institui non potest ante finem mundi, hoc est, ante

quam omne genus humanum vivere desinat, & supervivere. Et hoc erit iudicium adeo extremum, ut in illo omnes eximantur errores, tum quos ipse commisit in iudicandis aliis, tum quos alii commiserunt in iudicando ipso, quando scilicet nondum erat tempus iudicandi. Quod si ita est, cur ergo ante tempus iudicas? *Statutum est hominibus semel mori, & post hoc iudicium.*

XIV.

Homo cum in honore esset, non intellexit, comparatus est jumentis insipientibus, & similis factus est illis. Pl. 58.

1. Considera, quod hoc loco Psaltes praeipue de Adam affirmabat, primo homine, pariter intelligi de quovis homine illi simili quoad culpam: *cum in honore esset, non intellexit.* Quis est honor hominis? est intellectus. iste est, qui reddit DEO similem, capacem donorum gratiae & gloriae, aptum iis omnibus participandis, quae DEUS possidet excellentiam daturae. & tamen hic ipse homo constitutus in gradu tam honorifico *non intellexit*: certe ita se gessit, ac si non intelligeret. Sprevit ea bona, quorum erat capax, tanquam omnino spiritua- lia, & maluit imitatione brutorum adhaerere sensibilibus. Comparatus est jumentis insipientibus in discurrendo, & sic etiam *similis factus est illis* in agendo. Haec est maxima exprobratio, quae forte in sacris litteris reperiri potest facta homini: sed quis aestimat? Primus homo saltem post lapsum verecundiam tenebat, quia erubuit, & in hoc

brutis se dissimilem ostendit: at ejus filii etiam istam auferunt. *Erubescere nescierunt.* Jer. 6. v. 15. & ita brutis animalibus omnino sunt similes.

2. Considera, quae fuerit ratio, cur homo, *cum in honore esset, non intellexit.* fuit ista praecipua, quae hic memoratur, quia *in honore erat*: non ad honorem pervenerat. absque labore suo fuit collocatus in eo gradu honoris: & ideo minus ejus magnitudinem apprehendit: *cum in honore esset, non intellexit.* si in eo non fuisset, sed laboris sui, sudoris, sanguinis impendio debuisset adipisci, quis dubitet longè majorem habiturum fuisse aestimationem? at aliunde jam felix nihili fecit, nec curavit. *Non intellexit.* Eadem causa est, ob quam etiam tu non magni facis tanta beneficia caelitus collata: quia *es in honore, non adipisceris.* sed numquid haec ipsa causa tanto magis recondemnat ut ingratum?

3. Considera quomodo dicatur im-

N n 2

pri-

celerum, quæ audit quasi præclara fa-
ciora exrolli. Quam felices ergo
forent illorum aliqui, si haberent, qui
illorum oculis quasi speculum obijce-
rent illum verticulum. Davidis, qui

tam aptus est ad statum illis suum re-
præsentandum; sed quomodo habe-
re possunt, si nolunt? Speculum con-
sulere est hominum, non
brutorum.

XV.

*Fructus autem Spiritus sunt Caritas, Gaudium, Pax, Patientia, Be-
nignitas, Bonitas, Longanimitas, Mansuetudo, Fides, Mode-
stia, Continentia, Castitas. Gal. 5. v. 22.*

Considera duas esse proprietates
fructuum. Prima est, quod sint
ultimum, ad quod pertingit potentia
arboris: *Ultimum potentia.* nam ar-
bor profert ramos, frondes, flores:
cum fructus produxerit, amplius nihil
potest, & ideo isti sunt gloria arboris.
Altera est, quod sint dulces, suaves,
delicati, adeo ut gustus illis mirifice
delectetur. Ecce igitur, quam ob
causam opera Spiritus Sancti, hoc est,
virtutes Christianæ tam apte fructus
appellentur. Primo, quia ipsa sunt
illud ultimum potentia, ad quam per-
tingere potest homo Christianus. E-
quitare egregie, digladiari, saltare,
pingere quid demum est? nihil pro-
ptus: quia sunt opera, quæ procedunt
ab homine juxta potentiam
suam naturalem. Id, quod nobis
monstrat, quid possit, sunt opera vir-
tutis, quæ ab ipso procedunt non
juxta potentiam suam naturalem, sed
supernaturalem: & ideo etiam ista
opus sunt gloria. Præterea sunt sua-
vissima, quia, quisquis gustat, novit

quantum afferant dulcedinis, delecta-
tionis, & gaudij. qui non gustat, re-
verà nescit. Unde Sponsa dicebat:
Fructus ejus dulcis gutturi meo. Cant.
2. quia fortè alieno gutturi talia non
erant. Solum hoc est discrimen,
quod ceteri fructus parùm conducant
arbori, à quâ pululant: nam eos
producit quidem, sed non fruuntur:
isti verò potiùs hominem, qui eos pro-
tulit, quam alios delectant. Horum
igitur fructuum amore capi te oportet:
& si audire delectat, quod adeo
sunt suaves, etiam audire non pigeat,
quod sint ultimum tuæ potentia, seu
conatus. quia ad illos producendos
non sufficit languor tuus, sed anima-
re debet suâ gratiâ Spiritus Domini:
imò ipse est, qui potiùs totum ager.
unde vides illi magis quam tibi tri-
bui, quia dicuntur fructus Spiritus,
& non fructus hominis spiritualis:
fructus autem Spiritus sunt &c.

2. Considera fructus istos sigilla-
tim, ut magis ames. Sunt autem duo-
decim, pulcherrimo, ut videbis, ordi-
ne

ne adducti. Ponimus imprimis, virtutes esse, quæ te perficiunt. quædam quoad interna, aliæ quoad externa hoc præstant. ab illo faciendo initium, quod est intra te, hoc est, à te ipso, quænam est prima virtus, quæ te perficit? Charitas est: quia sicut rerum naturalium primus est motus, prima inclinatio, primus impetus, quo feruntur ad centrum: ita in supernaturalibus primus motus cordis humani tendere ad DEUM, quod aliud non est, quàm amare verum suum bonum, & ideo primo loco ponitur Charitas. *Super omnia autem charitatem habete.* ista deinde trahit ceteras virtutes, & sic etiam est *vinculum perfectionis*, quia trahit cunctas. Sed quænam illæ, quas primò trahit ut magis proprias? Gaudium, & Pax. nam DEUM quisquis amat, habet, quod amat. si amas pecuniam, voluptates, consanguineos, non habes illico, quod amas. Jacob amore deperibat Rachelem, & tamen quanto fuit opus labore, ut illà potiretur, at DEUM si ames, illum mox habes: totus est tuus. *Qui manet in charitate, in DEO manet, & DEUS in eo.* 1. Jo. 4. & ideo statim hinc etiam resultat gaudium, quod est jucunditas ex possessione rei amate. & quoad hoc ait *Gaudium.* *Gaudete in Domino semper, iterum dico: gaudete.* Philip. 4. Porro hoc gaudium non debet esse fallax, frivolum, falsum, quale illud est mundi, quod non reddit quietum: debet esse perfectum, & ideo etiam Apostolus adjungit *Pax*, quia tunc animæ pacem habet, quan-

do bonum, quod possidet, dicitur esse securum, nempe esse summum esse securum. has autem habet cum DEUM amat, quia possidet bonum bonum, hoc est, tale, quod proximè possit facere, ut *gaudium* *num.* Jo. 16. v. 24. & possidet securum, quia nemo illud potest pere invito. *Gaudium vestrum tollet à vobis.* Jo. 16. v. 27. & anima, dum hoc perpendit, læta *Facta sum coram eo quasi pacem* *riens.* Cant. 8. v. 11. ita ut Gaudium denotet fruitionem charitatis perfectionem. Verum est, quod quemadmodum in terrâ charitas qui esse perfecta, ita nec pax esse potest, & cur? quia anima semper tuere potest, ne permittat se ab hostibus bono, quo fruuntur sunt turbæ, tentationes, torpore ut meritò debeat formidare, & cumbar. Et ideo ad resistendum insultibus succedit *Patientia*, quæ illa, quæ facit, ut omnis tolerantia veritas, quin cedatur. Ecce hic opus perfectum, quia Patientiam præstat securitatem in possessione DEI tui. atque ita his virtutibus abunde ordinariis interitibus quoad bona, quàm quoad mala: *arma iustitiæ à dextris & à sinistris.* 2. Cor. 6. quia tres primæ te perficiunt circa ea, quibus gaudes, Patientia circa ea, quæ toleras; *Patientia autem opus perfectum habet.* Jac. 1. 3. Considera virtutibus, quæ te perficiunt in interioribus animæ, succedere illas, quæ te perficiunt in exterioribus.

terioribus. Sed quæ sunt illa exteriora? tria sunt genera, quædam supra te, alia circa te, alia infra te. **Supra te est DEUS**: circa te proximus: infra vel subter te corpus tuum, sensus, sensualitas tua. **Subter te erit appetitus tuus**. Igitur supra te est DEUS: hic verò ita est extra te, ut etiam sit intus, unde cum hæcenus de illo locuti sumus tanquam de re internâ, supervacaneum erit de illo loqui tanquam de re externâ. Superest, ut dicamus de eo, quod est circa nos, & quod infra nos. Quoad proximum, qui est circa te, imprimis te perficit **Benignitas**, quia oportet habere modum agendi placidum, urbanum, civilem, & ab omni cruditate alienum: *Estote invicem benigni*. Eph. 4. v. 32. idem maxime necessarium est virtutis studioso, ut hujus amorem aspi- ret illis, quibuscum versatur: & ideo dicitur **Benignitas**. sed quid demum valent hæc benevolentia signa sine fructibus? Necessè est insuper proximo benefacere, illi succurrere, illum sublevare, juvare, & ideo jungitur **Bonitas**, virtus illa, quæ inclinat ad auxilium alijs præstandum. *Bonitas est virtus, quæ prodest*. S. Hier. & hæc maxime DEO similem facit, illi scilicet, de quo scribitur: *Dante te illis colligent, aperiente te manum tuam omnia implebuntur bonitate*. Pl. 103. v. 28. verùm à beneficio alijs præstando duo hominem potius quàm DEUM invocant. Primum est videre, quod proximus non proficiat ex bono sibi prædito, exempli causâ, quod scho-

laris non discat, ingratus non agnoscat, infirmus non sanetur, malitiosus non convertatur. Alterum est videre, quod non modò non proficiat, sed potius te offendat, injurijs & contumelijs lacessat. Jam verò contra primam difficultatem armabit **Longanimitas**, virtus illa, quæ nunquam despondet animum obtinendi, unde semper vadit conjuncta quasi soror misericordiae: *Longanimis, & multa miserationis*. 2. Esd. 9. v. 17. *Longanimis, & multum misericors*. Pl. 102. Contra secundam difficultatem valet **Mansuetudo**, illa virtus, quæ iram coercet: *Ego quasi agnus mansuetus*. Jer. 11. v. 19. Porro omnes istæ virtutes nequidem versus proximum satis ordinant, nisi alia accedat, nempe fidelitas, hæc enim fidem tibi conciliat, hæc securitatem præstat, ut nemo duplicis aliquid in te suspicetur: & ista hoc loco dicitur **Fides**. *Vir fidelis multum laudabitur*. Prov. 28. v. 20. Restat ergo, quod est subter te, corpus scilicet, sensus, vel sensualitas. & quoad hoc primò ponitur **Modestia**, quæ componit omnes motus tuos externos. tum **Continentia**, quæ sensus tuos, visum, auditum, gustum, ceterosque cohibet à voluptatibus superfluis quantumvis licitis. Denique **Castitas**, quæ sensualitatem coercet à voluptatibus illicitis: *sub te erit appetitus tuus*, tam sensitivus quàm sensualis, *& tu dominaberis illius*. Gal. 4. Jam verò considera tantisper, quàm speciosi fructus sint isti! an non videntur omnes digni, omnes Divini?

vini? Tuum hunc est illorum capi amore.

4. Considera S. Joannem jam olim vidisse in Paradiso Arborem vitæ, quæ dulces germinabat fructus: *Lignum vitæ afferens fructus duodecim.* Apoc. 2. v. 22. Et hæc arbor iustum repræsentat, qui aspirante gratiâ Divini Spiritûs profert fructus duodecim hætenus explicatos. Ita est, Arbor illa non nisi singulis singulis mensibus progeminabat: *Per menses singulos producit fructum suum.* tibi producendi sunt quotidie, quia quotidie occasiones occurrunt virtutes istas exercendi. potes tamen mensibus singulis unam eligere sigillatim & specialiter exercendam. Primo statues exercere charitatem, frequentando actus Amoris Divini, nominatim aspirationes & anhelitus ad summum Bonû: *Quis mihi det te fratrem meum sugentem ubera matris meæ?* &c. Can. 8. v. 1. Secundo propones Gaudium, exercendo te ipsum circa præsentiam Divinam per viam affectûs, qui faciat quasi cernere, ne dicam habere præsens bonam tuam. *Ecce DEVS Salvator meus: fiducialiter agam, & non timebo.* Il. 12. v. 2. Tertio propones Pacem totum cor tuum in solo DEO positurus abstrahendo illud paulatim à rebus omnibus creatis, ut quæ turbare te possint, nunquam verò latiare. *Quid mihi est in cælo, & à te quid volui super terram?* Quarto propones Patientiam majore quàm unquam constantiâ omnes superando adversitates tam externas, quàm internas,

quæ tibi accidunt: *Patienter, & confundor.* 2. Tim. 1. v. 12. quod de virtutibus dictum est, intus te perficiunt, etiam in actibus, quæ te perficiunt exercendo. Ita quinto mense tibi propones Ignitatem, sexto Bonitatem, septimo Longanimitatem, octavo mansuetudinem, nono Fidelitatem, decimo modestiam, undecimo Continenciam, duodecimo Castitatem, exercendo solito efficacius actus præsentium omnium virtutum? *Immo, si sic agis, vide tantisper, quæ radices egerit hæc arbor in tuo; semper acquies plus facit faciendi fructus; & hi fructus stea promittent tibi alium longævum, æternam nempe beatitudinem non enim existimare debes, esse fructus tantum, fructus sicut & flores: *Flores mei fructus mei & honestatis.* Eccl. 24. v. 23. quæ bona, quatenus à nobis producuntur, sunt fructus, quatenus proponunt ad Beatitudinem, sunt. Imò quemadmodum in flore videmus quoddam quasi principium actûs, ita in virtutibus seculis principium felicitatis, quam illæ promittunt. Itaque insudando operibus virtutum, in fine deo advertes verum esse, quod dicitur: *Bonorum laborum gloriosus est fructus.* Sap. 3.*

5. Considera, quanto sit melius perari juxta spiritum, quàm secundum carnem. Caro enim quæ actus afferre tibi potest? nullum

Quem fructum habuistis, tunc
in illis, in quibus nunc erubescitis?
Rom. 6. Opera carnis, quae sunt vitia,
non sunt fructus; fructus autem
sunt opera Spiritus, quae sunt virtutes.
Primo quia, si virtutes sunt ultimum
potestatis humanae, vitia sunt ultimum
debetitatis ac languoris: nec produ-
cuntur secundum naturam ipsius, sed
praeter naturam, ita ut sint quidem ejus
germina, sed improporionata, spu-
ritu, adulterina. Secundo quia, si vir-
tutes sunt dulces, vitia e contrario

sunt amarissima. ut idcirco Aposto-
lus, cum vitia enumerare voluit op-
posita virtutibus recensitis, vocaverit
opera carnis, non *fructus carnis*. &
tamen tot homines pro majore fructu
reputant operari secundum carnem,
quam secundum spiritum. Erubescite,
si fueris unus ex his, & proponite fru-
ctus tuos non amplius ex tali horto
colligere: si tamen sunt fructus, &
non potius suavitates junctae
doloribus.

* * *

XVI.

*Eccle. ascendet Dominus super nubem levem, & ingreditur Aegyptum,
& commovebuntur simulacra Aegypti à facie ejus. II. 9. v. 1.*

1. Considera, cum Dominus abscon-
ditus sub nube sacrae Humanita-
tis, quam assumpsit, nube levissima,
quia vacua omni pondere peccati, in-
travit Aegyptum, omnia illa ido-
la, quibus regio abundabat, ad ejus
compectum ira fuisse commota, ut,
quacunque incederet, prolaberentur
in terram, quia ante faciem veri DEI
falsa haec numina stare non poterant
inconcussa. Hoc est, quod Isaias
praedicat hoc loco, & quod toties ef-
fectu renovandum, quoribus Dominus ad
venit in sanctissimo Sacramento. ut
ad eum ingressus in Aegyptum videatur
fuisse typhus alterius, quo ipse nunc in-
trare in cor tuum.

2. Considera, quam merito cor-
tium semper à te cenferi possit Aegy-
ptus, quod tenebrosus interpretatur:
R. P. Bauli Segneri *Manna Anima.*

quia tot ibi sunt idola, quae dominan-
tur, quot affectus vitiosi, quos colis:
Superbia, Iracundia, Impatentia,
Obstinatio, & his similes innumeri
alii. nonne igitur res est planè stupen-
da, quod Dominus nihilominus digne-
tur cor ejusmodi intrare, jam non am-
plius infans fugitivus, sed magnus, sed
gloriosus, & in caelo regnans. Adde,
quod Aegyptum illam intravit iustus à
Patre, ad istam venit sponte sua, il-
lam intravit non nisi una, hanc innum-
meris vicibus: illam intravit, ut vi-
tam servaret à mille gladijs hostilibus,
qui ipsi insidiabantur, hanc subit non
ut suam, sed ut tuam conservet vi-
tam. Quantum igitur confundi te
oportet, cum vides ipsum nihilomi-
nus eò velle intrare. bene potes jam
ad sacram synaxin appropinquans in-
cla-

Oo

cla-

clamare Angelos, Archangelos, & ceteros sublimium illorum spirituum ordines, qui non sunt electi ad Deum suum hoc modo recipiendum, & dicere, ut aspiciant dignationis prodigium: *Ecce Dominus ascendet super nubem levem, & ingredietur Aegyptum.*

3. Considera, quæ sit nubes ista levis, super quam venit. Est illa sacrosancta particula, quam sacerdos manu suâ deponit in linguâ. Levis dicitur, quia non componitur nisi meris accidentibus, nulla ibi substantia, nullum fulcimentum, regitur vi ingentis miraculi, quod Sacerdos consecrando paravit. Nubes vocatur, quia nubis instar ordinatur ad operiendum solem gloriæ, cum ad te venit, ne lux ejus summa repente te opprimat, scis nubem fuisse necessariam tribus illis famosis discipulis in monte Thabor, ne & ipsi ad tanti solis conspectum exanimarentur: *Facta est nubes obumbrans eos.* Mar. 9. v. 6. Ita nubes necessaria fuit etiam tibi. an verò non etiam nôsti, eum, quem sub hac nube recipis, esse Christum JESUM? Cogita ergo, quanto cum spiritu humilitatis suscipere illum oporteat, dum cernis ipsum in presenti statu Majestatis, in quo non dedignatur intrare Aegyptum, qualis est cor tuum. In hanc Aegyptum venit non secus ac in quodam vehiculo, in quod ascendit, ut talem faceret ingressum: & idcirco etiam in ipsum ascendisse dicitur: *Ascendet Dominus super nubem levem,* nisi malis dicere, hanc vocem usurpa-

ri ad demonstrandum, quod sibi elevari, cum amore tu demittit: *Ponit nubem ascensum.* Pl. 103. v. 3. Ut ut sit: hoc solo conclusus venit, quis negat absconditus, venit solus: in illum adora profundissimo obsequio, quia cum summus quidam venit incognitus, non debet obsequium apud eos, quibus est

4. Considera, si ad ingressum olim Christus infans fecit in Aegyptum, omnia idola horrore percussa longè magis nunc percussa. Nunc enim venit non ad modum gitivi, sed regnantis, & adeo tò justius timetur? Jam audis ista esse omnia vitia, quæ in te de tuo stabulantur. ista verò dei tibi oportet? solo conspectu *facie Domini.* qui enim fieri potest ut visis exemplis illis adeò Dominus quæ Christus in sanctissimo sacramento, ullum tuorum vitia stare audeat, ne dicam contumaciter obistere? Idolium tuum solum superbia est, & quomodo repente cadit à *facie Domini?* Dominum sub illâ hostia humiliatum, ut planè dici possit nanitus, quia sub illis speciebus quidem habet amplius formam, ut olim, cum *exinanivit semetipsum formam servi accipiens.* imò nec manu hominis, sed solummodo tibi. & tu te demittere dedignus? *Non apponat ultra magnificari, mo super terram.* Pl. 10. v. 18. Idolium tuum est Iracundia, Idolium tuum

comparientia, Idolum tuum est amor
 famulus honoris proprii, & cuncta
 ista non simul concidunt à facie Do-
 mini: dum vides mansuetudinem in-
 vicem, quâ Dominus suffert sub illâ
 hostia injurias, quas quotidie accipit
 vel à gentilibus, vel ab Hebræis, vel
 ab Hereticis, imò ab ipsismet tot Sa-
 cerdotibus, qui non distinguunt cibum
 hunc sacrosanctum à Pane, qui projij-
 citur canibus. Posset miseros illos
 vero icu fulminare, sed non facit, imò
 insuper habitis tantis injurijs adesse
 pergit sub innumeris particulis, do-
 nec omnes destruantur species Sacra-
 mentales, adeo est micis: & tu illico
 irascere? *Omnis injuria proximi ne
 memineris.* Eccl. 10. v. 6. Idolum
 tuum præ omnibus est inclinatio &
 amor luminis propriam faciendi vo-
 luntatem. & non etiam istud cadit
 attonitum à facie Domini? Vide, quæ
 sit illa obedientia, quam quovis ma-
 nê Dominus exercet in tot mundi
 partibus: dum ad solam vocem non
 tuorum superiorum, sed Ministrorum
 in arâ comparet, compariturus in quo-
 cunque loco, si vocaretur, modo ad-
 sit apta materia consecrationis, & ani-
 mus consecrandi. & tamen non igno-
 ras, quàm multi sint, qui consecrant
 indignè, quomodo igitur à facie Do-
 mini stare adhuc potest illa tanta pro-
 pensio obsequendi tuæ voluntati, tuo
 jussu, tuo genio, tuo gustui & arbi-
 trio agendi? *Subjelli estote omni hu-
 mani creatura propter DEVM.* 1. Pet.
 2. v. 13. Id verò, quod de his diximus,
 de ceteris dici velim tot idolis, quæ in

te reperiuntur, maximè crudelitatis
 in pauperes, & adversus plebeios su-
 percilij, quæ ad Christi benignitatem
 in Sacramento, demissionem, chari-
 tatem, & æqualem erga omnes hu-
 manitatem non in frustra tantum sed
 in pulverem comminuenda essent.
 nonne æquum foret omnia hæc idola
 uno impetu prosterni, ut ne unum qui-
 dè superesset? *Elevabitur Dominus solus
 in die illâ, & idolum penitus conteretur.*
 Is. 2. v. 17. Iste est triumphus, quem
 Christus reportavit infans in Ægypto,
 etsi non quæreret, quâ igitur ratione
 fieri potest, ut illum non reportet
 nunc adultus, dum quærit? fac, ut
 etiam de corde tuo cum veritate dici
 possit, si nondum relatus est trium-
 phus, illum jamjam referendum:
*Ecce ascendet Dominus super nubem
 levem, & ingreditur Ægyptum, &
 commovebuntur simulacra Ægypti à fa-
 cie ejus.*

5. Considera, cur Isaias non dixit
 fore, ut simulacra ista cadant, sed
 solum ut commoveantur, cum revera
 etiam ceciderint: *Commovebuntur
 simulacra Ægypti:* Hoc factum est,
 si bene advertas, ut ostendat, illa ca-
 dere debuisse, non ut statuas inanimes
 à cælo fulminatas, sed ut simulacra
 viva, quasi cognoscerent Divinitatem,
 colerentque Numinis præsentis. Idem
 facere pariter oportet idola tua: non
 debent expectare, dum Dominus in-
 star fulminantis ipsa deiciat, sed de-
 bent commoveri, hoc est, cadere ex
 amore: quia non æstimat obsequia
 violenta, si veller vi subijcere sibi ani-
 mos;

mos, utique hoc posset, sed hoc facere non curat. Itaque sicut olim non admittebat in suis sacrificijs victimas, quæ vi pertraherentur, sed quæ sponte ambularent, ita nec in suo servitio admittit obsequia violenta, sed voluntaria: *Bono animo gloriam redde DEO.* Eccl. 35. v. 10. Fac igitur,

ut affectus tui monstrent quem habent, ad conspectum tui, & sic sponte sua sternantur, nisi fiat, dicendum erit, illorum esse induratos, & indociles, quæ hanc gloriam desiderunt, quam tu negas.

XVII.

Dives, cum dormieris, nihil secum auferet: aperies oculos suos, nihil inueniet. Job. 27. v. 19.

1. Considera divitem, de quo in præsens est sermo, esse divitem iniquum; & tamen mors ejus somnus vocatur, quæ nomenclatio dari solet morti Justorum: *Lazarus amicus noster dormit.* At si bene advertas, videbis, non ita esse. Tam procul abest cum hic dici dormiturum in morte, ut etiam contrarium asseratur. Dicitur, cum finierit somnum: *Dives cum dormierit, non cum dormiet.* Justi, ut probè nosti, in vitâ vigilant: hoc enim proprium est illorum decus: *Beati servi illi, quos, cum venerit Dominus, invenerit vigilantes.* Luc. 12. v. 37. & idcirco illorum mors somnus vocatur, quia tunc requiescere incipiunt à perpetuis vigiliarum laboribus: *A modo jam dicit Spiritus, ut requiescant à laboribus suis.* Ap. 14. v. 13. Impij quantum vivunt, tantum dormiunt: *Usquequò piger dormies?* Prov. 6. v. 9. & ideo illorum mors potius vigilia appellatur, quia tunc

demum desinunt dormire: *Ad sepulchra ducetur, & in mortuorum vigilabit.* Job. 27. v. 17. reverà quàm horrendus est homo, quo illi miseri opprimuntur, & moventur ad tubas prædicationis, non evigilant ad sonitum, & non produnt sensum vel ad præmina ferientium penarum. Igitur & cum veritate dici possit illorum somnum esse similem, adeò altè dormiunt. Quod si quid mirum, si deinde mors veniat in vigiliam, cui nulla amplius cedat quies? ô quante melior est, nunc patienter per dies ad vigilare, quàm postea cum his moris ad vim tormentorum, in equis catastris, rotis per secula. tunc cadet, cum impijs omnino somnosciderit: *Recessit somnus ab oculis.* 1. Mac. 6. v. 10.

2. Considera hunc divitem, cum lethargo suo evigilaverit in morte

secum accepturum de tantis opibus
quis possidebat in retriâ. quid ajo ni-
hil accepturum? ne quidem furari
quodquam poterit per fraudem, nec
trahere per vim: *Dives, cum dormie-
re, nihil secum auferet.* Non dicit:
*auferet, sed auferet, ut ostendat, omnè
reantum, quem adhibet infelix, ut vel
minimum secum asporret in orbem al-
terunde rebus, quibus hic fruebatur,
fore frustraneum.* Dives iniquus non
est contentus suo: ideo non solum *af-
feret* inferque æratio suo omnem illam
pecuniam, quam è suis proventibus ju-
ste accipit, sed etiam quam non accipit,
quia dat ad usuram, commutationes
facit iniustas, census colligit iniquos,
sanguinem fugit pauperum, non solvit
Ecclesiis, non præstat debita Mona-
steriis, non implet legata pia, & sic
non solum *auferet, sed auferet, quidquid
potest vel fraudando proximum, vel
iniquè premendo.* & quamdiu miser
faciet prædas? donec mors omnia ad
siscum trahat. tunc enim nihil illum
amplius iuvabunt artes tam variæ, qui-
bus nunc circumvenit alios, nihil vis
proderit aut fraus, quidquid agat, non
poterit vel unum suffurari rerum. *am.
Nihil secum auferet.* Verum est id o-
mnibus in morte commune esse, *nihil
tunc secum auferet, aut si malis dicere,
auferet etiam dives justus, sed maximo
dulerimine.* Nam iste pecuniam præ-
misit exponendo ad mensam Parædisi:
unde parum illum angat in morte,
quod illam ferre secum non possit. ibit
ad eam cum lucro summo tollendam
demensâ. at dives iniquus cò nihil

præmisit: & ideo detrusus ad inferni
barathrum quid dicturus est, cum vi-
derit tantum sibi non superesse, ut suf-
ficiat ad parandam pro seculis tot mil-
lenis vel unam aquæ guttam? tunc e-
nim verò tunc agnoscet veritatem sen-
tentia? *Qui amat divitias, fructum
non capiet ex eis.* Eccl. 5. v. 9. quia u-
terque dives tam justus quàm iniquus
æqualiter abundabat divitiis: sed ini-
quus eas amavit, & ita retinuit: justus
non amavit, ideo pauperibus dispersit.
atque ita quid contigit? ut justus fru-
ctum caperet immensum, iniquus nul-
lum. Tu judica, quis fuerit pruden-
tior: *Beatus vir, qui post aurum non
abit; sed pro eo, quòd abiret post
aurum, quasi vile mancipium, potius
illud ante se misit morte grandium.*
Eccl. 31. v. 8.

3. Considera, quid interim futurum sit illi
misero diviti in inferno, quando aperiet
oculos suos, & nihil inveniet? acciderit illi
quod homini, qui evigilans opes quaerit,
quas in somno tam copiosas sibi possi-
dere videbatur, & non invenit. evanu-
ere cum somno. O quis erit tunc me-
ror, quæ afflictio? maledicet infelix
tunc somno, qui finxit divitem, ut de-
inde majore dolore suspiraret se ino-
pem: maledicet amentia, maledicet
insania suæ: & tunc quàm vellet bene
expendisse pecuniam, quam expende-
re nesciebat, cum viveret: siquidem
ita expendit, uti dormiens faceret. sed
quid juvat? non est amplius tempus
expendendi, quia miser equidem ape-
ruit oculos, sed jam redactus ad inci-
tas: & ideo nihil illum juvare potest,
O o 3

ut discat bene expendere, quod non habet. *Aperiet oculos suos*: sed eodem tempore, *nihil inveniet*. Tu verò pro utilitate tuâ adverte, ubi demum peccatores aperiant oculos: in inferno. Infelix epulo Jerosolymis habebat Lazarum, quotidie ad Limen palatii, & cum non vidit, ad eum erat oppressus à somno, vel certe dissimulabat videre. postea verò quid accidit? præcipitatus est in infernum. *Mortuus est divus, & sepultus est in inferno*. & è barathro tam profundo eum agnoscere potuit in sinu Abrahæ, quamvis, ut

constat, ingens interesset Chazarus, *vans oculos suos, cum esset in terra, & Lazarus non vidit Abraham a longe, & Lazarus non vidit Abraham a longe, & Lazarus non vidit Abraham a longe*. Luc. 16. v. 24. Enimvero in his tormentis bene aperuit oculos, licet non priore somno, sed non frustra id speres; quia *deus clamavit, aperiet oculos suos, & non vidit, quo vel carnificem interfecit*.

XVIII.

Sagitta tua infixæ sunt mihi, & confirmasti super me manum tuam.
Pl. 33. v. 5.

Considera, cum venator consequi desiderat feram aliquam fugitivam, cervam puta, vel capream, varias exonerare sagittas, quarum aliqua demum infixæ lateribus vel tardent gressum vel inhibeant? & sic imminentem à tergo injicere manus, càmque sistere. Hac uti similitudine videtur David in hoc Psalmi penitentialis versiculo, nam cum ille fugitivus à DEO recederet, DEUS variarum calamitarum sagittis, quas primò intentabat, demum etiam exonerabat, stitit fugam, ad eum ut prehenderet manibus, *Confirmavit super eum manum suam*, & totum denique occuparet. Quod fecit DEUS cum Davide, continuò facit cum plurimis, quibus vult bene. Videt frustra se usurpare lenia remedia

illos sibi reddendi subditos, tam homines iis instatos animis, ut *pulos onagri se liberos natos putant*. II. v. 12. Quid igitur facit? promittit sagittas acerbas, sagittas, & cum illi liberius vagaretur, penre ferit. & ubi ferit? ubi penre maximè opportunum. Est enim dexteritate venator, ut, ubi vult, feriat. *Sagitta eius, quasi vomer interfectoris, non revertetur vacua*. 50. v. 9. hunc ferit in renibus subeundo atroces calculi dolores: illum in oculis, afferendo cæcitatem: alium in auribus, efficiendo surdum: alium in manibus condemnando ad molestem Chiragræ, & sic demum obtinet, quorum quilibet se victori permittat attentè consideres, innumeros videlicet

quos Dominus hac sagittaria venatio-
ne affligitur. *Sagitta tua acuta, po-
puli sub te cadent.* Pl. 44. v. 6. Pro o-
mnibus sit miser ille filius prodigus,
qui correctionis impatiens constituit
seculum fugere a patre: abiit in regionem
longinquam. contra istum cepit Do-
minus exonerare genus illud sagittarum,
quas apud Ezechielem pellimas
appellat, hoc est, famis; *quando misere-
ri sagittas famis pessimas, quae erunt
morsifera.* Ezech. 5. v. 16. & illis cum
rediegit in potestatem. sagittae istae
quamvis pellimae pauperatis, abjectio-
nis, derelictionis, confusionis publi-
cae, in manu Domini plerumque red-
duntur salubertimae, quia efficacissi-
mae ad domandum factum coru, quos
fortuna extollit. Tu modò id, quod
diximus, ad tuum applica commodu,
& vide, an Dominus contra te non de-
prompserit aliquam istarum sagittaru,
ut te lucifaceret. si usus est, gratias
illi habe, quia signum est summi amo-
ris. sin minus, ut etiamnum utatur,
roga, quia hinc facile pendere salus
tua potest. *Sagittae tuae infixae sunt
mili, & confirmasti super me manum
tuam.*

1. Considera ideo dici: *Confir-
masti super me manum tuam.* non so-
lum firmasti, sed confirmasti, quia cum
Dominus hoc modo lucratur animas,
solet eas solidius, stabiliusque lucrari,
ita ut non perdat amplius, quippe quae
vulneratae non tam facile elabuntur.
hinc est, quod tribulationes habeantur
pro signis tam certis praedestinationis
ad gloriam: quia ut plurimum

Dominus istarum ope non firmat dun-
taxat, sed etiam confirmat super ani-
mas manum suam. Et ista saepe est con-
firmatio in gratia, quam audis DEUM
fecisse multis, nominatim Apostolo-
rum singulis, nempe multa dedisse to-
leranda. unde Paulus agebat: *Li-
benter igitur gloriabor in infirmitatibus
meis, ut inhabitet in me virtus Christi.*
non ut sit quocunque modo, hoc enim
nihil admodum afferret solacii, sed ut
inhabitaret, quod est solatium summum.
2. Cor. 12. v. 9. Accedit, si Dominus
animam aliquam hac via lucretur, si-
gnum id esse benevolentiae non vulga-
ris, quia venatu quassavit, uti eidem
Paulo est factum. & si tanto impendio
illam obtinuit, quis credat eum facile
perditurum praedam, quam ipse est
consecutus, & quidem non nisi sagitta-
rum vi, quarum usus non est, nisi con-
tra feras longius errantes, & a venato-
re profugas: minus fugitivae etiam re-
tibus illaqueantur. Itaque si Domi-
nus tantam ejus animae curam habuit,
etiam cum tam caede profugeret, ut
ad illam sistendam volarent sagittae,
certo sperari potest fore, ut, cum ap-
prehenderit, non solum firmet, sed &
confirmet super ipsam manum suam, ita
ut non effugiat deinceps.

3. Considera, ut cuncta haec fiant,
necesse esse sagittas non leviter ferire
fugientem, sed configere, alias fugiti-
va fera eas statim excutit, & prosequi-
tur fugam. Idem in adversitatibus
accidit a DEO immixtis. si leves fue-
rint, ut ultra cutem non penetrarent,
quemadmodum dici solet, non forti-
untur

Lanna

Geon

VII

nitur effectum. tunc fortiuntur, cum non affligunt tantum, sed durant, ita ut nulla spes sit iis se liberandi. tunc enim contingit denique animam se permittere DEO. unde dicebat David: *sagittæ tuæ infixæ sunt mihi, & confirmasti super me manum tuam.* tunc enim venatori certa est fera, cum sagittæ altè figuntur: *infixæ sunt.* cum non altè figuntur; certa non est. quare? quia tunc non domant. ad domandum, necesse est tantum ebibi sanguinis, ut certi spiritus vel nimii vigoris, vel exorbitantis vanitatis elangueant. ad quod alluissse videtur Job, cum dixit: *Sagittæ Domini in me sunt, quarum indignatio ebibit spiritum meum.* Job. 6. v. 4. & quis ille spiritus, quem ipsæ ebibunt, nisi is, de quo loquimur? Spi-

ritus vivacitatis, Spiritus arrogantiae? ò quàm exugunt spiritum hunc audaces! sic homo factus humilior, facilius jicitur Domino suo, & efficitur Beati pauperes spiritus. Itaque desideras pervenire ad beatitudinem sublimem, quam Christus primo posuit, roga ipsum, ut dignetur adversus te usurpare sagittas suas, illas defigere, donec te demittas, sunt equidem sagittæ indignitatis, sed plenæ amoris. fortè Dominus habet rebus tuis? si te veni- id agit pro bono tuo, non pro molimento suo.

* * *

XIX.

Quomodo Cataclysmus aridam inebriavit, sic ira Domini gentes que non exquisierunt illum, hereditabit. Eccl. 39. v. 24.

Considera nomine Cataclysmi significari quamcunque inundatione, in SS. litteris verò non nisi maximam illam totius orbis in universali diluvio. hinc est, quòd alibi de peccatoribus loquens dicat sapiens: *Propter illos factus est cataclysmus.* Eccl. 40. v. 10. æstima nunc, qualis illa fuerit inundatio, quàm ampla, quàm profunda, quàm vasta, & major, quàm mente possis assequi! non solùm aquæ altissima juga montium, qualia illa erant Armeniæ, superabant, sed omnem

terram ita occupabant, ut solæ dominarentur. in eam se penetrabant, eam se insinuabant, ut nec minimum peresset particula, quam non intenderent. Nunc mentem transfer ad contemplationem inferni, & diluvium quod tibi modò in aquâ repræsentatum est, imaginare in igne. Vides, uti aqua dominata sit in omnem partem? ita illic ignis dominatur in reprobos, adeò ut penetrando usque ad animam pertentet intima ossium viscerum, venarum, medullarum,

illi non minus inebrientur ab igne, quam terra ab aqua. *Super eos effunditur quasi aquam iram meam.* Ol. 5. v. Tum vero an putas à damnatis levitari posse in caelum oculos ad illud ascendendum? Ah nunquam hoc illis permittet capitibus incumbens immensum diluvium! O quot cubitis etiam illos superat, qui supremum in inferno locum obtinent. cogita proinde, quid fiat in imo desiderantibus. O quam vere exclamans dicere quisque DEO poterit: *Abiectus sum à conspectu oculorum tuorum.* Joii. 2. v. 7. Innatant omnes illi infelices ignis oceano: imò ignis ebibendo illos innatat ipsis. O quam sunt illi immeriti, quam circumfusi: quid ajo sunt? parùm hoc forer, sederunt per omnem aeternitatem. & hoc est, quod dicere voluit: *Quomodo cataclysmus aridam inebriavit, sic ira Domini gentes, quae non expectaverunt illum, hereditabit.*

2. Considera Iram Divinam esse ipsam Justitiam, cum iram aliam non habeat, Justitiam Vindicativam: Iram pacatam, placidam, tranquillam, haud dubie, sed ideo magis formidandam; quia sicut tranquilla est, cum applicat: cum tranquillitate iudicet. Sap. 12. v. 18: ita est implacabilis, postquam iudicaverit. Jam igitur haec est ira, quae fertur super illud ignis diluvium, uti in principio mundi Spiritus Domini ferebatur super aquas, & illi tribuit vim agendi tam horridam, illum ardens illum inflammat, haec est, quae non minus operatur quam ignis: *In-*
2. P. Pauli Segneri Manna Anima.

dignatio ejus effusa est ut ignis. Nahum. 1. v. 6. Imò o: quanto plus operatur quam ignis! quia non tantum omnibus incumbet reprobis urendo, sed cunctis affligendo modis, convenientibus loco, qui est propria sedes & patria tormentorum excogitabilium. *Locus tormentorum.* Enumera, si potes, quae in inferno sentiuntur, tormenta, ferrum, feras, rotas, sitim, furorem, tristitiam, ignominiam, invidiam, rabiem, desperationem, damnum: tot enim modis Ira divina sibi vendicabit reprobos, qui demum ipsi in hereditatem cesserunt.

3. Considerationes, quibus quas Ira Divina dicatur non urcunque possidere reprobos, sed hereditare: *hereditabit.* Multiplex est ratio. 1. quia illos perfecte possidere nequit nisi post mortem, dum vivunt, omni momento amittere illos potest, ut quia ipsam non spectant nisi *jure mortis*, uti spectat hereditas. 2. quia mortui cum fuerint, nullus amplius erit labor possidendi, acquirit enim titulo, qui excogitari possit, iustissimo: *jure suo.* 3. aditâ possessione, nemo erit, qui velit aut possit aliquando eripere: aeternum possidebit *jure perpetuo.* 4. denique quemadmodum Misericordia suam habet hereditatem, ita & Justitia, quae soror est, hereditas Misericordiae erunt Electi: hereditas Justitiae erunt Reprobi, illa erit nobilior, ita copiosior. unde illa comparatur stellis, ista arenæ: *Multiplacabo semen tuum sicut stellas caeli, & s-*
 Pp cus

Manna

Segneri

D. VII

1711

cut arenam, qua est in litore
maris. Omnimodam hereditatis
divisionem inter duas illas grandes
sorores faciet dies Judicii vi supre-
mae sententiae, quam Christus feret:
atque ita finientur, ut sic dicam, lites
tot seculorum. Nunc Misericordia
laborat, quantum potest, minuere hæ-
reditatem Justitiae. Justitia verò non
patitur prevalere Misericordiam, nisi
salvo quocunque titulo Juris. die illo
facta cõpromissio in Christu, quem jã
dudum concordibus votis tanquam
supremum causae arbitrum elegerunt,
prorsus acquiescent hereditatis portio-
ni, quae cuiuslibet continget. & sic invi-
cem complexae perpetui foederis pos-
tremum dabunt osculum: *Justitia &
Pax osculata sunt.* post hæc enim nulli
locus erit contentioni. Justitia Mi-
sericordiae relinquet plenissimam cu-
jusvis electi possessionem. Misericor-
dia vicissim Justitiae possessionem pa-
cificam omnis Repti: & sic utraq; æ-
ternũ fruatur eo, quod ad ipsã spectat.
Nunc perpende tantisper, in cujus for-
tem tu aliquando transiturus sis. faxit
DEUS, ut illi non contingas, cui major
pars non melior tribuetur.

4. Considera, quanam sint, quos,
ut dicitur, hæreditabit Justitia, hoc est,
Ira Divina. sunt illi, qui Dominum
sincero corde non quaesierunt. *Ira
Domini gentes, quae non exquisierunt il-
lum, hæreditabit.* O quem verba ista
non impleant, inò non cumulent hor-
rore? adverte, quòd dicatur: *Gentes,
quae non exquisierunt illum.* si diceretur:
illi populi, qui DEO *vertetur dolum*

ut se inclinarent metallis, man-
bus, Idolis infamibus. si diceretur
illi crudeles, qui cruore humani-
ram inundarunt, qui lanienate-
erunt, qui tot innocentes Marty-
ris suppliciis interemerunt. si diceretur:
illi nefandi, qui vixerunt tanquam
bruta pecora, involuti sordibus
impuratum, mille spurcitiarum
cilis quivis intelligeret. non hoc
tur, sed dicitur de his, qui non qua-
verunt, aut certè non ex corde qua-
runt DEUM: *non exquisierunt illum.*
& cur ita dicitur? ut intelligas De-
num non solum pletere peccati
missionis, sed etiam omissionis.
constat eos, qui idola colunt, qui
micidia, & latrocina exercent.
brutis cupiditatibus obsequuntur,
reditandos ab Irã Divinã. sed etiam
constet, non perinde constat hoc
etiam futurum, qui aberrabant
quia id cognoscere non sat agebant
illi sunt *gentes, quae, ut dicitur, non
quisierunt illum.* Tu verò hic tan-
hil ad te ipsum reflecte animum,
perpende, an eam habueris, quam
portebat, de peccatis omissionis
mationem. O quàm innumera sunt
ejusmodi tum à quavis conditione
minum, tum ab illis præcipue: quibus
aliorum cura demandata est, quibus
multa à Principibus, quàm magis
Prælati, à Parochis, à Patribus
privatæ familiae! *Delicta quis
git? & ista propriè sunt delicta, illi
vo Thomæ credimus, notabiles in
defectus.* Tu attende ad proprium
& observa diligenter, an probe dicitur

is, que DEUS à te ratione officii requirit, & an præstes, quod didicisti, illum querendo, non te ipsum, non tuam gloriam, tuum gustum, tuum luctum, vel commodum. Nota hic dici de diluio: *Aridam inebriavit*. Eadem nomine *Arida* in sacris paginis omnis terra appellatur. *Vocavit DEVS aridam terram*. Genes. 2. v. 11. præcipue tamen significatur Arenosa terra sicca & sterilis: *que erat arida, erit in sabbatum*. II. 35. v. 7. & isti com-

parantur hoc loco illi populi, qui non exquisierunt illum. ut constet eum non solum æternis incendiis punire, qui faciunt notabilia peccata commissionis, uti terra sylvestris, quæ profert tribulos, spinas, frutices, & noxia virgulta, sed etiam omissionis, sicut terra arenosa, quæ non fert fructum in tempore suo. *Quomodo Cataclysmus aridam inebriavit, sic ira Domini gentes, quæ non exquisierunt illum, hereditabit.*

XX.

S. Bernardinus Senensis.

Labora sicut bonus miles Christi. 2. Tim. 2. v. 3.

1. Considera tribus modis dici aliquem posse militem Christi. I. quatenus ille pugnat contra Tyrannos, & hoc sensu ipius miles fuit quilibet Martyrum, & miles quidem fortissimus: *Certamen forte dedit illi*. Sap. 10. v. 11. II. quatenus pugnat contra errores, & sic ejus milites sunt Doctores, Prælati, Præcones Verbi Divini, & alii similes, qui semper sunt inrenti, ut via nata configant monstra, quæ contra fidem in Ecclesiâ continuò confurgunt. *Certa bonum certamen fidei*. 1. Tim. 6. v. 11. III. quatenus pugnat contra proprias cupiditates, atque adeo contra earum tres illos instigatores sollicitos Mundum, Carnem, & Demoneum. & sic miles Christi optimus est Christianus. *Curramus ad*

propositum nobis certamen aspicientes in auctorem fidei, & consumatorem Jesum Christum, qui proposito sibi gaudio sustinuit Crucem, confusione contemptâ. Hebr. 12. v. 1. Crede fortassis ex his tribus militiæ generibus solum tertium ad te pertinere, quod commune dicitur omnibus. Non sic est. Cuncta hæc tria genera militiæ sunt cuius propria, etsi non semper occasio occurrat in omni hoc genere militiæ certandi. Ideo sententia ista: *Labora sicut bonus miles Christi*, ita profertur, ut multa includat. qui foret bonus miles in uno genere militiæ, & non in alio, dignus non esset absolutè dici *bonus miles*.

2. Considera hic non dicere Apostolum: *Certa sicut bonus miles Christi*, sed *labora*. quia non semper est

P p 2

præ-

præfens occasio certandi in quovis genere pugnae, sed semper præfens est necessitas laborandi. Boni Duces nunquam sinit otiosum desiderare militem, sed etiam durante pace exercent ad pugnam. ita Christus agit. vult ut, si minus contra illa hostium genera, de quibus diximus, pugnes, saltem te exerceas ad pugnam. Verum est jam non esse Tyrannos, contra quos vires tuas ostentes. *certando certamen forte.* debes tamen tu quoque ut verus Christianus imitari Martyres si non vero certamine, saltem simulacro certaminis. Idcirco oportet assuescere, ut vivam semper conserves fidem, quasi necesse foret illam fortiter sustinere coram publico tribunali. Oportet assuescere, ut vitam contempnas, quasi fortiter esset immolanda pro Christo. Oportet assuescere, ut corpus oderis, malè tractes, mortifices, affligas, quasi tu quoque nudum exponere illud debeas ferocissimæ carnificum lanienæ. o quam nobile hoc est præludium, quo si non pertingas ad martyrium, saltem ad id aspiras! at si è contrario totus additus sis propriis commoditatibus, an etiam videris tibi esse miles Christi? es equidem professione, sed non es ipso opere. *Labora sicut bonus miles Christi.*

3. Considera fortè nunquam futurum, ut contra errores pugnes, quia non es neque Doctor, neque Præsul, nec Præco Verbi Divini, nec alius ejusmodi, qui debeat monstra configere *certando certamen fidei.* nihilominus tu quoque ut verus Christianus imita-

ri debes homines illos bellicosos diximus, comparando deinceps refutandi errores tam fædos, quæ tidie consurgunt contra prædicatum evangelij veritates. numquid illæ quæ dictamina hodie domitantur ipsis cordibus populi Christiani pudor sit condonare inimicis, continere, se demittere, credere, reti, vel sacram sumere synagoga, quentare oratoria secreta periculis quasi professio Christiani cam tatis gradu nequeat componi. quæ tur ratione excusabis, si si præ non habeas scientiam saltem in his sibus dejiciendum nem altitudinem *tollentem se adversus scientiam* II Cor. 10. v. 4. scientia tamen præ Evangelij etiam ipsa est scientia Christi, non minus ac illa, quæ videtur in symbolo circa dogmata quæ igitur ratione, miles Christi eris, sustinere pores, quod tamen & tam liberè eam quotidie ducis in suis congressibus insanis? in quomodo eorum erroribus optime respondere, facilem habes commensuram discendi. *Labora sicut bonus miles Christi.*

4. Considera, quamcunque tuus, Caro, Dæmon adversarij tui, nobis, adeò molesti, ut pacem non dulgeant; nihilominus aliquando cedere breves inducias. quid? in circo excubandum non erit ut militi armis expeditis ad præparandum certamen? imò hanc ipsam ob causam illi versuti subinde faciunt inducias inducendum soporem, ut si non

tas, certe mani bus excidere arma pa-
tratis. Ideo si unquam tempus est stan-
di magis sollicitum, illud est, quo te
magis maxime securum. tunc enim
DEUS illis permittit, ut te magis infe-
rent, ad negligentiam tuam castigantem.
Consurgete, & ascendite ad
montem quietam, & habitantem confi-
dentur, ait Dominus: non ostia, nec
castris eis: soli habitant. Vera igitur
militaris est regula, ita tueri arcem,
quasi exercitus jam staret ad mania,
quando constat ne quidem prodijisse
in campum. *Labora sicut bonus mi-
les Christi*, nullius est militis continuo
pugnare, sed cuiusque est continuo
laborare.

5. Considera, ut sis bonus miles
Christi, opus esse, ut non solum fide-
liter praestes, quae haecenus dicta sunt,
sed illius amore praestes, tanquam
spontaneus miles, non stipendiarius.
Stipendiarius non tam Regi militat
quam tibi, quia omnis ejus labor est
pro solutione stipendij. Spontaneus
soli Regi suo militat. ita si tu certes
more martyrum, *labora sicut bonus
miles Christi*, hunc solum specta, ne-
que carnem affligere studeas, ut in
hac vita poenas redimas graviores,
quae sustinendae forent in altera, sed
ad culpas plectendas: *Non parcatis
jaculis, quia Domino peccavistis*, en cau-
sam: *Clamare adversus eam, quo-
modo ultio Domini est: ultionem acci-
pit de ca: sicut fecit, facite ei.* Jer.
50. 7. 14. Tunc *Ultio Domini est*, cum
satisfacere pro culpa studes: cum de-
bere poenam cupis, non tam *Domini
est*, quam *Tui*, quia ultio est, quae

tuam utilitatem spectat. Pari modo
si doceas, si praes, si praedices, si quo-
cunque modo contra errores dimices,
vel ad dimicandum te praepares, *La-
bora sicut bonus miles Christi*, ex Zelo
facias, non facias saltem principaliter
pro stipendio, quod afferre solet hoc
genus militiae. *Ecce ego suscitabo su-
per eos Medos, qui argentum non qua-
rant, nec aurum velint, sed sagittis
parvulos interficiant.* II. 13. v. 18. Isti
sunt boni milites, qui praedam non spe-
ctant, qui argentum non quaerant, nec
aurum velint, nam isti nulli parcunt,
sed implacabiles sunt: nec circum-
eunt per domos ad quaerendam pec-
uniam, specie quaerentium hostes ab-
sconditos. *Jaculis pugnant: sagit-
tis parvulos interficiunt*, hoc est, emi-
nus certant. ita si tu fueris intentus de-
vincendis peccatis, *Labora sicut bonus
miles Christi*, nec intueri vel ipsam
gloriam Paradisi. finis tuus esto, ut
illi placeas, qui ex alto prospicit, quo-
modo te geras in conflictu. non vides
militem illum generosum, qui in con-
spectu Regis sui vadit ad obsidionem?
non de stipendio, imò ne quidem de
vita amplius cogitat. *Vulneretur,
quatiatur, laceretur, nihil refert, &
cur? Ut ei placeat, cui se probavit.* 2.
Tim. 2. v. 4. hic pariter debet esse finis
tuus: si in triplici hoc genere militiae
te ipsum spectes aliquando, tibi mili-
tas, non militas JESU Christo: *Labo-
ra sicut bonus miles Christi*, imitando
gloriosum Bernardinum, qui in omni
hoc genere militiae laboravit ut miles
incomparabilis.

Haurietis aquas in gaudio de fontibus Salvatoris. Ita. 12. v. 1.

1. **C**onsidera, quanta fuerit letitia populi Israelitici, cum post longum iter per desertum in summâ aqua penuriâ, denique regionem attingit fontibus irriguam, Elim dictam, ubi quisvis se recreare, refocillare, refrigerare potuit, & haurire, quantum voluit, aqua. & tamen quid sunt fontes Elim, comparati fontibus Calvatiij? Eò ascende, ubi JESUS Crucifixus de quinque vulneribus continuos fundit rivos gratiarum, & videbis, quanto majorem habeas causam lætandi. Hos fontes oportet in deserto præsentis vitæ tuas esse delicias. Hic ergo quiesce, hic immergere, inebriare, frui, quia ista non est melior regio, quam speres in omni deserto. cura verò præcipue, ut aqua, quam fundunt, haurias, quantum potes, quia non est alia præstantior aqua gratiæ Divinæ. & hæc tamen illorum est aqua, sic dicta mille locis scripturæ, ad exprimendum non tantum copiam, quæ datur, patet, & promptè affluit omnibus, sed admiranda beneficia, quæ affert. Tres sunt qualitates præ alijs beneficia, quas fontana nobis præstat, quod lavet, fecundet, sitim extinguat. & ista sunt totidem præstantiora Gratia beneficia. Cura, ut penitus intelligas, & videbis, num merito dicatur petendos tibi esse hos fontes Salvatoris, ut lætus inde

haurias: *Haurietis aquas in gaudio de fontibus Salvatoris.*

2. Considera, primum fontis beneficium esse lavare; quia aqua conducit ad maculas extirpare, & hoc est, quod primò facit gratia, animæ maculas abstergit: *Esperet super vos aquam mundam, & mundabitur ab omnibus iniquitatibus vestris.* Ezech. 36. v. 25. Sed quanto magis lavat gratia quàm aqua. Aqua lavat, omnes abluit sordes, quæ in carne tuâ reperit, sed non facit meliores, quàm essent antè quæ descenderent, quia eas nativo suo limo linquit. Gratia non solum remittit peccata, sed mundiciem, quam post peccatum statu tuo naturali ante peccatum auget alio genere puritatis, immunitatis, quam habet Natura Divina prorsus indebita: *Lavabis me, & super nivem dealbaber.* Ps. 50. v. 11. Aqua lavando purgat maculas, sed non tribuit ullam speciem gratiæ: sed non tribuit ullam speciem gratiæ: Si fœdus sis, talem relinquit, qualem invenerat: si sis pulcher, non meliorem, Gratiæ addit puritatem, quàm habet anima per suas naturales, aliam longè præstantiorem, talem scilicet, quæ sufficiens ingenerandum DEO amorem facit, instar ardentissimi amatoris eam deperat, & ut talem appelleret, bis petendam: *Ecce tu pulchra es Amica mea.*

in pulvra a. Cant. 1. v. 12. III.

Aqua lavando paulatim atterit, & debilitat, ita ut si semper esses immerfus in baino, purgatio degeneraret in talem.

Gratia ita lavat animam, ut illam corroboret, eoque magis, quod ita frequentius: *Tu ergo sili mi conparare in gratia.* 2. Tim. 2. v. 1.

IV. Aqua lavando mundat, sed non remanet, una cum sordibus, quas auferat, dissiluit. Gratia ita lavat, ut animam stabiliter inhaereat, sic inhaeret, ut quicquid agis bonum, cogitationes, verba, opera tibi simul & gratia tribuantur, ius magis gratiae, quam tibi: tam perfecta est unio. *Non ego sed Gratia DEI mecum.* 1. Cor. 15. v. 10.

Quod si ita est, an non vides, quanto melius lavet Gratia, quam aqua limpidissima ex omnibus fontibus Elim? Quis ergo dubitet ad hauriendos fontes Salvatoris cum gaudio esse accedendum? *Haurietis aquas in gaudio de fontibus Salvatoris.*

3. Considera alterum beneficium esse fontium fecundare, quia illorum aqua conducit ad plantas irrigandas, & hoc est, quod secundo loco praestat gratia, fecundat animas, ita ut semper sint bonorum operum feraces in horto horti aquis irrigui: *Eri:que anima torum quasi Hortus irriguus.* Jer. 31. v. 12.

sed quanto melius hoc quoque praestat gratia quam aqua? I. Aqua fecundat plantas nutriendo dumtaxat vigorem succi vitalis, sed non fecundat, eum dando, si sint steriles, vel reddendo, si aruerunt. Gratia vitam tribuit cunctis Animabus,

quae fructus capaces non sunt, & amissam quoque reddit: *Salvos vos fecit per lavacrum regenerationis, & renovationis Spiritus Sancti, quem effudit in nos abunde per IESUM Christum Salvatorem nostrum.* Tit. 3. v. 5.

II. Aqua fecundat plantas, sed non mutat de malis in bonas, de agrestibus in domesticas, de nocivis in salutare. Gratia facit, ut Anima, quae prius producebat fructus Tartareos, nunc germinat Divinos, repente efficiendo conversiones mirabiles de Saulis in Paulos, ita ut *fructificabant DEO*, qui paulo ante *fructificabant morti.* Rom. 7. v. 4.

III. Aqua fecundat plantas sed intra limites virtutis suae naturalis, ita ut malo Citriae non det virtutem germinandi poma Punica, nec Malo Punicae virtutem proferendi poma Citria. Gratia fecundando animam talem tribuit vigorem, ut fructus proferat nativae suae capacitati longe superiores: *Habetis fructum vestrum in sanctificationem.* Rom. 6. v. 22.

IV. Aqua plantas fecundat, sed non dat uni virtutem generandi fructus, quae pollent reliquae, quasi omnes haberet sibi insitas, malos aureas, Punicas, Perficas, Cydonias, Cedros, & quidquid arborum fertilium in eodem horto floret undequaque. Gratia virtutem tribuit adeo nullis circumscriptam limitibus, ut exceptionem non admittat: *In omni opere bono fructificantes.* Coloss. 1. v. 10. ita ut non sit genus ullum boni operis, quod tibi polliceri non perinde possis, ac quivis alius. *omnia possum in eo, quae*

Ianna

Sedon

VII

II

qui me confortat, Philip. 4. v. 13. Quod si ita est, nonne vides, quantum melius Gratia fecundet, quam fontes omnes Elim quantumvis irrigui? quale ergo dubium esse possit ad fontes Salvatoris etiam ex hoc capite veniendum cum júbilo? *Haurietis aquam in gaudio de fontibus Salvatoris.*

4. Considera tertium esse beneficium fontium, sedare sitim. & hoc est, quod tertio loco praestat gratia. sed notandum, animam duplici languere siti posse, unâ malâ, alterâ bonâ. Mala sitis est, cujus causa est dispositio mala, & sic non solum est perniciosa, pestifera, sed oppidò molesta. & talis est sitis, quam patiuntur Lascivi, Avari, Ambitiosi, Vindicativi. & alij his similes operarii iniquitatis, qui pravis suis cupiditatibus litare desiderant. *Anima impij desiderat malum.* Prov. 21. v. 10. bona sitis est, cujus causa est sanitas, & ideo non solum est innoxia, sed & suavis, adeò ut nihil afferat doloris, & si afferat, tam gratum efficit, ut cum nullâ mutaretur illecebrâ Mundi. & talis est sitis animarum, quae anhelant ad summum Bonum. *Sitivit in te anima mea.* Pl. 62. v. 2. Jam igitur Gratia extinguit sitim malam, accendit bonam. Extinguit malam, quia omnia tollit desideria non modò scelerata, sed & superflua, vel certè ita reprimat, ut non inquietent. *Quae mihi fuerunt lucra, haec arbitratus sum propter Christum detrimenta.* Phil. 3. v. 7. Accendit bonam, quia semper majus inspirat desiderium videndi DEUM,

eum amandi, cum glorificatione fruendi, & aeternum cum illo jungendi. *Qui bibunt me, non sitient.* Eccli. 24. v. 29. & quanta virtutis unquam vel utrumque veniri possit? Sitis, quam gratia naria sedare potest, nunquam est bona (ut adeò in hoc nulla sit comparatio) semper est mala, & vis minimum mali habeat, minus plus illa, quae provenit à cibo corrupto, plurimum denique, quae à caritate procedit. Sed qualis sit illa sitis, equidem sedatur, sed ad breve tempus. *Qui bibit aquam hac, sitiet iterum.* Jo. 4. facit aliquando, ut redeat vehetior, prout in cruditate, vel in ebrietate accidit, cum potatur in actu, non sic gratia facit, ita sitim non extinguit, ut non vexet ampliatem graviter. *Qui biberit ex aqua quam ego dabo ei, non sitiet in aeternum.* Jo. 4. nec mirum, quia aqua, quae sitibundus bibis, subito evanescit. Gratia stabiliter perseverat cum sitim suâ: *Aqua, quam ego dabo ei, quae co-sors aquae salientis in vitam aeternam, quam sitim pari potest, qui in fontibus scaturiginem aquae, & rivi, quae fluat à Paradiso? È Paradiso, quia si tantum ascendat, non evadat in vitam aeternam; necesse est etiam tantum descendisse; hoc non est proprium aquae, nequit ascendere, nisi quantum descendit. Ergo quomodo Gratia ad sedandam sitim longè plus possit, quam aqua gelatissima de fontibus Elim. quod dicitur*

quod dubium esse possit, majore etiam
 laetitia ad fontes accedendum Salva-
 toris: *Haurietis aquas in gaudio de
 fontibus Salvatoris.*

Confidera auditis prerogativis
 haurientis aquae tam pretiosae, qualis est
 gaudium utique etiam te cum Samarita-
 na dicitur: *Domine da mihi hanc
 aquam.* sed non est cur hoc dicas, quia
 si aqua ista non abunde affluat, de ne-
 mine nisi de te ipso queri potes. an non
 audis aquam hanc esse fontium, fontium pa-
 tricium, fontium publicorum? *Fons
 patris domus David.* Zach. 13. v. 11.
 Quam ergo exultationem habes, dum
 me quidem tantus pro illa subeundus
 est labor, quantus, ut è puteo haurias?
 & idcirco pura etiam dici: *Haurietis
 aquas in gaudio de fontibus Salvatoris:*
 quis aquae puteales non tam hauriuntur
 in gaudio, quam in labore, in lassitu-
 dine, in defatigatione. in gaudio hauri-
 untur illae, quae de fontibus facile sca-
 turunt: nullo tibi opus labore, nullo
 sudore: quaevis muliercula sufficit ad
 eam copiose hauriendam. Quamvis
 quos nupiam invenies similes fontibus
 Salvatoris? scisne, quid requiratur
 ad obtinendam aquam etiam abun-
 dantem ex hisce fontibus? sufficit eam
 postulare. totus in hoc consistit hauri-
 endi labor, quod toties audisti, ut
 petas. *Omnia, si scires donum DEI,
 tu forsitan petisses ab eo, & dedisset tibi
 aquam vivam.* Jo. 4. Ah quanto fontes
 isti magis te sitiunt, quam tu ipsos!
 unde non est quod timeas, ne forte a-
 quam tibi negent, modò tu eam ex a-
 nimo requiras. timendum potius, ne

R. P. Pauli Segneri *Manna Anima.*

forte ad eam requirendam non satis te
 disponas. quae causa est, cur Christus
 Samaritana non dixerit: *Tu petisses,
 & forsitan DEVS dedisset.* sed dixit:
Tu forsitan petisses, & DEVS dedisset.
 quia tota dubitandi ratio est ex parte
 haurientium, non fontium. Illi po-
 tius perpetuo fluxu continuo te invi-
 tant, ut appropinques, *Qui vult, acci-
 piat aquam vitae gratis.* Apoc. 22. v. 17.
 Itaque ad illos perpetuo confidere sta-
 tue, cum sint fontes tanta virtutis, sem-
 per tecum retine JESUM pro te Cruci-
 fixum, illum invoca, illum adora, am-
 plectere, ex osculare crebro, & quan-
 to potes affectu, quia hinc fluere omne
 debet bonum tuum. quidquid desi-
 derare honorum in hoc mundo potes,
 si sapienter agas, ad tria revocari po-
 test, ut vitia deponas, ut virtutes aquiras,
 ut praeter DEUM in terrâ nihil velis.
 omnia ista tibi dabunt Plaga Sal-
 vatoris. Lavando facient, ut vitia
 deponas. secundando efficiant, ut
 virtutes aquiras. sitim extinguendo
 malam, accendendo bonam, ut aliud
 nolis nisi solum DEUM. Ergo ad
 plagam sacrorum pedum primam pe-
 te gratiam, rogando, ut te lavet. ad
 plagam sacrarum manuum, ut te se-
 cundet. ad plagam sacratissimi Laci-
 ris, ut omnes extinguat terrenos affe-
 ctus. neque dubita certo fore, ut
 cuncta haec tria consequaris, si ea con-
 stanter petas, quia promissum jam fuit,
*Haurietis aquas in gaudio de fontibus
 Salvatoris.*

* * *
 Q

XXII.

Defecit Manna, postquam comederunt de frugibus terra, nec ultra cibo illo filij Israël Jofux. 5. v. 12.

1. **C**onsidera, quomodo eadem plana & fruges terræ, sit inter cœlestes consolationes, & voluptates terrenas. Manna cibus erat, qui ob suam præstantiam dicebatur Panis Angelorum. *Angelorum escã nutritivisti populum tuum. Sap. 16. v. 29.* & tales sunt Consolationes Cœlestes, fruges cibus sunt communis etiam bestiis: & tales sunt voluptates terrenæ. Manna cibus erat, qui non solum sustentabat hominem, sed etiam ab infirmitatibus præservabat. unde, quamdiu illo vescabantur Hebræi, & tantâ multitudine non inveniebatur infirmus: *Non erat in tribubus eorum infirmus. Pl. 104.* & tales sunt Consolationes Cœlestes, fruges non solum infirmitatem admittunt, sed ejus sæpe causa existunt, utpote infectæ. & tales sunt omnes voluptates terrenæ. Manna unum habebat saporem nativum, uti negari non potest. sed is æquivalebat innumeris, imò omnibus: *omne delectamentum in se habentem. c. 16. v. 20.* ita, ut quisquis tanquam Justus dignus erat experiri, alio non haberet opus, quod quæreret. solus ille cibus deserviens uniuscujusque voluntati, ad quod quisque volebat, convertebatur. *Sap. 16. v. 21.* & tales sunt Consolationes Cœlestes. Fruges pro variâ conditione varios

habent sapes, sed omnes similes parùm aptæ sunt satisfacere palati novas semper necesse sit excogitare artes condiendi. & tales quoque voluptates terrenæ. sed tot inter portionis modos, ille præcipuus est, quod, quemadmodum Manna solum dabatur in supplementum, vis oppidò quasi solum, ejus fructus, quâ privabantur Hebræi, ut de solum in Deserto sequeretur in Cœlestibus Consolationibus dicit. Conceduntur in compensationem voluptatum terrenarum, quæ homo sponte se privat, ut DEO accedat, ut, quisquis has habet, uti rare non possit, vin' hujus rei certum documentum? Ecce quantum Hebræi egressi solitudinem cœperant de his, quæ in terra erant, defecit manna. *Comederunt de frugibus terra die altero. & quid defecitque manna, postquam comederunt de frugibus terra, nec ultra cibo illo filij Israël.*

2. Considera non dici: *Comederunt de frugibus, postquam defecit manna.* sed: *defecit manna, postquam comederunt de frugibus.* quia DEUS plurimum non solet subtrahere a Cœlestes consolationes, nisi postquam illa indignam se reddidit sequendo non hominum oblectamenta. *Venerunt*

est, etiam absque hoc illas subtrahi a-
liando ad experimentum patientiæ,
relinquendo animam quasi jejunam
ad omni cibo, ita ut neque de terrâ ha-
beat, ut sic loquar, neque de cælo, sed
de mari duntaxat suarum ærumna-
rum: *Replevit me amaritudinibus.*
Tr. 7. v. 15. Istud tamen non solet ac-
cidere per longum tempus; quia probè
sunt Dominus, eam vivere sine aliquo
solatio non posse. quod si etiam diu-
tius aliquando hoc contingat anima-
bus, quæ plus perfectionis & puritatis
habent, supplet Dominus interius sub-
ministrando robur illi simile, quod in
deserto habuit Elias, quod equidem
suave non fuit, quia panis erat subci-
nericius, fuit tamen optimæ substan-
tiæ. unde Propheta *ambulavit in for-
titudine cibilius quadraginta diebus, &
quadraginta noctibus usque ad montem
DEI Oreb, non ambulavit in dulcedi-
ne, sed quid refert? ambulavit in for-
titudine,* quin imò hoc ipsum levamen
quantumvis aridum majoris est pretii,
quam omnes recreationes terrenæ, et-
iam in ratione dulcedinis. unde si
queras ex his animabus, an suam ama-
ritudinem commutarent cum istâ sua-
vitate, concordæ voce responderent,
quod non: quia bene cognoscunt,
quam pretiosam amaritudinem sine
hoc concludant. *Cor, quod novit a-
maritudinem animæ suæ, in gaudio ejus
non miscbitur extraneus.* Prov. 14. v.
15. sed extra casus hosce singulares Do-
minus etiam quoad sensum multò ma-
gis remuneratur suos, quam quisvis a-
lius reus Dominus. sunt illi tantum-

modo contenti mensâ, quam apponer,
quin aliam procurent aliunde, vide-
bunt, quam ab illo opiparè sint tra-
standi. At si aliunde emendicent,
tunc enim verò hujus facient jacturam.
*Defecit manna, postquam comederunt
de frugibus terre.* nôsse cupis, quam
in hac materiâ Domini delicatus sit
sensus? sufficit gustare, nedum ad sa-
tietatem sumere de voluptatibus ter-
renis. momento tollit manna: hinc
est, quod non dicat: *Defecit manna,
postquam comederunt fruges terre:* ait:
postquam comederunt de frugibus. portò
si hoc faciat, non sine ratione facit: est
enim plus quam Regia ejus conditio.
& tu istam repudiabis, ut alteram con-
sequaris, quam tibi bruti sensus tui
pollicentur? ô quantam injuriam Deo
facis! discrimen inter terrenas, & cæ-
lestes voluptates nôsti? *inter manna
& fruges?* hoc est, quod inter Terram
& Cælum.

3. Considera Israëlitas, ubi semel a-
miserunt manna, id non amplius recu-
perasse. *nec usi sunt ultra cibo illo filii
Israël.* quia quam facile est, ut amissâ
aliquando consolatione Divinâ, modû
non reperias illam recuperandi, etsi in
hunc finem multùm te mortifices. Ca-
ve igitur, ne amittas. aliàs tempus ve-
niet, quo nihil ejus consolationis su-
pererit præter meram memoriam, quæ
plus amaritudinis afferat quam leva-
minis. Ita etiam filiis Israël evenit,
quibus equidem mansit reliquum vas
unum manna, quod diu in arcâ serva-
tum est; non pro usu, sed pro solâ me-
moriâ. quæ fortè causa fuit dicendi:

Q 9 2

nec

nec nisi sunt amplius cibo illo filij Israel, ut indicaret, etsi haberent ejus specimen, modo, quo diximus, non habuisse usum. vas servabat manna in Arca, & mens vivas habet species ejus consolationis, quas experiebatur, cum revera studeret famulari DEO feliciter avulsa ab omni mundi confortio. sed quid illi prodest, si hoc efficere non possit, ut adhuc nutriatur cibo illo? non potest nunc ille desolatus agere aliud, quam cum Job memorare dies antiquos, tanti plenos solatii, & ipsi quoque dicere: Quis mihi tribuat, ut sim juxta menses pristinos, secundum dies,

quibus DEVS custodiebat me? do lavabam pedes meos butyro, & fundebat mihi rivus olei? Job. 7. v. Cave ergo, ne ad statum illum conceditur, ne spernas, sine oblectamenta tuis, qui volentes ad Cœlestia anhela. nisi malueris, sta corde magnanimo immolamino, arque illi dicere, ut in hunc solum tribuat, quod sufficit ad non ad delicias. Mendicantem visitas ne dederis mihi, tribue tamen tui meo necessaria. Prov. 21. v. 8.

XXIII.

Stipendia peccati mors. Gratia autem DEI vita aterna. Rom.

1. Considera duos esse potentissimos Reges, DEUM, & Dæmonem, quorum quisque ardentè desiderat, ut sub signis suis milites. Et ideo uterque se promptissimum ostendit ad vendandam tibi stipendia. *Quis enim militavit suis stipendiis unquam? 1. Cor. 9.* DEUS ad solvenda stipendia pro bonis operibus. Dæmon ad solvenda stipendia pro malis. sed ô quàm diversa stipendia! cura primò benè cognoscere, ut in electione non erres.

2. Considera stipendium, quod Dæmon tibi constituit, si ad ejus obsequia milites, ministrando membra tua quasi totidem arma iniquitatis, linguam detractionibus, oculos lascivis obrutibus, aures vanitati, manus avarè cumulandis opibus, aliud

dæmon non fore quàm mortem. *Stipendia peccati mors.* nec sane magna, sed gemina, temporalis & æterna, quia dæmon vult esse liberum. In omni peccato, quod facis, multiplicatum dabit stipendium, solum tuis, ut idcirco fortè noluerit dicere postolus: *stipendium peccati mors.* O liberalitatem dæmonis, cave tibi, si de eâ acceptanda mites.

3. Considera, quomodo peccatum afferat tibi mortem corporis. peccatum quia illam introduxit in mundum. *peccatum mors.* Rom. 5. dicitur quod sicut illam introduxit, ita dæmon nunt potestatem istam plane certam eam accelerandi, anticipandi, & immaturè accersendi. *Ne impie*

...dam, ne moriaris in tempore non tuo.
 Eccl. 7. v. 18. Iniqui sublatis sunt ante
 tempus suum. Job. 22. v. 16. Impius,
 ante quam dies ejus impleantur, peribit.
 Job. 15. v. 32. Anni impiorum brevi-
 entur. Prov. 10. v. 27. & sic pluri-
 bus locis alijs. Ita est, sacra paginae
 eorum Justum dicunt aliquando subla-
 tum ante tempus, nempe ante illud
 tempus, quod alioquin tulisset natu-
 ralis ejus conditio. sed audi, cur. vi-
 delect ne, si viveret, peccaret:
*Equus est, ne malitia mutaret intellectū
 ejus.* Sap. 4. v. 11. ut aded semper
 verum sit peccatum esse id, cui debeat
 ad tibi acceleratio mortis, in quibus-
 dam peccatum, quod est factum, in a-
 liis peccatum, quod fieret, quamvis
 in illis acceleratio fiat in penam, in
 his vero sit pro remedio. ceterum vi-
 des, quis sit fructus peccati? *stipendia
 peccati mors.* Hæc deinde appellatur
 quis stipendium, quia non est debita
 merito titulo donationis gratuita, sed
 veri meriti. Omnis Justitiæ ratio e-
 xigit, ut peccatum quocunque casu
 plectatur morte, quia actus est rebelli-
 onis. *In quacunque die comederis, mor-
 te morieris.* Gen. 2. v. 17. si in multis
 casibus morte non punitur, opus est
 misericordiar. O quoties ista etiam
 erga te fuit usurpata! nisi fortè mali-
 mas dicere, mortem vocari stipendiū
 peccati ad significandum, peccatum
 esse opus maximi laboris: *ut iniquo a-
 gerent laboraverunt.* Jer. 9. v. 3. quis
 satis explicet, quanta sint cura, quibus
 plerumque sunt obnoxii peccatores,
 quæ sollicitudines, molestiæ, infirmira-

tes: & his omnibus quid demum obti-
 nent? ut mortem ante tempus accer-
 sant. mirum igitur esse non debet,
 quod mors eorum dicatur esse stipen-
 dium. *stipendia peccati mors.* O sti-
 pendium verè dignum tali labore! &
 tu libenter illum iustines? *Nolite ze-
 lare mortem in errore vita vestra, neque
 acquiratis perditionem in operibus ma-
 nuum vestrarum.* Sap. 1. v. 12.

4. Considera, quomodo peccatum
 mortem tibi afferat non solum corpo-
 ris sed & anima. quid enim est mori?
 est perdere vitam. Jam ergo sicut di-
 citur corpus mori, cum perdit ani-
 mam, quia anima est vita corporis, ita
 pariter dicitur mori anima, cum perdit
 DEUM, quia DEUS longè magis est
 vita anima: *Ego sum vita.* Jo. 14. &
 hoc est, quod facit peccatum, nempe
 ut DEUM perdas. O jacturam deplo-
 randam! *Mors peccatorum pessima.*
 quia mors pejor esse nequit, quàm quæ
 vita perditur optima. & hæc quoque
 mors dici potest stipendium, quia da-
 tur ex merito. quid enim æquius quàm
 ut anima DEUM suum perdat, quem
 aspernatur? Nunc tibi relinquo pon-
 derandas sequelas, quæ ex ista jactura
 deducuntur. hanc solum tibi repræ-
 sento. quemadmodum cum corpus
 separatur ab animâ, fit intolerabile et-
 tiam proximis agnatis, fit putridum &
 plenum tæbe, ut necesse sit quam pri-
 mum inferre tumulo, ita anima acci-
 dit, cum separatur à DEO. ab cæcis
 omnes create abhorreant oportet,
 eam abominentur, eam aspicere dede-
 gnentur, dum videant projici in sepul-
 chrum

chrum ipsi debitum, quod est infernus. Ecce igitur, quantā DEUS sit usus erga te clementiā, cum animam tuam quantumvis mortuam tam diu sustinuit in terrā, expectans, num forte reditura esset ad vitam. numquid meritō non semel sepelienda erat in illo profundissimo barathro? hoc est sepulchrum animarum, quæ sunt separata à DEO. *Mortuus est dives, & sepultus est in inferno.* Luc. 16. v. 22. & istud debebat esse etiam tuum.

5. Considera, quantō meliora stipendia è contrario DEUS tibi numeret, si ad ejus milites obsequium. *stipendia peccati mors: gratia autem DEI vita aeterna.* Porro quid tibi dabit, si vitam hanc dederit, nisi se ipsum, vitā animæ tuæ? *Ipse est enim vita tua, & longitudo dierum tuorum.* Deut. 30. v. 20. Ille se dabit duobus fruendum modis, ut duplex sit vita tua (sicut duplex est mors militantis sub lignis inimici) in terrā per gratiam, & in cælo per gloriam. utraque hæc vita erit pariter aeterna. quia nullum est nec in terrā periculum, ut DEUS te destituat, nisi illum expellas, aeternum erit tecum: *non deserit, nisi deseratur.* tu verō an intelligis, quid sit DEO frui non solum in terrā per gratiam, sed in cælo per gloriam? non possim id ego tibi demonstrare. tu solum observa, cum posset Apostolus aeternam felicitatem tuam mille appellare nominibus, voluptatum, divitiarum, risus, deliciarū, victoriarum, triumphorum, principatūs, unice voluisse vocare vitam, ut hac ratione opponeret morti, quam

dat Satanas, & quia vita deus origo omnis boni, si sit peccata in terrā vivis, sed ut mortalis. in solo demum victurus es vitam. Illic vivent modo quodam sublimi mnes animæ facultates. vivet memoria, quam nulla per omnem aeternitatem minuet oblivio. Vivet Intellectus, qui nunquam gabitur. Vivet Voluntas, qui nunquam cessabit anhelare ad fructum Bonum, quamvis illo integre frui corporis, quos nulla delectatio tundet, licet illic omnis voluptas aeterna. numquid vita ejusmodi dubiè videtur eligenda præ mortem? Infelices impii, de quibus scribitur: *Eligent magis mortem, quam vitam.* Jer. 8. v. 3.

6. Considera, cum dixisset Apostolus, mortem esse stipendium peccati hoc est, operum, quæ sunt à peccatore, *stipendia peccati mors:* videtur visum fuisse dicendum, vitam aeternam esse stipendium operum, quæ faciuntur: *stipendia autem bonorum operum vita aeterna.* Verum non sic dixit, sed dixit esse Gratiam. *Gratia DEI est istud?* forte ut indicaret vitam aeternam non deberi ut mercedem bene operantibus? haud sanè, nam ipsa alibi confessus est, illam ex Justitia reddi: *Quam reddet mihi Dominus justus Judex.* sed hoc dixit, quia si vermine vitæ aeternæ illam intelligas, quam DEUS dat animæ in terrā, cum sit vita gratiæ, quo modo peccator

minari potuit quàm gratia? siue in-
 tellegas etiam illam vitam, quam Deus
 in celo tribuit, hoc est, vitam gloriæ;
 & ita equidem debetur tibi ut merces
 operum, at si rite perpendas, hoc ipsum
 est gratia, quòd ejus mercedis factus sis
 capax, sicut est gratia, & quidem ma-
 jor, rustice illum ab aliquo Monarchâ
 adoptari in filium, itaque capacem
 reddi referendi tributa populorum,
 obsequia, & officia honoris: quam-
 cumque eâ factâ adoptione ista jure sint
 debita, & quando unquam cuncta bo-
 na opera, quæ facis, elemosynæ, fla-
 gellationes, jejunia, Psalmodia, di-
 gna alias forent bono tam immenso,
 quale est gloria Paradisi? si digna fue-
 rint, inde est, quia DEUS liberaliter te
 extulit ad dignitatem sui filii adoptivi.
 Ideo majori proprietate verborum
 dicitur Paradisus dari per gratiam,
 quàm ex Justitiâ, quia, si primam ejus
 originem & quasi incunabula spectes,
 hæc ipsa Justitia est mera gratia, præ-
 terquam quòd ipsa opera, quibus Pa-
 radisum mereris, summa sunt gratia,
 quam DEUS tibi facit, cum ex te ipso
 aliud non possis quàm peccare, & sic
 promereri mortem. si vitam merearis
 operando bene, æstimandus est merus
 favor, & gratia ejus Domini, qui tibi
 affuit, te roborat, te juvat, & ad ope-
 randum concurrat, & tamen modo,
 qui tibi conveniat, hoc est, liberè.
Gratia autem DEI vita æterna. & sic
 para DEUM agere tecum instar Regis,
 qui quidem velit, ut ipse tibi emas libe-
 re quendam suum clypeum, sed ad e-
 mendum etiam pecuniam submini-

strat. *Gratiam & Gloriam dabit Do-
minus.*

7. Considera peccatum ultra mor-
 tem animæ etiam afferre, ut diximus,
 mortem corporis. atque ita è contra-
 rio probitas vitam dat utramque. *Pie-
tas ad omnia utilis est, promissionem ha-
bens vita, quæ nunc est, & futura.* 1. Ti-
 moth. 4. v. 8. nihilominus de exigua
 vitâ corporis, *quæ nunc est*, quæ tantil-
 lum durat, quæ numeratur minutis,
 ponderatur momentis, noluisse hoc
 loco Apostolum facere mentionem,
 quia hoc non est stipendium primariû,
 quod DEUS tibi tribuit, solum est au-
 ctarium, & appendix, primarium est
 vita æterna. Unde sapiens dicebat:
Timor Domini apponet dies. Prov. 10. v.
 27. Dies tam breves solum apponuntur,
 jure verò dantur secula æterna. Domi-
 nus, qualis est DEUS noster, non red-
 dit ex merito & pro mercede operum
 bona tam vilia, quæ sint etiam equis &
 canibus communia. dat illa ad modum
 congiarii ordinarii: *Querite primùm
Regnum DEI, & hæc omnia adjicientur
vobis.* Itaque æterna vita principalis
 est, Temporalis Accessoria. at si ita est,
 quâ ratione tu, cum tantopere labores
 pro servandâ Accessoriâ, non satagis
 multò magis pro Principali? Certus
 sum, si tibi DEUS sponderet pro mer-
 cede vitam temporalem decem secu-
 lorum, te illico ad ejus signa convola-
 turum. & eò convolare dubitas, dum
 vitam promittit tantò meliorem,
 qualis est æterna?

DEUS, qui dives est in Misericordiâ: propter nimiam charitatem, quâ dilexit nos, cum essemus mortui peccatis, convulsit nos in Christo. Eph. 2.

Considera te propter peccata, quæ patrasti, fuisse mortuum, ita ut aliud non superesses, quàm ut esses inferendus in sepulcrum, hoc est, detruendus in infernum. Dominus te suscitavit, ut pono, revocando ad vitam. Capisne igitur, ut par est, quantum tibi beneficium præstiterit? si caperes, o quàm incederes quasi extaticus stupore, quasi attonitus, & absorptus, magis, quàm incederet olim Lazarus, eum iterum pedem in terrâ figeret reversus ad vitam, quamvis longè inferioreni tuâ. fortè DEUS indigebat tui non erat sat magnus? non erat sat gloriosus? non erat tam beatus sine te, quàm modò tecum? & tamen cum esses mortuus peccatis, hoc est, pro peccatis, convulsit te in Christo. noluit in eo statu te relinquere; in quo merebaris esse æternum, propter perfidiam, propter ingratitude tuam, & quòd, mortuus cum sis, sponte tuâ sis mortuus. sed revocavit ad vitam, eamque geminam, gratiæ scilicet & gloriæ, verbo revocavit ad vitam eandem cum Christo, unde non simpliciter ait Apostolus: *Trulsificavit in Christo, sed convulsificavit.* & quo modo revocavit ad vitam? fortè, ut cum Lazaro factum, jubendo: nequaquam, sed rogando. *Laboravit rogans.* Jer.

15. v. 6. quia mille modis allucinat, ut redires ad se, talibus rationibus, illicitis, modis agendis demissis, ne violaret libertatem, ut meritò rogâsse dici possit. *Infinitum! o charitatem inextinguibilem! an non meritò nimiam rogavit? Propter nimiam charitatem, quâ dilexit nos.*

2. Considera aliam dari rationem non posse ejus Charitatis, quæ erga te usus est, nisi quia *Deus misericordiâ.* non dicitur: in hoc dicitur *in misericordiâ.* quia in hoc quod ex Justitiâ potuit, vix tibi profecit, quod secundum Misericordiam potuit. hoc enim est facere secundum divitias suas, dare donâ non exacti, sed danti proportionata. Ideo charitas nimia fuit, non nego, respectu. at nimia non fuit respectu peccati, & quam ob causam? quia non propter misericordiam, non amat propter misericordiam, quia non invenit meritum, propter quod amat: & ille per misericordiam amat, qui non invenit meritum, sed gratiam. & hoc omnino modo DEUS erga te fecit. *Largitus est ei secundum abundantiam suam.* II. 63, v. 7. *In dilectione suâ redemit eos.* v. 9. Hinc est, quod Apostolus misericordiam adducit

DEO tanquã radicem ejus amoris, quo
deceat te facere justum. Non ait: *DE-*
VS, qui dives est in charitate, propter ni-
miam Misericordiam suam convivifica-
vit nos. sed ait: *DEVS, qui dives est*
in misericordia, propter nimiam chari-
tatem suam convivificavit nos. Miseri-

cordia facit, ut Dominus nos amet, &
Amor facit, ut misericordiam exer-

cat. En igitur cui debeas in acce-
pta vitam tuam, primò Misericordiam,
tum Charitati. Justitia ejus partem
non habuit, nisi quatenus exiobat, ut
ad vitam istam etiam tu ipse aliquid
conferres. ceterum cum agitur de a-
nimã eruedã de peccato, ipsa se non
ingerit, non miscet, non operatur, sed
permittit. num in sacris paginis repe-
ries aliquando *DEUM* in justitiã dici
divitem? *Dives in justitiã.* non repe-
ries. Laudantur divitiã Longanimitatis,
laudantur divitiã gratiã, divitiã
gloriã, divitiã sapientiã infinitã, de
divitiã justitiã alium siletur. si etiam
fuerint, non reperiuntur. vel enim a-
gitur de Justitiã, quam exercet in re-
munerando, vel de Justitiã in punien-
do, dum remuneratur, non est dives
in justitiã, qui dat supra omne meritũ.
nec dũ punit, dives est in Justitiã, quia
dat infra condignum. & nec dũ ardes
amore in *DEUM*, qui ad nihil propen-
der magis, quã ut faciat tibi gratiã?
3. Considera, quã sit causa tribuen-
di *DEO* titulum tam præclarum non
modo misericordis, sed divitis in mi-
sericordiã. *Dives est in misericordiã.*
ut designetur ejus differentia ab
hominibus, quibus ejusmodi enco-

mium aptari nequit. Dicit equidem
potest, quòd sint misericordes, cum do-
nant. sed dici non potest, quòd sint
divites in misericordiã. nonne vides,
quã in donando oportet esse limi-
tatos? quomodo potueris, ita esto mise-
ricors, ajebar filiolo Tobias c. 4. si ni-
mum uni donent, non habent, quod
alteri largiantur. *DEUS* solus est,
qui donare potest omnibus, & sic do-
nare, quasi nihil cuiquam alteri dedis-
set. *Dives in omnes, qui invocant illũ.* &
hoc est verè esse divitè in donando, si
dives esse non desinat, quantumcum-
que dederit. Deinde, si homines et-
iam plurimum donaverint, erunt di-
vites, sed non divites in misericordiã,
quia semper habent aliquam obligati-
onem donandi, saltem charitatis, &
sic dant potius quã donant. solus
DEUS obligationem non habet, quia
nulli est subditus legi. *Quis ei dicere*
potest, cur ita facis? Job. 9. v. 11. Præ-
terea etsi nulla foret obligatio homi-
num, donando semper plus lucrantur,
quã largiantur. quia largiuntur e-
xempli causã pecunias, largiuntur so-
lia, scepra, coronas, & lucrantur a-
ctum illum, quem exercent, virtutis,
qui longè excedit pretium rei data.
hinc est, quòd is dixerit Dominus:
Beatius est magis dare, quã accipere.
nam quòd alii accipiant, te non facit
beatum, sed quòd des. *DEUS* autem
ne quidem actum istum lucratur, quia
perinde est dives, sive dederit, sive da-
re omiserit. Dic ergo, quid lucratur?
fortè adorationis obsequia, fortè ap-
plausus? at isthæc est gloria extrinse-

R. P. Rauli Segneri Manna Anima.

R r

cus

cus adventans, quæ DEUM nihilo facit ditio-rem. deinde quis nescit omnes adorationes, plausus, encomia mundi eatenus esse æstimanda, quatenus demonstrant merita laudari? at DEUS non minus meretur laudis, cum omittit, quam cum exercet misericordiam. Denique si nôsse cupis, quàm sit dives in misericordiâ: vide, quousque procedat, cum thesauros suos effundit in terram. Homines effundere non possunt nisi spatio oppidò vicino, quia semper effundunt in proximos. DEUS proximum non habet, & ita effundere non potest nisi in res à se conditas, quæ infinito distant intervallo. quod sicut est, numquid bene locutus est Apostolus, cum dixit de Domino tuo: *dives est in misericordiâ?* quanquam, ut mihi videtur, non sunt hæc causæ principales, ob quas dixit. Præcipua fuit, ut ostenderet, ad opus Justificationis, quale hoc est, de quo agit præsens sententiâ, non sufficere misericordiam ordinariam, requiri abundantem. quia, cum esses *mortuus peccatis*, non solum nullum habebas meritum nec condignum, nec congruum, ut te Dominus *vivificaret*, sed eras per culpam summè indignus, ut adeò Deus spectatâ tantâ inæqualitate proportionis plus faciat, cum scelerato reddit gratiam, quàm cum gloriâ sancto largitur. & tu nec dum capis excellentiam favoris, quem accepisti?

4. Considera, fieri posse, ut fortè minus æstimes misericordiam tibi exhibitam ob hanc ipsam causam, quia *Dives est*. sic enim in câ exhibendâ nul-

lus est labor. *subest illi, cum* posse. Sap. 12. v. 18. an tu ergo labore, quo stetit, beneficia accipis? si ita est, magis eris obnoxiosus fossori, qui sudans in vinea pastinat, quàm Principi, qui ordinabiliteris Equestris te inserit, qualem dico, Magistro, imò & proprio patris obligatus. non ignoro certatibus magis æstimandum, qui sibi detrahit, ut tibi largiatur, ut bias facere solebat, ut daretur tibus. sed cur hoc æstimandum quia indicium est majoris charitatis cum is, qui regnum tibi dat, dat affectu, quo ille panem, non tantò magis ipsi obligaris? Jam vero noster est casus. Deinde, ne esset exultationi tam crude, volumino, ut revocare ad vitam staret impendio. Audi, ut loquitur Apostolus. non solum ait: *Conversificavit nos, sed: convivificavit nos*. ut te salvum faceret, en quo processerit DEUS tuus: *Proprium suo non pepercit.* & dum filio non percit, dici potest, nec pepercit. & tu dices salutem tuam illi nihil tulle? Aspice illam faciem liventem, deformem, exanguem oculos, laceratos humeros, latus crudelissimè perforatum, aspice illas manus pedes, illud pectus, illud caput coronatum adeò doloriferis, & tantum dicis, si potes, salutem tuam nihil stetit, quia *dives est in misericordiâ*. ne unquam amplius dicere hoc posses, ecce è divite est pauper: *cum dives esset, pro*

Nullus est egenus. quanquam nunquam magis ostendit, quam dives esset in misericordiâ, quam ubi amore tui factus est pauper, dum denique in cruce inter duos latrones nudus expiraret. Hinc denique concludit, charitatem à DEO tibi exhibitam planè nimiam fuisse: sed jam non solum respectu tui, sed etiam ipsius. nam ille dici potest nimium amare, qui plus facit, quam necesse sit, ad obrinendum bonum, quod amato desiderat. & tamen ita locut DEUS. potuit te vivificare simpliciter, & nihilominus facere id voluit in Christo. & in Christo tam malè habito, in Christo tam barbarè tractato. Magna proin fuit ejus charitas in te creando, major in elevando ad sta-

tum gratiæ, maxima in reparando, cum tali statu excidisses. quid ergo restat, quando tanto majore te reparavit impendio, quam necesse foret? restat, ut dicamus fuisse *nimiam* in hoc monstravit majorem tui amorem, quam sui ipsius, quoniam *tradidit se ipsum pro te.* Eph. 5. v. 2. & sic quis dubitet, plus fecisse, quam deberet? mentem igitur adverte ad id, quod ait Apostolus: *Propter nimiam charitatem suam, quâ dilexit nos.* non satis erat dicere: *propter nimiam charitatem, quâ dilexit me.* adungere voluit suam, ut scias eodem amore, quo DEUS seipsum amat, etiam amasse te, quia magis se ipso amavit.

XXV.

S. Magdalena de Pazzi.

Hac mihi sit consolatio, ut affligens me dolore non parcat, nec contradicam sermonibus sancti. Job. 6. v. 10.

Considera eum, qui consolationè petit, indicare se esse afflictum. quia gaudium non necessariò antecedit afflictio, antecedit autem consolationem. Vide ergo, quàm rarum hoc sit genus consolationis, quod sanctus Job petit à Domino isto modo precandi, nempe afflictionem majorem præteritâ, quæ illi sine commiseratione contingat in dies. *Hac mihi sit consolatio, ut affligens me dolore non parcat.* Verum est, eum simul eum afflictione

etiam petere patientiam, & ideo subjungit: *nec contradicam sermonibus sancti.* Non solum petit, ne contradicat sermonibus sancti, neque solum, ut sanctus affligens eum dolore non parcat, sed utrumque simul. Consentire cum voluntate DEI, quando is potius prospera quàm adversa immitit, consolationis est exigua, quia admodum facile est, & ideo nõ est tibi dicendū duntaxat. *Hac mihi sit consolatio, ut non contradicam sermonibus sancti.* Habere mul-

Rr 2

rum

tum consolationis, quando ille in tribulationibus manum tibi premit, impossibile est, sine maxime conformitate cum Domino: ideo non est dicendum duntaxat: *hac mihi sit consolatio, ut affligens me dolore non parcat.* Ambo simul juncta mixtum illud conficiunt, è quo resultat perfecta consolatio hominis Christiani in adversis continuis. O te beatum, si consequaris hunc statum adeò excelsum, ut petas sequentem afflictionem, pro merà consolatione præcedentis! & tamen necesse est, ut hunc consequi satagas. quia in hac miserâ terrâ non versaris, ut gaudeas, sed ut patiaris, & ideo nunquam bene tibi erit, donec omne tuum solarium in patiendi constituas.

2. Considera cupiditatem patiendi, quâ S. Job flagrabat, non tantum effecisse, ut universum pereret aliquid adversi, sed ut speciatim dolorem postularer; *affligens me dolore non parcat.* hic enim est, qui ad affligendum acutissimus est. mala cetera tam corporis quàm animi facilius tolerantur. dolor verò ô quàm ex genere suo acerbè cruciat! hinc scriptum est: *Dolor consumet illos, antequam moriantur.* Eccl. 27. v. 32. quia dolor prius te vertit in cadaver, quàm vitam adimat. & tamen vir sanctus non solum petebat à DEO dolorem, qui ipsum consumeret, sed qui affligendo consumeret, *Affligens.* quamvis vocabulum istud lingua nostrâ mitiorem habet sensum. si in origine suâ vocem quæras, quam ipse proprio usurpavit idiomate, videbis, quàm sit atrox: quia non significat

qualemcunque afflictionem, sed
ouem. *Vrens me dolore non par-*
volebat ergo, ut DEUS ad
Chirurgi ageret, qui, ubi ferre
sufficit, ignem adhibet, & sine
tione adhibet: unde adjunt:
parcat, metuebat, ne DEUS
bonus, si illum cerneret in carni-
pliciis, teneriore moveretur affli-
ideo quasi animabat ad rigorem
parcat humanitati meæ, non
meis gemitibus, *non parcat* cla-
bus, *non parcat* sensibus nature.
prodit in ardore ignis, sed perque-
stater eum usurpare, donec
conflagrem in cinerem redactus:
rens me dolore non parcat. Dolor
do ita affligit, ut instar ignis in-
patet, quàm sit terribilis. at si
sit continuus, si animatus, si ac-
ribus, ut nunquam cesset, quis
plicet, quò denique reducat
mum quemque? quia ad cetera
la sensus longiore assuetudine des-
stupet, sed non ad dolorem, & mi-
minus ad dolorem ignis, iste
est vivacior, & tamen ecce quòden-
peringere possit homo è carne
positus, qualis tu es, nempe ut
DEO ceu summam gratiam
adeò acerbum. *Ut vrens enim*
non parcat. Adeò rigor spiritus
re potest infirmitatem carnis, non
reddendo stupidam, sed sub-
Domine, qui habes sanctam severitatem
manifestè tu scis, quàm durus
sustineo dolores, secundum animam
rò propter timorem tuum libenter
patior. 2. Mac. 6. v. 30. vide, quò-

plera sit hæc oratio, si eâ uti noveris
in doloribus tuis.

3. Considera sanctum Job, dum
dolores petit, eodem tempore etiam
petere, ne illis se opponat, cum ve-
nerint, sed integrâ cum resignatione
accipiat. tam parum se fidere osten-
dit etiam ipsi desiderio patiendi, quod
in se agnoscit. & hoc est humilibus
proprium, quod autem notatu dignif-
simum, est modus ipse perendi, quo
amiror, sanè mirabilis, quia dicit: *Nec
contradicam sermonibus sancti.* Vide-
tur petendum fuisse, ne contradicat
voluntati Divinæ, non dispositioni,
non decretis ipsius, sed non hoc pe-
tit, petit, *ne contradicat sermonibus.*
quippe intelligebat, hanc esse linguam,
quâ DEUS facit se exaudiri à pecca-
toribus maxime obstinatis, afflictio-
nes insignes, quas immittit. unde vi-
des, istas in scripturis Divinis incre-
pationes dici: *Increpat quoque per
dolorem in sæculo. Job. 33. v. 19. In-
crepationibus non sunt correcti. Sap. 12.
v. 16. Increpationem non sustinet.
Prov. 11. v. 8. Defeci in increpationi-
bus. Pl. 38. v. 12.* quippe cum DEUS
affligit, quid, nisi vitam tibi expro-
brat, quam ducis, vel laxatam vel re-
missam? quid igitur facies in his in-
crepationibus? non excusabis te ip-
sum, quasi eas non sis promeritus.
aliquando calamitates acceptas, quas
DEUS immittit, sed simul excusas,
quod videantur graviore tuis defe-
ctibus, quod videantur importunæ,
videantur minus proportionatæ. Hæc
non est illa perfecta conformitas.

quam habere decet cum voluntate
Divinâ. ut istam habeas, increpationes
illæ judicandæ sunt longè infio-
res meritis, judicandæ opportunæ,
commensuræ, adeo ut nullâ ex parte
dissentiant nec à tempore, quo degi-
tur, nec ab officio, nec à corde, imò
nec à viribus, cum sint ad mensuram.
& hæc est illa conformitas, quam om-
nino desiderabat vir ille magnus pau-
cis quidem sed significantibus verbis:
nec contradicam sermonibus sancti.

4. Considera denique nomen hoc lo-
co daturum Domino, ex omnibus ele-
gisse titulum, quem toties audisti, dum
sanctum vocat. & quam ob rem?
non solum quia hic est titulus ille ac-
ceptus DEO, quem præ omni alio illi
in cælo tribuunt Seraphini, cum re-
petito concentu clamant: *Sanctus,
sanctus, sanctus;* sed quia idem titu-
lus facit, ut promptiore animo ac-
ceptentur calamitates, quas immittit.
Calamitates, ut diximus, sunt *Incre-
pationes Domini.* 2. Reg. 22. v. 16.
quis autem ignorat, increpationes
majore patientiâ non admitti, quam
ab ore viri sancti, quia tantò majorem
habere censetur reprehensionis cau-
sam, quanto magis abest à malo, quod
arguit. Assuesce igitur sæpe reputa-
re tecum, eum, qui te affligit, esse
Dominum sanctiorem, quam cogita-
re possis, adeo, ut, si affligendo vitam
tibi exprobrat, quam ducis, causam
habeat hoc faciendi, cum sit tam di-
versa ab eâ, quam in ipso cernis. Tu
sine dubio illius es subditus, illius ser-
vus, imò & filius, quibus omnibus

Rr 3

no

nomnibus pariter ad eum imitandum obligaris. *Sancti estote, quoniam ego sanctus sum.* quàm iustam ergo habet rationem omni genere flagellorum te castigandi, qui tam parùm studes illi esse similis.

5. Considera verba ista Jobi hactenus expensa illa ipsa fuisse, quæ suo modo continuò hærebant in linguâ illius Seraphicæ Virginis, cuius hodie Natalis agitur, sanctæ Magdalene Pazzia. hæc enim inijs pactum istud stupendum cum Sponso suo, ut cum ipso viveret in ærumâ non solum proluxâ, non solum continuâ, sed purâ. Unde cum vel eminus cepit ad-

vertere, quòd iste quasi motus subinde recreare ipsam aliquid impertiendo soliti clamabat, quòd non staret nisi naceretur ex amore, emiseret jubebat: *Fuge dilecte me.* 8. v. 14. & solam suis permentibus, qui certatim ejus viderant. Quodnam erat eorum titium innocentissimæ Virginis meras afflictiones suas? quòd ipsa diceret animando se ipsam *mibi sit consolatio, ne afflicti me non pareat: nec contradicant verbis sancti.*

XXVI.

Nemo se seducat. Si quis videtur inter vos sapiens esse, stultus ut sit sapiens. sapientia enim hujus mundi stultitia est DEUM. 1. Cor. 3.

1. **C**onsidera, quàm Mundus, etiam Christianus, etiam Catholicus, in mente suâ perverterit genuinam sapientia Ideam. Sapientia est illa, quam JESUS Christus de celo attulit, hoc est indubitatum; quia ipse est *plenus sapientiâ.* Luc. 2. v. 40. imò ipse est, qui eam dispensat, qui eam derivat: *Fons sapientia Verbum DEI.* Eccl. 1. v. 5. & Mundus sapientiâ putat illi agere contrarium, quod Christus docuit. Christus docuit amare crucem, & Mundus docet illam esse fugiendam, & potius procurandas recreaciones etiam immodicas. Christus docuit

amare Paupertatem, & Mundus docet illam declinandam, & potius procurandas opes etiam superfluas. Christus docuit diligere abjectionem, Mundus docet ab illâ maxime abjundendum, & quærendos potius honores, quærendas acclamaciones, quærendos applausus, & vindicandos quamcunque minimam, quæ recuratur, injuriam: ut ad eò vel Christus fallatur in suis dictaminibus, vel Mundus. At Christus falli nequit, qui est fons sapientia: *Fons sapientia est Verbum DEI.* necesse igitur est nimium quantum falli Mundum, &

qui saperebè dedignatur bibere ex fonte tam limpido. *Develiquisti fontem sapientie.* Baruch. 3. v. 12. Hoc est argumentum, quod solvere fidelium animo potest. nunc da operam sapientie, que tam clarè falsa esse convincitur. huic stude, hanc sequere, hanc satage cumulare quoad potes. quid demum obtinebis? doctrinam penitus contrariam doctrinæ Christi, hanc est, Veritati. Miseri filij Agar, qui tantopere laborant, ut addiscant scientiam ad eò mendacem: *Filij Agar, qui exquisierunt prudentiam, qua de terra est.* Baruc. 3. v. 23. non erit mirum, si ut tales aliquando ejicientur domo cum Ismaele fratre suo majore, & contenti donis, quæ sunt vilissima terre bona, aspirare non poterunt ad hereditatem. Scisne, quid sit coram DEO omnium illorum sapientia, qui non reverà sunt, sed videntur esse sapientes? est stultitia: *Sapientia hujus mundi stultitia est apud DEUM.*

1. Considera, quare sapientia hujus mundi apud DEUM stultitia potius quam ignorantia, imprudentia, malignitas nominetur. ad majus probitum; quia illa inflata æstimatione sui, sibi admodum sagax & provida videtur, cum sit stultissima, quia semper agit contrarium illi, quod cupit. Et qui sunt stulti? sunt illi, qui consequi finem aliquem volunt, & tamen ad eum obtinendum contraria adhibent media. *Stulti ea, qua sibi sunt noxia, cupiunt.* Prov. 1. v. 22. Stultus est, qui agrum cupit fertilem, & eum

fundat in petra. Stultus est, qui palatium cupit firmum, & hoc struit in arena. sic mundus facit. vult consequi suum finem, qui est beatitudo, & utitur medijs non tantum inutilibus, non tantum ineptis, sed & noxijs. *sibi noxia cupit.* quia indubitatum est, beatitudinem inveniri non posse nisi in DEO, in cognitione DEI, in amore DEI, in adhesionem, & unionem continuam cum DEO, hoc est, cum summo bono. & Mundus sequitur ea media, quæ ipsum omnino avertunt à DEO, sequitur voluptatem, sequitur pecuniam, sequitur gloriam. Voluptas ejus cognitionem impedit, quia reddit stupidum; pecunia ejus cognitionem impedit, quia reddit sollicitum. gloria ejus cognitionem impedit, quia semper involvit summi ambitionis. & si mundus DEUM suum non cognoscit, qui fieri potest, ut amet, ut illi adhæreat, ut quærat illi esse conjunctus, & sic beatitudinem consequatur? Itaque sapientia mundi, si rite consideres, aliud non est, quam solennis quædam stultitia, quia ex una parte ardentissimam habet sitim beatitudinis, parte aliâ fontem fugit, & rivos quærit, cisternas quærit: & quales cisternas? cisternas desolatas, destructas, imò & dissipatas, ut nec aquam continere possint sed lutum. *Me develiquerunt fontem aquæ vivæ, & foderunt sibi cisternas, cisternas dissipatas, qua continere non valent aquas.* Jer. 2. v. 13.

3. Considera, si ita est, deponendam esse hanc mundi sapientiam, quæ

in stultitiâ suâ tanto fastu incedit, & totis viribus amplectendam illam Christi, quantumvis vilis appareat: *nam ubi humilitas, ibi est sapientia.* Prov. 3. v. 35. Dices, ita te à mundo habendum pro stulto. sed habearis sanè: stultè habebis. & quid refert tuâ, quòd stultus pro stulto te habeat? Ita meliùs est, quàm si acclamet, si applaudit, quia *stultorum exaltatio ignominia.* Prov. 3. v. 35. sufficit te sapientem apud DEUM reputari. porro si hoc velis consequi, non est remedium, quàm ut altos Spiritus demittas, ut te humilies, ut vilescas, ut non horreas apparere stultus coram mundo. Noli seducere te ipsam: *Nemo se seducat, ut speret se posse simul placere DEO & Mundo,* quemadmodum illi faciunt, *qui jurant in Domino, & jurant in Melchom.* Soph. 1. v. 5. hoc impossibile est: si velis fieri sapiens coram DEO, necesse est fieri stultum coram mundo. *Si quis videtur inter vos sapiens esse in hoc seculo, stultus fiat, ut sit sapiens, hoc est stultus fiat coram mundo, ut sit sapiens coram DEO.* Hæc enim est vera regula sanctitatis, & synopsis agendi contra omnia mundi dictamina, amare, quod ille horret, horre, quod amat.

4. Considera, non semper, quoties contra mundi dictamina operaris, illico te à mundo pro stulto habitum iri: sed tunc solum, cum contra illa vehementer agis, nempe totis viribus querendo patiendi materiam, querendo pauperatatem, querendo

ignominiam, tunc enim diffi-
nullo modo potes mentem tuam
non solum *stultè aliquid agere,*
tus sis. tunc mundus te videt,
ludit, tunc spernit, quia videt
clare te illa media apprehendit,
credit omnino contraria bene-
sed tu vicissim etiam videre cupis
bes: *Responde stulto iuxta suam*
suam. Prov. 26. v. 5. quia tunc
tantum apparent esse contraria
ideo solum dicit, quòd *has stultus*
cum reverà sis sapiens: *stultus*
ut sit sapiens. At ipsius medi-
reipsâ contraria, unde etiam ex-
pientia absolute stultitia vocatur
piencia hujus mundi stultitia est
DEUM. Sic est, gradum car-
limem gloriosæ stultitiæ consequi
potes sine magno DEI auxilio.
quis sit consecutus: magnus au-
ctus, cujus hodie natalem celebrat
Philippus Neri: *Vir, qui DEUM*
cum morante confortatus ait: ha-
mus sum virorum, & scientia ho-
num non est mecum. Prov. 30. v. 5.
5. Considera magnum hanc
ctum non quæsisse aliud, quàm
reverà coram mundo stultus haberi
tur. unde respuebat delicias, ne-
bat pecunias, & in publicis vicis
capit saltare, bibere, & alia agere
dicula, ut magis se confunderet.
ctè igitur dicere potuit: *stultus*
sum virorum, & scientia hominum
non est mecum: quia modo quàm
plurquam humano satagebat, ut
sanctos illos eximios, & precedentes
quique maximè studuissent, non

non esse contemptores mundi, sed in mundo contempti. scire cupis, qua ratione hoc sit consecutus? semper DEUM habendo secum, qui illum confortabat. DEO secum morante confortatus ait: *Stultissimus sum virosus &c.* Erat intimè familiaris DEO; semper cogitabat DEUM; semper loquebatur DEO: semper agebat pro DEO: unde mirum non est, tantum inde accepisse robur. Qui semper est sanctus veritati, facile falsitatem conuenit. ut ut sit, sanctum tam grandem advocatum elige, ad obtinendum vel modicum de hoc contemptu mundi tam necessario sanctitati, in qua sola vera sapientia consistit.

XXVII.

Alter alterius onera portate, & sic adimplebitis legem Christi.

Gal. 6.

1. Considera hoc unum esse ex præceptis maximè necessarijs, quæ sint in mundo, utilissimis & acquissimis, supportare invicem: & hoc tamen esse, quod minimè impletur. Sed mirum non est, ad onus portandum, præcipuè si gravius fuerit, bonis opus est viribus, quibus plerique careant. Pauci sunt in mundo perfectionis robustæ, plerique Spiritus infirmi, Spiritus delicati, ideo statim cedunt. *Devierunt ab oneribus dorsum suum.* Pl. 80. v. 7. Itaque si nosse cupis, quàm robustus existas, vide quantum ferre possis onera aliena.

R. P. Pauli Segneri *Manna Anima,*

si facile feras, robustus es. secus non es. & si non sis, nunquid vides, quantum tibi meriti decedat? *Robusti habebunt divitias.* Prov. II. v. 16.

2. Considera, quæ sint illa onera aliorum, quæ tibi sunt portanda. ista sunt. Primum defectus, tum necessitates, denique pœnæ. primò ferendi sunt aliorum defectus naturales, uti sunt melancholia, fœditates, squallores, infirmitates, & alij ejusmodi. deinde & longè ampliùs defectus etiam morales, uti sunt incivilitas, ingratitude, ira, verba arrogantiæ, contradictiones, cavilli. Hi line du-

Si

bio

anna
segneri
XXVII

bio sunt gravissimi, & tamen portandi sunt. & quomodo portantur? miserando eos proximi defectus. Post hæc portanda quoque sunt necessitates proximi, tam spirituales, ferendo exempli causâ incommodum ad audiendam confessionem alicujus ad te accedentis, ad dandum consiliū dubitanti, ad animandum tentatum, consolandum afflictum, quā temporales, subveniendo pauperibus. Tertio portanda sunt etiam pœnæ, nempe quæ illi ob delicta sua parantur, pro ipso orando, jejunando, sustinendo flagra, & partem in te derivando operum pœnitentiæ, quæ ille oneratus peccatis malè adimplet. Hæc tria sunt onera, in quarum primo, ut dixi, miserandum est proximus: in altero illi succurrendum: in tertio minuendum pondus. Verum est, primum esse præcipuum, & de hoc maximè agebat Apostolus, cum dixit: *Alter alterius onera portate*. adeo, ut si à ceteris aliquando te eximendi justam causam invenias, nunquam subducere te possis primo. Sufficit proprios considerare defectus, & hoc vires tibi dabit ad ferendos alienos, numquid desideras omnes tui misereferere? quomodo ergo tu alijs crudelem te exhibebis? *Dimittite, & dimittimini*. Mat. 5.

3. Considera, cur dicatur hunc esse modum adimplendi legem Christi, supportare invicem. *Alter alterius onera portate, & sic adimplebitis legem Christi*. Ratio est, quia lex Christi nota in Charitate fundatur, nec in

Charitate qualicunque, sed in rate sublimi, in Charitate formæ quæ sit illi similis, quæ Christi nos est usus. *Hoc est præceptum ut diligatis invicem, sicut dilexistis*. Sed ista est Charitas, quæ ipsius usus, miserati nostros debet, ut vis ipse ab his esset immunis, pœnis. Solum observandum est Apostolum voluisse Legem appropinquare, quod Christus præceptum oneraret, nisi fallor, hoc esse præceptum quod ira nos ligat, ut ab illo non vere possimus nunquam. Pœnitentiæ est quoad vim obligandi, sed hoc quoad perpetuitatem. Unde alibi scriptum esse: *Nemini quod debetis, nisi ut invicem diligatis*. Rom. 13. quia alijs debitis denique liberare se potest. Si tantum debes famulo, mercedem tibi, quamprimum è loculis pœnitentiæ dederis, liberatus es debito. Libito amandi proximum tantum tibi nunquam pores: quippe si non venias amplius, quomodo illi in opere, amare saltem necesse est, de, illi desiderando bonum, præstare non pores. Adeo legem ritatis omnibus debet durare. *Charitas nunquam excidit*.

4. Considera omnem Charitatem in charitate fundari: & tunc defectus, qui quotidie contra charitatem committuntur, etiam inter Christianos, esse innumeros. Pœnitentiæ qui fortiter sustinent onera pœnitentiæ

and plerique student eos gravare ,
 an non vides , quantum prestares
 obsequium JESU Christo , si om-
 ni studio fatigares reparare damna
 legis , quam ille tanto affectu
 suam vocavit , & tamen toties vio-
 lata , conculeata , lacerata ? ad-
 de , quod proximi defectus onus
 sunt portatu gravissimum : num-
 quid ita est ? jam vero , si obser-
 ves , hi defectus proximi gravio-
 res tibi sunt defectus Charitatis ,
 quibus contra te delinquit verbis
 arrogantibus , contradicendo , ca-
 villando , & alias irrogando mo-
 lestias . Proinde si tunc illi super-
 be respondeas : va legi Charita-
 tis ! jam enim a te & ab illo discer-
 pitur quasi pari consensu . ubi e
 contrario , si dissimules , si tole-
 res , si taceas , aut respondeas pla-
 cidè , alià ex parte obducas vul-
 nera , quæ ex alterâ accepit . &
 sic efficacius obtines amorem Chri-
 sti : quia tunc non utcumque ob-
 servas legem illi adeò dilectam , sed
 adimpleas , redintegrando simul ja-
 cturam , quam patitur . & hoc est ,
 quod dicitur : *Alter alterius onera*
portare . & sic adimplebitis
legem Christi .
 * * *

an non vides , quantum prestares
 obsequium JESU Christo , si om-
 ni studio fatigares reparare damna
 legis , quam ille tanto affectu
 suam vocavit , & tamen toties vio-
 lata , conculeata , lacerata ? ad-
 de , quod proximi defectus onus
 sunt portatu gravissimum : num-
 quid ita est ? jam vero , si obser-
 ves , hi defectus proximi gravio-
 res tibi sunt defectus Charitatis ,
 quibus contra te delinquit verbis
 arrogantibus , contradicendo , ca-
 villando , & alias irrogando mo-
 lestias . Proinde si tunc illi super-
 be respondeas : va legi Charita-
 tis ! jam enim a te & ab illo discer-
 pitur quasi pari consensu . ubi e
 contrario , si dissimules , si tole-
 res , si taceas , aut respondeas pla-
 cidè , alià ex parte obducas vul-
 nera , quæ ex alterâ accepit . &
 sic efficacius obtines amorem Chri-
 sti : quia tunc non utcumque ob-
 servas legem illi adeò dilectam , sed
 adimpleas , redintegrando simul ja-
 cturam , quam patitur . & hoc est ,
 quod dicitur : *Alter alterius onera*
portare . & sic adimplebitis
legem Christi .
 * * *

*Cunctis diebus, quibus nunc milito, expecto, donec veniat
tatto mea. Job. 14. v. 3.*

1. **C**onsidera, quòd debeas spectare te ipsum quasi militem, qui in hoc mundo comparuit, ut certaret, & idcirco saepe etiam refricare memoriam suggerendo tibi, nunc esse tempus militiae. *Nunc milito.* Tres sunt inimici, contra quos hæc ordinatur militia. *Mundus, Caro & Dæmon.* Verum est, te ab illis non semper eodem modo impugnari. Subinde, ita disponente Providentiâ Numinis, permittunt in illius obsequio pace tantisper frui. unde non dicitur vita hominis super terram pugna esse, sed militia: *Militia est vita hominis super terram, non certamen, non prælium, non pugna, sed militia.* quia in militia aliquando ad hyberna conceditur, non autem in pugna. at negari non potest tempus istud breve esse, quia inimici hominis sunt molesti, sunt insidiosi, versuti, ita ut, si videntur inducias dedisse, repenti majore, quam unquam aliàs, impetu aggrediantur. & ideo necesse est, ut saltem semper excubes armatâ manu, quasi jamjam immineret prælium, et si fortè non quotidie sit dimicandum. Sed quid refert? quotidie est militandum.

Cunctis diebus, quibus nunc milito.

2. Considera merito plus animi sumendum, quòd non agatur, nisi de diebus duntaxat. *Cunctis diebus, non*

Cunctis seculis. imò nec *Cunctis* Ideo fortassis tibi gravior militia videtur, quia, ut plerumque solent homines, credis te longiora spatia habiturum. noli hoc crede potius semper committit prout hic fecisse vides sanctum qui aliàs tam animosus erat agram, neque hic tantum, sed etiam ne quacunq; computabat vitam, eam comparans in locitati cursoris, nunc folio, nunc flori, nunc vento, sibi que suggerit. *Numquid non paucitas dierum nunc finitur brevi?* Job. 70. v. 22. enim est regula usurpanda ad in arumnis versatur, ut annus ipsum ad eas invictâ patientia dâs, cogitare, brevi finem fortissimè tu fortè contrarium facias. ideo plus æquo trepidas. & quod brevior etiam fortassis erit vita quam ipse cogites! *Ecce, tenebre, quod habes, ut nemo accipiat gloriam tuam.* Apoc. 3. v. 21.

3. Considera tantò efficacius militandum, si memineris de immutatum iri statum, ita ut de transeas ad principatum, ad solam ad sceptrum, quibus per multos es potitus. & hoc est, quod dicitur *Cunctis diebus, quibus nunc milito, expecto, donec veniat immutatio*

quia mutatio est contraria statui, qui e-
rat ante mutationem. & idcirco si sta-
tus erat laboris, timoris, rædii, subje-
ctionis, qualis erat status militia, ne-
cesse est mutationem fieri in statum
quietis, securitatis, hilaritatis, arque
cæci impetij, qualis erit gloria paradisi.
Sic enim illud est certum, vocem istam
Immutatio, cum agitur de vitâ futurâ,
semper in sacris paginis accipi felici
sensu. & ideo dixit Apostolus: *Omnes
quidem resurgemus, sed non omnes im-
mutabimur.* quia transire de malo in
pejus, ut facient damnati corpora re-
surgendo jam plurimis subjecta morbis
non est propriè mutare statum, sed
reddere deteriorum graviorum accel-
sionem malorum. Mutare statum so-
lum est transire de malo in bonum, uti
facient beati. Unde mutatio, quæ fa-
cienda erit in illâ resurrectione uni-
versali justorum, semper exprimitur
ijs similitudinibus, quæ designant re-
surgendi operatum transicum, nempe
exprimitur tritico, quod ex putri tran-
sit in vividum, viride, plenum pompâ;
exprimitur plantis, exprimitur pratis,
exprimitur lina terra, quæ velut exa-
natis languebat per hyemem, & vere
novò jucundius efflorescit. exprimitur
etruca, quæ è vili vermiculo fit papilio
mille variegatus coloribus: exprimitur
Phœnice, quæ tam gloriose è suis
cineribus renascitur. Hujus mutati-
onis spe te quoque solari debes, uti
Job faciebat, siquidem miles fueris, æ-
què ut ille generosus. Atque ut me-
litus ad veras, quàm optabilis hæc sit
futura mutatio, nota, ubi textus noster

dicit: *Expecto, donec veniat immuta-
tio mea, septuaginta vertere: sustinebo,
donec reversus sim.* quia tanta erit illa
mutatio, ut sit quædam renovatio, i-
terata creatio, vel potius regressus ad
eum statum, sed cum incredibili aug-
mento, in quo DEUS hominem con-
stituit, cum illum primò in terrestri
paradiso creavit, ad statum incorru-
ptionis, statum immortalitatis, statum
impassibilitatis, sed tantò nobilioris,
quàm nobilior est paradisi, quo
fruemur in cælo, quàm quem Adamus
pauculis diebus in terrâ gustavit. num-
quid putas, ut hoc statu potiarius, posse
militiæ non solum dies, sed integra se-
cula impendi?

4. Considera, licet probe intelli-
gas felicitatem statûs adeo beati, non
visurum te horam, quâ adveniat. sed
quid ages? oportet cum Jobo patien-
ter expectare: *Expecto, donec veniat
immutatio mea.* non potes illum ac-
celerare ullo modo. ipse veniat necesse
est. *Donec veniat.* tibi verò expectan-
dum duntaxat, dum appropinquet.
Expectatio ipsa plurimum affert sola-
rii. *Expectatio justorum latitia.* Prov.
16. v. 28. Miseros illos, qui expectare
non possunt, tanquam homines, quo-
rum vita talis non est, ut mereantur.
ut dicere possis: *Expecto.* O quàm
bene vivere oportet *Cunctis diebus!*
quia quotidie venire mors potest, &
improvisò te evocare. & quid fiet, si
eo die non vivas, ut dicere cum verita-
te possis te expectare immutationem
tuam? non obtinebis: quia datur ex-
pectanti: *Apparebit expectantibus se.*

Sf 3

Hebr.

Hebr. 9. v. 28. hoc est illis, qui jam
preparati in horas expectant. Cogita
parumper vivendi modum, quem te-
nes, & tunc videbis, an tu quoque verè

dicere possis cum Job verba illa
gnifica. *Cunctis diebus, quibus
milito, expello, donec veniat
mea.*

XXIX.

DEUS hujus seculi extorcavit mentes infidelium, ut non fulgeat
minatio Evangelij gloria Christi, quæ est Imago DEI. 1. C.

4. v. 4.

Considera nomine DEI intelligi
summum quoddam bonum, quod
ut tale rationem habet ultimi finis, suf-
ficientissimi ad exsatiandum omne de-
siderium nostrum. & sic quod quisque sibi
statuit pro ultimo fine, in quo tanquam
suo bono quiescat, per similitudinem ip-
sius DEUS appellatur. Scire ergo deside-
ras, quis juxta veram litteram sit iste DEUS
seculi, de quo in presenti est sermo?
Hoc est, quod seculum pro DEO sibi
statuit. Pecunia, voluptas, honor.
Hic est finis ejus ultimus, cui aquie-
scit: & hic est ipse DEUS unus cer-
to modo & Trinus etiam ipse. Unus,
quia quoad substantiam idem est finis,
nempe explere cupiditatem inordina-
tam. Trinus, quia in tria bona distin-
guitur valoris adeo similis, ut dicere
nequeas, quodnam in affirmatione se-
culi majus existat. tantum sunt om-
nia. Jam ergo DEUS tam falsus
DEUS hujus seculi, ipse est, qui infide-
lium animos tam densa caligine offu-
dit, ut non viderent lucem aliã mani-
festissimam, qualis per se ipsam est Ve-
ritas Evangelij. *Extorcavit mentes in-*

*fideliu, ut non fulgeat, hoc est, ut
fulgeret eis illuminatio? ESP. Ch.
& quomodo extorcavit illumina-
rendo oculis, quidquid hujus
curioni finis aptissimum invenit
tuit: avaris pulverem, luxuriantium,
superbis fumum. quia si
observas, videbis, quorquor
um repugnantur Doctrinæ Evange-
licæ, repugnasse non ob mysticam
sublimitatem: quippe non crederent
res sibi propositas non tam, quod
sent sublimes, uti sunt nostræ, ut
quod vellent prosterne idolum
monstruosum, DEUM hujus seculi
abstrahendo a questu sordido, a
moribus, a vanitatibus suis. In
parnu Filius DEI, ut dissolvat
Diaboli. Jo. 3. v. 8. nunquid con-
solatione digna videatur tanta
mundi quæ ad interitum properat
idolum istud maledictum: quid
ergo, quod non movearis ad succu-
dum, non sudore tantum, sed & sa-
guine profuso?*

2. Considera ad inveniendos
infideles opus non esse, ut ad
usque

aque penetres. nimium quantum
 sed non solum indulantur, sed palam pro-
 fiteantur in sinu Ecclesie, & tales sunt illi
 fideles, qui fidem habent operibus va-
 cuam. *fidem sine operibus.* Adherent
 illi sublimitati articulorum, quos no-
 bis Evangelium revelat, sed non ad-
 herent sanctitati principiorum: imo
 tam sunt estiones, ut illis repugnare
 videntur non operibus tantum, que
 sunt muta que dam locutio, sed verbis
 quoque: quia sepe dicentes audies
 illos esse beatos, qui vivunt hilaria, qui
 omnibus crumenas implent, qui cupi-
 ditatibus indulgent, qui latantur, qui
 in altam familiam suam atollunt,
 quod vera aliud non est, quam face-
 re mendacem Christum. Jam ergo in-
 fideles isti Ecclesie, & alii his similes,
 qui consistuntur se nosse *DEVM*, factis
 autem regnant. Tit. 1. v. 16. quid est,
 quod non videant tantam lucem, qua-
 lis ista est Evangelice veritatis, quan-
 tumvis habeant quotidie. non tantum
 eminus fulgentem, uti plurimis Bar-
 baris accidit, sed presentem? quis &
 ipsi sunt excecari a DEO seculi, tanto
 feruentur affectu ad illa sua lucra qua-
 stuola, ad illas brutas voluptates, ad
 vanitates suas, ut non modo ipsi non
 amplectantur consilia data a Christo,
 sed stultos dicuntur sine suis socios, qui
 ea promptè suscipiunt. *Verbum Cru-
 cis perennibus stultitia est.* 1. Cor. 1. v.
 16. si non moveris ad succurrendum
 his miseris commiseratione, moveat
 saltem indignatio, si videas DEUM
 seculi plus Christo posse in cor homi-
 num animis non solum apud Indos.

sed ubi Christus etiam Regnum suum
 fundavit.

3. Considera, unde colligi possit,
 infideles istos infaustos, de quibus agi-
 mus, non tantum sopitos a DEO seculi
 sed excecatos. *DEVS huius seculi
 excacavit mentes infidelium:* ex eo,
 quod videre istos resistere tantæ
 virtuti luminis, quanta in Evangelio
 refulget. nam quid est *Evangelium
 gloria Christi?* est manifestatio Divini-
 tatis Christi, que est illa gloria, vel si
 dicere lubet, claritas, quam habet ut
 DEI Filius. *Imago DEI* quippe non
 ignoras Patrem Cœlestem fontem esse
 omnis luminis: *DEVS lux est, & te-
 nebræ in eo non sunt ulla.* 1. Jo. 1. & ab
 hac luce Archetypa procedit imago
 tam propria dicti luminis, ut ejus sit li-
 lius naturalis, & vocetur Verbum æ-
 ternum. Jam Verbum istud de cœlo
 in terram descendit ad hos miseros il-
 luminandos: & quamvis humanam
 carnem induerit, ut non nihil tempera-
 ret splendorem immodicum, non ita
 abscondit, ut non sineret tralucere et-
 iam manifestè in mille operibus pro-
 digiosis sapientiæ, sanctitatis, miracu-
 lorum, maximè verò in Evangelio suo,
 & idcirco istud imprimis nominatur
 Notitia claritatis Christi, que verò i-
 stius propria est virtus? illustrandi,
 quia quisquis illi attentè studet, non
 potest non cognoscere lucem a deo ex-
 undantem, qualis est illa gloria Chri-
 sti DEI filii, que ibi invenitur operata
 sed non abscondita. & tamen, quis
 credat? Virtus ista illuminandi tam
 potens, que inest Evangelio: *Illumi-
 natio*

natio Evangelis, obtinere non potuit ab his miseris, ut ejus amplectantur detrimina, ut ea ament, ut æstiment, ut præferant stultis suis persuasionibus. hinc est, quod hæc illuminatio pro ipsis non fulgeat: & si non fulget, quantumvis perpetuo illorum teriat oculos, quid dicemus: eos dormire: haud sanè, sed esse excæcatos. Qui habet oculos somno clausos quantumvis profundo, minùs facere non potest, quàm ut ad lucem valde copiosam, illos aperiat. at qui oculos habet cæcitate clausos, nunquam aperit, si vel ipse sol ad eum invilendum cælitus descendat. ut aperiat, miraculo opus est manifestò, quod DEUS per omnipotentiam suam faciat. ita tu pro indubitato habebas miraculo opus fore, ut ij verè Evangelio credant, quibus DEUS seculi clausit oculos, quia non tantum somno sunt occupati, sed cæcitate oppressi. *DEUS hujus sæculi excæcavit mentes infidelium &c.*

4. Considera, ob quam ca. sam DEI Filius singulari quodam modo nominetur *Imago DEI*. quia omnes proprietates habet imaginis perfectissimæ. Imò alia imago perfecta inveniri nequit in mundo præter hanc solam. Prima proprietas est similitudo cum Patre. altera est origo, quam habet ab ipso. tertia æqualitas. signum Regis cusum in moneta non est vera imago Regis, quia præter similitudinè nihil habet. Vera ipsius imago est Filius ille Regius, quem genuit: quia iste non solum habet similitudinem, sed & originem, nihilominus etsi Filius iste

Regis ejus vera imago sit, totum
men perfecta. quia habet equiva-
riginem à patre, sed non talem, qu-
lum patri omni ex parte reddat
lem. Filius in quocunque
Patri æqualis solus est Filius Dei.
deo solus est imago perfecta.

Dei. & hæc est imago, cui te
conformari necesse est, aliter
non potes te fore Filium DEI
per gratiam, ut ille est pernam
Quos Pater prædestinavit ad gl-
Paradisi, hoc intuitu specialiter præ-
navit, quod essent futuri con-
imagini dilecti Filij sui. *Prædestinatio
conformes fieri imagini Filij sui, in
ipse primogenitus in multis fratre
Rom. 8. v. 29. ut adeo, si hanc
formitatem non habeas, imò
aquirenda allabores, sperare non
sis, te fore de numero prædestin-
& qualis est ista conformitas? et
rare, ut similitudinem exprimas
Cælestis in cunctis perfectionibus
cui ille expressit. *Esote perfecti-
cut Pater vester cælestis perfectus
Mat. 6. Verum est hanc similitu-
nem à te exprimi ad æqualitatem
posse, sic enim fores Filius natura
potes tamen illam exprimere prop-
tione servata, quod sufficit ad red-
dam veram quodammodo hanc par-
lam fieri. tu verò fortè nullatenus
primis, quia es inhumanus in pat-
res, injustus, iniquus, cupidus, va-
cua, luxuriosus, superbus, solius va-
tatis amator, & si ita est, quomodo
destinationem tibi spondebis?
quàm vereor, ne aliam beatitudinem**

in diebus tuis habiturus non sis, nisi
quam dare possit DEUS seculi, cui si-

milior es quam DEO vero, nempe be-
atitudinem caecorum.

XXX.

Existimo, quod non sunt condigna passiones huius temporis ad futuram gloriam, qua revelabitur in nobis. 2. Cor. 8.

Considera, quam modestè sit lo-
cutus Apostolus, cum dixit: *Exi-*
stimo, de re, de qua meritò dicere
potuit: scio. nonne fuit ille in tertio
caelo ad videndam gloriam, de qua a-
gebat? & tamen ait: Existimo, ut
significet, etsi plus non foret quam
probabilis opinio, quod illa gloria sit
adeò excelsa, adeò eximia, qualem ille
designat, omnem adhibendum cona-
rum, ut eà potiaris. an non vides, quid
illi faciant, qui dant operam thesauris
inquirendis: fieri sepe potest, ut pro-
curato, quod quaerunt, aliud non repe-
riant, quam flavæ cretæ frustra. & ta-
men laborant, sudant, & quasi damna-
ti vivunt, imò moriuntur in specubus,
quia spem habent probabilem auri e-
ruentis, quanquam non est existiman-
dum dicere hîc Apostolum: Existi-
mo, quasi vel minimum dubiter de eo,
quod dicit, ait potius Existimo, ut te
febrilio habear, qui ita te geris, quasi
dubites de re adeò certâ. minus dicit,
sed plus significat, quam si diceret:
Scio.

2. Considera, quæ sit demum illa
moneta, quæ emittitur gloria Paradisi,
non alia, quam præsentis vitæ dolo-
res: *Passiones huius temporis, pauper-*
tas, ignominia, infirmitates, persecu-
R. P. Pauli Segneri Manna Anima.

tiones, labores, sudores, varicæ aru-
mæ, quas tibi DEUS immitit, adeò
ut quoties eas respicis, illam respicis
monetam, quam DEUS tibi ut pau-
perculo largitur pro tanto lucro. ubi
vidisti aliquando, non omnes currere
solicite, certare, contendere, luctari,
eum Princeps occasione celebritatis
festivæ in pauperem plebem pecunias
proicit? & tu nec gradum moveres ad
colligendas calamitates, quas DEUS
spargit, ut te faciat divitem. *Renue-*
runt accipere disciplinam. Jer. 5. v. 3.

3. Considera, calamitates illas,
quas pateris pro DEO, esse quidem to-
tidem monetas, quibus tu mundinari
possis gloriam illam cælestem, sed non
idecirco monetas esse condignas. *Non*
sunt condigna passiones huius temporis ad
futuram gloriam, qua revelabitur in
nobis. nam ut ut dignæ sint quoad pre-
tium, non sunt dignæ quoad materiã.
& hoc ipsum, quod sint condignæ
quoad pretium tribuendum est gra-
tiæ, quæ tales facit. ceterum si se so-
lis spectentur, quid habent pretij: ni-
hil omnino. an ergo putas cuncta, quæ
pateris, vel minimam habere propor-
tionem cum Paradiso? si aliud non
foret, quidquid pateris, alligatur
tempori. *Passiones huius temporis. &*
T t gloria

gloria illa est futura: *ad futuram gloriam*, hoc est, post tempus. quis autem nescit aliud non remanere post tempus, nisi aternitatem? nunc vide tantisper, quam possint invicem habere proportionem Temporale & aeternum? quam habent centrum, & circumferentia, hoc est, nullam. *In momento indignationis abscondi faciem meam parumper à te: & in misericordia sempiterna miserus sum tui.* II. 54. v. 8.

4. Considera, si adhuc durum tibi videatur pati pro tantâ gloriâ, hoc inde accidere, quia illa tibi absconditur. sed ne timeas, apparebit quanto cyus. *Revelabitur.* O si DEUS tantisper removeret velum, quo tegitur, & vel modicum indulgeret aspectum: beatum te! jam te continere non posses, quin exclamares, patiamur, laboremus, fatigemur, etiam ad mortem usque pro tanto lucro. *Vidimus terram*

*valde opulentam & uberem, nolite cogitare, ex-
gigere, nolite cessare.* Judic. 3. v. 1. *denum gloria ista in praesentibus
poteat tibi, quod facile admittitur
non in te. ut revelezur in te, non
est expectare, ut praesens transierit
futura est. porro noli sine, quam
mè ob causam de hac gloria dicere
stolus. *Revelabitur in nobis: ut
dat differentiam, quæ est inter
terrenam, cujus tam avidus es, & a
stem. Terrena tota est extra te. Ha
res, approbationes, applausus, &c.
equidem te gloriosum. sed nunc
vides, quæ demum ista sit gloria
gloria, quæ solùm est circa te. non
te: & ideo in morte necesse est ce
linquere. *Non descendet cum te pro
jus. Pl. 48. v. 18. ar illa gloria coelestis
ta erit in animo tuo, Regnum Deo
vos est. Luc. 17. & ideo, quam dicit
ris, hoc est, aeternum est duratura***

XXXI.

visâ itaque turbâ de retro, & ab antiè adorantes, dicite in cordibus vestris: Te oportet adorari Domine. Baruch 3. v. 5.

1. Considera, sub idem tempus, quo Deus permisit populum suum captivum duci in Babylonem, commiseratione motum esse ob gravia pericula, quæ occurrere illi poterant, prævaricandi: & ideo statim sequi iussit epistolam, in quâ legitur documentum tam eximium, quod hoc loco tibi porrigo. Vos, inquit Deus, intrabitis civitatem, quæ tota est dedita cultui idolorum. quodnam igitur genus esse potest falsorum numinum, quod ibi non occurrat? dii de ligno, metallo, marmore, vili cretà compositi. & tales cum sint,

eos videbitis per vias publicas & in insana quasi in triumpho circumferri. Cavete ergo, ne vos exempli prætextu corrumpi patiamini, ut illos habere in pretio: sed illico mei recordamini, qui sum verus Deus, dicite verbum in corde vestro, quod me locum oporteat adorare. *Visâ itaque turbâ de retro & ab antiè adorantes dicite in cordibus vestris: Te oportet adorari Domine.* Hæc est praxis uti è pulcherrima, & maxime necessarii una in vita spirituali. quæ enim potissima est difficultas, quam imprimis experitur, quæ exco-

ritate, ex officio, ex obedientiâ adigitur, ut agat cum multitudine: ea est, ut fortiter teneat principia fidei, visis tortibus, qui contra ea loquuntur, aut aguat, adhaerentes vanitati. Hic pro iolo colit voluptatem, ille pecuniam, alius gloriam. quid igitur te agere oportet, ut fites inconcussus ad spectaculorum nociva: Corrige intra te ipsum debes illorum errores, & dicere tibi, omnes, quotquot sunt, falli, & te solum ratione tuti, si Christum adores, & si illum amplectaris in cruce nudum pro te in summo dolore, in summâ paupertate, in summo opprobrio. Quoties hoc agere omitis, vicinus es ruinæ, quia popularis opinio fascino est maximè tremendum. ô quàm repente tibi pervertet intellectum, nisi in promptu sit antidotum. *Fascinatio nigricitatis obscurat bona*, quia facit, ut aeterna bona contemptu digna videantur, quæ tamen unicè vocari bona possunt. Sap. 4. v. 12.

2. Considera, si pauci forent, qui in hac miserâ terrâ vanitatem adorant, non incurres in his videndis tam grave periculum, pessimum est, quod sint plurimi. *Visa turba*. & ideo hoc primum est, quod facere oportet, contemnere numerum. *Non sequeris turbam ad faciendum malum*. Ex. 23. v. 2. si non essent multi tantum, qui alia sectantur, quàm Evangelium doceat, sed essent innumeri, essent infiniti, imò omnes, tu solus adversari deberes errori communi. *Cum irent omnes* (ecce quanti fuerit generositas Tobix etiam in juventute, atque in ipsâ terrâ sei vitu-

tis) *cum irent omnes, non plurimi, non plures, sed omnes: cum irent omnes ad vitulos aureos, quos Jeroboam fecerat Rex Israel, hic solus fugiebat consortia omnium, sed pergebat in Jerusalem ad Templum Domini*. Tob. 1. v. 7. Quid prodest tibi, si multi sint errantes: idcirco multi etiam sunt qui pereunt: & ob hanc ipsam causam pereunt, quia unus alterum sequitur sine respectu. *sicut oves in inferno positi sunt*. Pl. 48. 15.

3. Considera istorum Idololatrarum non solum curandum non esse numerum, sed neque autoritatem, siquidè frequenter videbis inter eos, non solum qui sequantur, sed etiam qui te præcedant. & ideo facile est, fateor, contemnere opinionem eorum, qui sunt retrò, hoc est, qui aetate, functione, magistratu, aetimatione sunt inferiores: sed non ita facile est negligere opinionem eorum, qui sunt ante. imò probabilissimum est fore, ut te ab iis seduci patiaris tanquam majoribus te. nunquam hoc fiat. *Visa turba de retro, & ab ante*. non solum de retro, sed etiam ab ante: dicite in cordibus vestris. *Te oportet adorari Domine*. ô quoties accidet illos ipsos esse tibi incitamento ad peccandum, qui deberent esse obstaculo. *Grege perditus factus est populus meus*, & unde tanta ruina: *Pastores seduxerunt eos, non lupi, non, sed Pastores*. Jer. 5. v. 6. maximum damnum, quod plerumque accidit tot gregibus Christianis, non est à lupis sed à pastoribus, qui seducunt pravo exemplo: quippe à lupis facile fugiunt pecora, sed à pastoribus facile se duci patiuntur

anna
seon
VII

tur etiam ad præcipia, tu verò nec ab istis quidem deberes finire te seduci. iterum dico: *Licet nos, hoc est, nos Apostoli, aut Angelus de celo evangelizet vobis, praterquam quod evangelizavimus vobis, anathema sit.* Gal. i. Itaque sive antecedant, quos vides adharere vanitati, sive sequantur, æqualiter eos contemnere oportet, quia omnes pariter turbam faciunt, & turbam etiam vilem. *Visa turbà de retrò & ab antè.*

4. Considera, quâ ratione ad proximum à te reducendum sit hoc tam utile documentum, quod DEUS dedit. forè stringenda lingua contra impios, qui longè secus agunt, quàm oporteret: an oburgandi? an reprehendendi? an faciendâ professio fidei, & professio publica in facie tot Idololatrarum? nequaquam: quia istud neque Deus à suo populo requirebat in Babyloniâ, ubi erant idololatria tam horrendæ. solum in se ipso colligendus est animus, & ibi piè in Deo defixis oculis tacitè renovandum homagium, quod jam olim fecisti. *Visa turbà de retrò & ab antè, adorantes dicite in cordibus vestris: Te oportet adorari Domine.* notasti verba illa plena moderationis, *in cordibus vestris?* ista tibi normam præcipient, nimis difficile tibi foret arguere multitudinem personarum tam inferiorum quàm superiorum. tibi ergo sufficiat, cum aliud non possis, intus illis contradicere in spiritu, & eorum miseratione tangi. sed cave ne semel duntaxat id facias, sed quoties contingit vi-

dere, vel audire aliquid, quod ad ad vanitatem possit. in hoc profectus; quia tanta vis est vulgi opinionum in mentem exercere, ut, nisi semper sint arma ad eas rejiciendas, & dardas, facillimè dominantur. & cum aliquando possederint animum, inde expellet? paucissimi. Ideo per vicus ambulas, & aspicias tantum adeò simplicitati Christianarum, tot profanitates, totque die intra te ipsum: *Te oportet adorari Domine.* cum ex necessitate libellam aliquam, & ibi cernis tantum inter quas vita exigitur, delicias, servitia, tantum comitatum, patronos, dic intra te ipsum: *Te oportet adorari Domine.* cum veraris in ari commercio, & audis è paribus celebrari laudibus, quia amantur hominibus, extollitur à populo, & tuis sui famâ jam omnem meminerat literabit memoriam: dic intra te ipsum: *Te oportet adorari Domine.* & quanto te juvabit, si in ejusmodi mille occasionibus ista promptè occurrat ratio? hæc satis vicium habebit te servandi ab illa pessima voluntate suscitari in te quoque possit, pro relinquendi Deum verum. Non stud tibi sit mirum, quia Deus proprio suggestit. & ideo quædam cum obligari ad assistendam illi modo quodam speciali, qui habet let in usu hoc documentum.

* * *

JUNIO